

INNKALLING TIL MØTE I STUDIEUTVALGET

Dato: 14.01.2015

Sted: Styrerrommet, Campus Ås

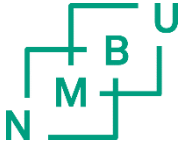
Tid: 12.15-15.00

INNKALLING TIL MØTE I STUDIEUTVALGET

SAKSLISTE	
1/2015	Godkjenning av dagsorden og godkjenning av møtebok 26.11.2014
2/2015	Endringer i NMBUs forskrift om opptak, studier og eksamen
3/2015	Evaluering av studieutvalget
4/2015	Emneevalueringer ved NMBU
5/2015	Praksisopphold gjennom Erasmus+
6/2015	Orienteringssaker 1. Status i UH-sektoren, digitalisering av eksamen v/studiedirektøren 2. Program seminar 24. og 25. februar - studieutvalget
7/2015	Eventuelt

Meld forfall til bodil.norderval@nmbu.no (tlf. 97 17 96 73).

Ås, 6. januar 2015
Ole-Jørgen Torp
studiedirektør

Møtebok SU 26.11.2014

Til stede

Halvor Hektoen (HH), prorektor og leder av studieutvalget
Helena Nordh (HN), ILP
Jon Frank (JF), INA
Kirsti Stuvøy (KS), Noragric
Ingunn Burud (IB), IMT
Ragnar Øygard (RØ), HH
Siv Fagertun Remberg (SFR), IPV
Eystein Skjerven (ES), MatInf
Wenche Farstad (WF), ProdMed
Mona Henriksen (MH), IMV
Lars Snipen (LS), IKBM
Marian Schubert (MS), repr. for ph.d.-kandidatane
Janne Beate Utåker (JBU), repr fra tekn.adm personale
Ingrid Wigestrands (IW), student
Anna Sophie Hansen (ASH), student
Åsmund Kvifte (ÅK), student
Alf Halvar Nesje (AHN), student
Albertine Namrok (AN), studentvara

Forfall

Odd Vangen, IHA
Carl Fredrik Ihler, SportFaMed
Gjermund Gunnes, BasAM

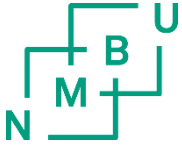
Fra Universitetsadministrasjonen:

Studiedirektør Ole-Jørgen Torp
Bodil Norderval
Katarina Klarén – sak 27-29
Bjørg Ekerholt Dysvik, sak 30

Møteleder:

Prorektor Halvor Hektoen

Møtebok: Bodil Norderval

Møtebok SU 26.11.2014

SU-sak 27/2014 Godkjenning av dagsorden og godkjenning av møtebok 22.10.2014.

Vedtak:

Møtebok godkjent. Det ble påpekt at det var ugunstig at møtet ble flyttet fra Adamstuen til Ås.

SU-sak 28/2014 Prosess med programporteføljen 2015/2016

Dokument:

Saksframstilling:

Vedtak:

- Studieutvalget tar studiedirektørens oppsummering til orientering
- Studieutvalget synes prosess rundt programporteføljen har vært på riktig nivå, men det har vært for liten tid til å rekke å iverksette større endringer:

SU-sak 29/2014 Evaluering av NMBUs studieprogrammer

Dokument:

Saksframstilling:

Vedlegg:

1. Mal studieprogramrapport

Vedtak:

- Studieutvalget tilrår at det arbeides videre ut fra de forslagene til struktur og roller for programevalueringer som fremgår av notatet i saken.
- Studieutvalget tilrår at det nedsettes en arbeidsgruppe som utarbeider nærmere rutiner og maler og at disse legges frem for utvalget for vurdering. Gruppen bør bestå av 2 studenter, 3 vitenskapelig ansatte og en administrativt ansatt. Begge campusene skal være representert i arbeidsgruppen.

SU-sak 30/2014 Endringer i NMBUs forskrift om opptak, studier og eksamen

Dokument:

Saksframstilling:

Vedlegg:

1. Forslag til endringer i forskrift om opptak, studier og eksamen ved NMBU
2. Studenttingets resolusjon om revidering av reglement for ny eksamen

Studieutvalget gikk igjennom arbeidsgruppens forslag til endringer i forskriften. Studieutvalget ga sin tilråding til de fleste forslagene. Punkter som ble endret i forhold til forslag til vedtak, punkter som ikke ble avklart og nye punkter som ble påpekt fremkommer av vedtaket.

Vedtak:

1. Studieutvalget tilrår de endringsforslagene som fremkom av saksframlegget, men hadde følgende presiseringer/endringer.
 - a. Ad 7-1. Tallverdien på karakterkravet utdypes som 2,50.
 - b. § 17-3. Grense for profesjonsstudier og andre studier må også presiseres.
 - c. Studieutvalget tilrår enstemmig at emner skal være på minimum 5 studiepoeng (dvs at kravet til et multiplum av 5 studiepoeng fjernes).
 - d. Kap 34. Studiedirektøren bør se nærmere på hvordan UiO i praksis gjennomfører en ordning der studenter som ikke har godkjent obligatoriske aktiviteter ikke får ta eksamen.
 - e. Kap 35 – felles oppmeldings- og avmeldingsfrist for gradsoppgaver. Problemstilling knyttet til felt og forsøk som man mislykkes med ble spilt inn.
 - f. Ad 43-2. Det ble spilt inn forslag om at det presiseres i skjema for sensur at det skal gis begrunnelse fra karakter innen 2 uker (i UH-loven heter det «det skal normalt gis...»).
 - g. Kap 44. Beste eller siste karakter som gjeldende karakter ved gjentak av prøve. Studiedirektøren påpekte at felles studentsystem ikke støtter en automatisk rutine på at siste karakter er gjeldende etter gjentak av prøve, og man må se på andre virkemidler for å få ned antall studenter som melder seg opp til en allerede bestått eksamen.

Studiedirektøren vil be arbeidsgruppen om å foreslå endelig ordlyd i forskriften i tilknytning til punkt a-g. Forslagene legges frem for SU.

2. Det ble stilt spørsmål om studiedirektøren kan se nærmere på regelverket tilknyttet automatisk utskriving av vitnemål (§ 17-3) og definisjonen av studieretten (§ 17-1). Studiedirektøren vil be arbeidsgruppen om se nærmere på dette.
3. Den etablerte arbeidsgruppen vil jobbe videre med problemstillinger og eventuelt regelverksendringer tilknyttet gradsoppgaver og frie emner. Studieutvalget ga ingen entydige føringer i tilknytning til en eventuell samkjøring av studiestart og studieårets inndeling mellom de to campus, og arbeidsgruppen vil ikke se nærmere på denne problemstillingen.

SU-sak 31/2014 Læringssenter ved NMBU

Dokument:

Saksframstilling:

Vedlegg:

1. Notat fra Geir Arne Rossvoll datert 18.11.2014
2. Presentasjon av Jenna Mertz

Vedtak:

Studieutvalget gir sin tilslutning til videreutvikling av læringssenteret ved NMBU, i tråd med notat datert 18.11.14.

SU-sak 32/2014 Praksisopphold gjennom Erasmus +

Dokument:

Saksframstilling:

Saken ble ikke behandlet. Utsatt til neste møte.

SU-sak 33/2014 Evaluering av studieutvalget

Dokument:

Saksframstilling:

Saken ble ikke behandlet. Utsatt til neste møte.

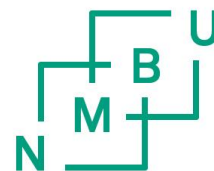
SU-sak 25/2014 Orienteringssaker

1. Status i UH-sektoren, digitalisering av eksamen. Utsatt til neste møte
2. Studieguiden 2015/2016. Presentasjon sendes til medlemmene i utvalget.

SU-sak 12/2014 Eventuelt

Ingen innkomne saker

SU-sak 2/2015 Endringer i NMBUs forskrift om opptak, studier og eksamen

Studieutvalget

Saksansvarlig: Ole-Jørgen Torp
Saksbehandler: Bjørg Ekerholt Dysvik
Arkivnr: 14/02474

Vedlegg:

1. Forslag til endringer i forskrift om opptak, studier og eksamen ved NMBU (med unntak av kap. 23 Fritt emne og kap. 46 Gradsoppgaver)
2. Forslag til ny ordlyd i kap. 23 Spesialpensum (tidligere Fritt emne)
3. Kap. 46 Gradsoppgaver

Forslag til vedtak:

- Studieutvalget tilrår, med unntak av ordlyden i kap. 46 Gradsoppgaver, forslagene til endringer i forskrift om opptak, studier og eksamen ved NMBU med utfyllende bestemmelser.
- Studieutvalget har følgende merknader til kap. 46 Gradsoppgaver:

Ås, 07.01.2015

Ole-Jørgen Torp
studiedirektør

Bakgrunn

Studieutvalget behandlet den 26.11.2014, sak 30/2014, *Endringer i NMBUs forskrift om opptak, studier og eksamen*. Studieutvalget tilrådte, med enkelte unntak, de fremlagte forslag til endringer i regelverket. Regelverksgruppa ble bedt om å foreslå endelig ordlyd i forskriften i tilknytning til punktene som ble behandlet den 26.11.2014. Disse punktene er i etterkant av møtet blitt nærmere drøftet i regelverksgruppa og forslag til endelig ordlyd er fremmet. I tillegg fremlegges innspill innkommet etter nevnte studieutvalgsmøte. Til sist i saksfremlegget omtales regelverket for spesialpensum (frie emner) og gradsoppgaver.

For lettere å få en forståelse av hvilke endringer som anbefales/ikke anbefales bør saksfremlegget ses/leses i sammenheng med vedlagte forslag til revidert forskrift (vedlegg 1) og forslaget til revidert regelverket for kap. 23 Spesialpensum (tidligere Fritt emne), se vedlegg 2, samt kap. 46 Gradsoppgaver (vedlegg 3). Forslag til endringer i kap. 23 og 46 er tatt ut som egne vedlegg. Dette for lettere å kunne sammenligne endringsforslagene med ordlyden i nåværende regelverk for frie emner og gradsoppgaver. Gradsoppgavekapitlet er i denne omgang kun satt opp til en foreløpig drøfting.

Regelverksgruppas forslag til endringer og studiedirektørens tilrådinger.**a) Ad. 7-1 Tallverdien på karakterkravet C**

På møtet i studieutvalget 26.11.2014 ble det fremlagt forslag om at karakterkravet C lik 2,5 endres til 2,50. Forslaget grunngis med at tallverdien skal være en reell grense på 2,50 (ikke eksempelvis 2,46 som ved å forhøye også blir 2,50).

Regelverksgruppa ser poenget med en presisering som nevnt over.

Studiedirektøren tilrår endringsforslaget.**b) § 17-3 Terminering av studieretten:**

På møtet i studieutvalget 26.11.2014 ble det pekt på at forslaget om ett års studierett ut over normert tid må gjelde for NMBUs program uavhengig av programmets varighet i antall år. Det har i etterkant av møtet blitt opplyst at veterinær- og dyrepleierstudiene på dette området har egne retningslinjer, eksempelvis for veterinærstudiet er makstiden to år utover normert tid.

Forlenget studierett åpner opp for muligheten til eventuelt å ta opp igjen enkelte eksamener etter oppnådd grad (ved campus Adamstuen gis det ikke anledning til slik forbedring). Studenter som, etter gjennomført studieløp ved campus Ås, ønsker å avlegge ny eksamen i et emne med ståkarakter, må selv gi beskjed om dette til aktuell studieveileder, se omtale under punkt i) senere i saksfremlegget.

Regelverksgruppa anbefaler at følgende ordlyd tas inn som første setning i § 17-3:

«Studenter som er tatt opp til et studium ved NMBU, campus Ås, gis en studierett på ett år utover normert tid for programmet. Studenter som er tatt opp til veterinærstudiet gis

en studierett på inntil åtte år. Studenter som er tatt opp til dyrepleierstudiet gis en studierett på inntil tre år.»

Studiedirektøren tilrår endringsforslaget.

c) Ad. 21-1, fjerde avsnitt

På møtet i studieutvalget 26.11.2014 ble det fremmet forslag om at alle emner på NMBU fortsatt skal være på minimum 5 studiepoeng, men at dagens krav til *et multiplum av 5 studiepoeng*, fjernes. Studieutvalget tilrådte endringen.

Unntak gjelder emner på veterinær- og dyrepleierstudiene.

Studiedirektørens vurdering

Som uttalt på nevnte studieutvalgsmøte, ser studiedirektøren få problemer med å fjerne kravet om *et multiplum av 5 studiepoeng*. En utfordring kan oppstå dersom det blir stor variasjon i emnestørrelsene, noe som kan vanskeliggjøre «felles» bruk av aktuelle emner inn i de ulike studieprogram.

Studiedirektøren tilrår at det settes krav til at alle emner skal være på minimum 5 studiepoeng.

d) Kap. 34 Obligatoriske aktiviteter:

Til opplysning: Campus Adamstuen har eget opplegg hva angår gjennomføring og registrering av obligatoriske aktiviteter. Omtalen nedenfor er derfor ikke aktuell for veterinær- og dyrepleierstudiene.

Ved campus Ås: Kun studenter som har fått godkjent eventuelle obligatoriske aktiviteter gis anledning til å avlegge eksamen?

Studieavdelingen har vært i kontakt med Universitetet i Oslo (UiO), mat.nat.- fakultetet, Norges naturvitenskapelige universitet (NTNU) og Universitetet i Bergen (UiB), med spørsmål om regelverk og praksis på dette området. Hvilken praksis har disse institusjonene til studenter som ikke har godkjent obligatoriske aktiviteter på eksamensdagen?

UiO, mat.nat. - fakultetet: Studentene har selv plikt til å holde seg orientert om de har fått godkjent aktuelle obligatoriske aktiviteter. Hvis en student møter opp på eksamenssalen, men ikke er registrert på studentlisten, må de fylle ut et skjema hvor de gjøres oppmerksom på at manglende obligatoriske aktiviteter vil kunne føre til at gjennomført eksamen ikke vil bli sensurert. I visse tilfeller tillater instituttet at studenten gjennomfører aktiviteten i etterkant av eksamen og karakter blir deretter frigitt. I andre tilfeller, og hvis det går uforholdsmessig lang tid etter avlagt eksamen, må studenten avlegge ny eksamen etter at obligatorisk aktivitet er gjennomført og godkjent.

NTNU: Studentene plikter å holde seg orientert om de har fått godkjent sine obligatoriske aktiviteter før eksamen. NTNU har ingen sjekk av dette på eksamenssalen, men dersom obligatoriske aktiviteter ikke er godkjent og eksamen er gjennomført,

annuleres eksamensbesvarelsen. Også her forekommer unntak, men ovennevnte er hovedregelen.

UiB: Kandidatlistene oppdateres 3 dager før eksamen. Instituttene får beskjed om at all innlegging av obligatoriske aktiviteter må gjennomføres innen angitt tidsfrist, eksempelvis 2 dager før oppdatering av kandidatlistene. Hvis en student møter til eksamen og ikke står på listen, må han/hun fylle ut et skjema, hvor det fremgår at dersom ikke obligatoriske aktiviteter er gjennomført, vil eksamensbesvarelsen ikke bli sensurert.

Regelverksgruppa konstaterer at regler og praksis vedrørende obligatoriske aktiviteter ved UiO, NTNU og UiB har flere likhetstrekk. UiBs purring ut til instituttene tett opp til utstedelsen av kandidatlistene er et alternativ som «rydder» disse listene før eksamensavviklingen.

Utfylling av et skjema på eksamenssalen, som benyttes ved eksempelvis UiO og UiB, er en ordning som ikke benyttes ved NMBU. Et annet punkt er gyldigheten av godkjente aktiviteter. Ved UiB vil en i flere emner finne følgende ordlyd i emnebeskrivelsen: «Obligatoriske aktiviteter er gyldig i to semestre, det semesteret aktiviteten godkjennes samt det påfølgende semester».

Regelverksgruppa anbefaler følgende for studier ved campus Ås:

- Det bør ses nærmere på eventuelt å innføre en rutine med frist for innlegging av obligatoriske aktiviteter
- Det bør vurderes å utarbeide et skjema til bruk på eksamenssalene i likhet med tilsvarende skjema ved UiO og UiB.
- Det anbefales at obligatoriske aktiviteter er gyldig i to semestre, det semesteret aktiviteten godkjennes samt det påfølgende semester

Studiedirektørens vurdering

Obligatoriske aktiviteter og gode prosedyrer i forhold til godkjenningsrutiner i FS m.v. er noe som bør tilstrebes. I dag er det ved og mellom NMBUs institutter variasjoner både på når de obligatoriske aktivitetene blir registrert og på gyldigheten i tid. I enkelte særtilfeller kan det gå flere semestre før en sensur kan frigis, årsaken er ofte manglende obligatorisk aktivitet.

Studiedirektøren ser nødvendigheten av en bedre kvalitessikring på dette området, og det må være forutsigbarhet og klare retningslinjer for hvem som skal kunne avlegge eksamen. Å prøve ut en ordning ved campus Ås, som beskrevet ved UiB, synes interessant, men også utfordrende og ressurskrevende.

En gjennomgang av prosedyrer og praksis for godkjenning og registrering av obligatoriske aktiviteter er ønskelig. Studiedirektøren ser nødvendigheten av at aktuelle rutiner må ses nærmere på før en eventuell endring av prosedyrene rundt obligatoriske aktiviteter kan gjennomføres for campus Ås. Studiedirektøren finner derfor, etter en dialog med studieveilder ved IKBM, å ville tilrå at IKBM og studieavdelingen i fellesskap, ser på muligheten for å gjennomføre en prøveordning ved IKBM våren 2015.

Merknad: I ad. 34-2 (Rett til å avlegge eksamen) omtales følgende:

«En student som ikke har fått godkjent obligatoriske aktiviteter inkludert obligatorisk undervisning eller har større fravær enn det som kan godkjennes, kan, der studieplanen åpner for det, likevel få gjennomføre eksamen. Eksamen vil i slike tilfeller ikke bli endelig godkjent før all pålagt obligatorisk undervisning er gjennomført.»

«Obligatoriske aktiviteter må som en hovedregel være godkjent senest ett år etter avlagt eksamen/prøve for at karakteren skal kunne frigis og studiepoeng kunne gis».

Studiedirektøren finner pr. i dag ikke å ville endre denne ordlyden- avventer resultatet og de konklusjoner som kan trekkes etter at prøveprosjektet ved IKBM er gjennomført.

e) Kap. 35 Oppmeldings- og avmeldingsfrister for gradsoppgaven

På møtet i studieutvalget 26.11.2014 ble oppmeldings- og avmeldingsfrister for gradsoppgaver foreløpig drøftet. Fra studenthold ble forslaget om felles oppmelding- og avmeldingsfrist for gradsoppgaven problematisert med tanke på uforutsigbarhet og ulike uheldige situasjoner som kan oppstå underveis i gradsoppgavearbeidet.

Regelverksgruppa ser at slike uforskyldte hendelser kan oppstå, hendelser som er av en slik karakter at de gir et «reelt» grunnlag for utsatt innleveringsfrist. Dette vil være situasjoner som uansett tidspunkt for oppmeldings- og avmelding vil kunne gi grunnlag for en utvidet tidsfrist. Sykdom, datatrøbbel, forsøk som blir ødelagt, problemer forbundet med veiledning m.m, er eksempler på hendelser som kan skje underveis. Regelverksgruppa kan ikke se at dette skal kunne ha innvirkning på en eventuell sammenfallende frist for oppmelding og avmelding, men fra studenthold er det en viss skepsis til én felles frist.

Studiedirektørens vurdering

Dagens ordningen synliggjør en stor grad av fleksibilitet - det er mange som ikke avslutter sitt gradsoppgavearbeid innen den opprinnelige innleveringsfristen. Studiedirektørens syn er at nåværende muligheter for gjentakende oppmelding- og avmelding av gradsoppgaven er lite ønskelig. Det kan være flere gode grunner for at fristen ikke lar seg overholde, men realiteten er også at dagens fleksibilitet gir rom for utsettelse av mer «diffuse» grunner.

Intensjonen må være å tilstrebe et reelt oppmeldingstidspunkt for gradsoppgaven og at utsatt innlevering kun imøtekommes dersom uforutsette ting skjer, sykdom, feil som oppstår med forsøksutstyret m.m. Slik studiedirektøren ser det, vil en ved en slik ordning ikke ha behov for en avmeldingsfrist for gradsoppgaven. Studiedirektøren finner derfor å fremme følgende forslag:

Oppmeldingsfrist 1. februar for: gradsoppgaver med innlevering 15.mai.

Oppmeldingsfrist 1. september for: gradsoppgaver med innlevering 15. desember.

(Ingen avmeldingsfrist)

f) Kap 36 Gjennomføring av eksamen – herunder ny og utsatt eksamen

På møtet i studieutvalget 26.11.2014 ble Studenttingets resolusjon om å utvide muligheten til å ta ny eller utsatt eksamen fremlagt. Saken dreier seg om å utvide muligheter til å kunne avlegge eksamen i konteperiodene til også å gjelde andre grunner enn sykdom eller stryk ved ordinær eksamen.

Regelverksgruppa er delt i denne saken. Studentrepresentantene slutter seg til Studenttingets resolusjon. Representantene for de vitenskapelige tilsatte går inn for å videreføre dagens ordning, kun sykemelding eller stryk gir rett til ny eller utsatt eksamen.

Studiedirektørens vurdering

Studiedirektøren mener, som pekt på i saksframlegget til studieutvalgsmøtet den 26.11.2014, at skal kontemulighetene utvides, vil dette kunne medføre en utvidelse i antall «kontedager». Det vil si gå over flere dager enn hva tilfellet er i dag. Dette vil igjen kunne ha konsekvenser og innvirkning på studieårets inndeling. Ett alternativ er også å forlenge konteperioden og la deler av den «gå inn» i undervisningsperioden, det vil si at enkelte konteeksamener gjennomføres etter at ordinær undervisning har startet. Studiedirektøren kan ikke se at dette vil være noen god løsning. Et annet alternativ kan være å sette en begrensning i antall emner det gis muligheter til å conte i. Også en slik løsning vil kunne falle uheldig ut for de studenter som av ulike grunner har behov for å ta et visst antall eksamener i konteperioden.

Studiedirektøren tilrår en videreføring av nåværende bestemmelser.

g) Kap. 44, § 44-1: Adgang til å fremstille seg til samme eksamen flere ganger

Ved campus Ås, er det i dag adgang til å fremstille seg til eksamen i samme emne inntil tre ganger. Dette gjelder uansett om eksamen er bestått eller ikke. Ved campus Adamstuen er det derimot ikke mulig å forbedre en ståkarakter.

For emneporteføljen og eksamensgjennomføringen ved campus Ås er det stilt spørsmål ved om det i emner med ståkarakter kun skal gis én forbedringsmulighet. Ved NTNU praktiseres sistnevnte ordning.

Nedenfor følger en pekepinn, et «grovt» uttrekk av vurderingsprotokoll for 2013 og 2014 (campus Ås) - en sammenligning mellom eldste og nyeste karakter på hver unike forekomst av student og emne der det er flere enn ett resultat.

- 1205 forekomster hvor karakteren har gått fra ståkarakter til ståkarakter (uendret karakter/bedre karakter/dårligere karakter)
- 521 forekomster hvor karakteren har gått fra stryk til ståkarakter
- 306 forekomster hvor karakteren har gått fra ikke møtt til ståkarakter
- 216 forekomster med ikke møtt til ikke møtt

Tallene synliggjør at gjentak av eksamen er utbredt i emner med tidligere ståkarakter. Regelverksgruppa ser behovet for at en slik ordning bør videreføres, men finner å gå inn for å anbefale en begrensning i antallet gjentak. Regelverksgruppa anbefaler at det i emner ved campus Ås gis kun én mulighet for å gå opp til ny eksamen i emner som

allerede er gjennomført og bestått. Skal en students progresjon opprettholdes, er det ikke rom for et stort omfang av gjentak av eksamener i emner med ståkarakter. En god del studenter har intensjoner om å forbedre sine eksamensresultater, men i ettertid viser det seg ofte at det er mer konstruktivt å konsentrere seg om det videre studieløpet med påfølgende eksamener.

Studiedirektørens vurdering

Studiedirektøren gir sin tilslutning til forslaget fra regelverksgruppa og tilrår følgende endring: I emner med ståkarakter gis det kun én forbedringsmulighet.

Følgende ordlyd tilrår i § 44-1: Det er adgang til å framstille seg til eksamen i samme emne inntil tre ganger, forutsatt at det aktuelle emnet/eksamen eksisterer og at studenten ikke allerede har oppnådd en ståkarakter i emnet. Dersom emnet/eksamen er bestått, har studenten mulighet til å framstille seg til samme eksamen på nytt, men bare én gang i hvert enkelt emne. Dette gjelder ikke for studenter på veterinær- og dyrepleierutdanningene som ikke gis anledning til å avlegge den aktuelle eksamen på nytt dersom den er bestått.

h) Kap. 44, ad. 44-1, avsnitt 1: Beste eller siste karakter gjeldende

Ordlyden i avsnitt 1 i ad. 44-1 er som følger: «Dersom en student er gitt anledning til og har avlagt eksamen i samme emnet mer enn en gang, skal beste karakter gjelde, og bare denne skal fremgå av karakterutskrift og vitnemål.»

Siste karakter som gjeldende ved gjentak av eksamen har vært foreslått som ett av virkemidlene for økt gjennomstrømming. Slik regelverket er i dag er det ingen risiko forbundet med å avlegge ny eksamen i et emne med ståkarakter, beste karakter vil komme på vitnemålet. Felles studentsystem (FS) støtter imidlertid ikke en automatisk rutine på at siste karakter er gjeldende etter gjentak av prøve. Det bør videre opplyses at de øvrige universitetene i Norge også har regelen om beste karakter ved gjentak av eksamen.

Regelverksgruppas konklusjon er: beste karakter er gjeldende, også ved gjentak av prøve i emner med ståkarakter.

Studiedirektørens vurdering

Studiedirektøren tilrår at dagen ordning med «beste» karakter videreføres.

Til orientering: En arbeidsgruppe nedsatt av Universitets- og høyskolerådet (UHR) har utarbeidet forslag til felles mal for vitnemål og vitnemålstillegg. I arbeidsgruppas innstilling går det blant annet fram at ved utsatt vitnemålstildeling, på grunn av forbedring av en eller flere karakterer, vil følgende merknad fremkomme i grunnlaget for vitnemål: *Karakteren er forbedret etter at graden ble oppnådd*. Merknaden påføres aktuelle vitnemål fra og med vitnemålsutstedelsen våren 2015.

i) Ad. 47-1 vedrørende utstedelse av vitnemål

Det er fremmet ønske om muligheten for å vente med utstedelse av vitnemål for de studenter som ønsker å forbedre karakter(er) etter fullført studieløp. Som tidligere nevnt i saksfremleggets punkt b) § 17-3 Terminering av studieretten, anbefaler regelverksgruppa at utstedelse av vitnemål kan «holdes tilbake» dersom studenten ønsker å forbedre en karakter etter gradsoppgjøret. Regelverksgruppa foreslår at følgende formulering tas inn i ad. 47-1:

«Ved campus Ås kan utstedt vitnemål holdes tilbake ved ønske om å ta opp igjen eksamen(er). Kandidaten må selv gi beskjed om dette til studieveileder. Vitnemålet etter oppnådd grad kan ikke holdes tilbake mer enn ett år utover normert tid for studieprogrammet.»

Studiedirektørens vurdering

Studiedirektøren ser motsetningen mellom KDs krav til økt gjennomstrømming og forslaget om at studentene skal kunne ha muligheter for å holde tilbake vitnemålet i inntil ett år. Studiedirektøren antar at dette ikke vil bli noen stor sak, de fleste ønsker å få sitt vitnemål umiddelbart etter at graden er oppnådd. Grunnlaget for graden vil være oppnådd og emner kan ikke tas inn eller ut. Det gis kun anledning til å kunne forbedre en allerede oppnådd ståkarakter. Videre vil det fra og med inneværende år også komme en tilføyelse på vitnemålet som vil synliggjøre hvorfor utstedt vitnemål er holdt tilbake - *karakteren er forbedret etter at graden ble oppnådd* (jf. punkt h ovenfor).

Studiedirektøren tilrår regelverksgruppas forslag til tilføyelse i ad. 47-1.

Kap. 23 Frie emner (foreslås endret til spesialpensum), jf. vedlegg 2

Et fritt emne er en teoretisk arbeidsoppgave som ikke er spesifisert som et eget emne eller som en del av et emne i utdanningsplanen. Dette er en definisjon som var å finne i tidligere regelverk ved NLH/UMB, og som også har sin aktualitet i dag. Frie emner blir mye benyttet ved studiene på campus Ås og har en stor utbredelse slik det fremgår av tallene nedenfor:

Årstall	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Antall	259	218	357	251	309	233

Studieavdelingen har vært i kontakt med UiO, UiB og NTNU om frie emner. Tilbakemeldingen er at dette ikke er noe som benyttes ved disse institusjonene. Det som der kalles «frie» emner er valgemenner, emner som inngår i en grad uten å være obligatoriske i graden, tilsvarende valgfrie emner ved NMBU.

Ved UiO, mat.nat.fakultet opplyses det at begrepet «spesialpensum» brukes i en videre og utvidet betydning enn hva som er tilfellet ved NMBU, det vil si ikke bare i tilknytning til masteroppgaven. Eksempelvis er spesialpensum der et begrep/ordning som også brukes når utenlandske utvekslingsstudenter kommer til UiO for å fordype seg i

fagområder som ikke finnes i hjemlandet. Tilsvarende hvis gjesteforelesere kommer til UiO og holder forelesninger innenfor relevante fagområder.

Regelverksgruppas syn er at dagens omfang av frie emner er ressurskrevende. Selv om store deler av et fritt emne er selvstudier, vil det ofte i tillegg være et opplegg med én til én veiledning både av faglig karakter og med hensyn på rapportskriving og eller eksamen. En annen virkelighet er at frie emner i enkelte tilfeller «stjeler» studenter fra små emner. Mange ordinære emner har få studenter og god kapasitet til å ta inn flere. Slike emner kan være et alternativ til frie emner, og inngå som en del av de valgfrie studiepoengene i studentenes studieplaner.

Regelverksgruppa ønsker å fremme følgende forslag:

- Avvikle nåværende ordningen med frie emner og utvide betydningen av spesialpensum til mer enn et eventuelt tillegg til masteroppgaven. Det settes en øvre grense for antall studiepoeng spesialpensum pr. student/grad.

Studiedirektørens vurdering.

Studiedirektøren mener at ordningen med frie emner, slik den i dag praktiseres, har fått en for omfattende plass i studiene ved NMBU, og det kan stilles spørsmål ved om NMBU skal videreføre ordningen.

Studiedirektøren tilrår at ordningen med frie emner avvikles, og at begrepet spesialpensum utvides til også å innbefatte et begrenset antall andre teoretiske arbeidsoppgaver enn kun det å være et tillegg til masteroppgaven. Det tilrås en begrensning både i hvor mange spesialpenumer som kan inngå i en grad og i antallet poeng innenfor de ulike studieløp. Forslagene til begrensninger i antall studiepoeng tar utgangspunkt i at det må gis rom for både et spesialpensum i tilknytning i masteroppgaven og til et eventuelt ønske om andre teoretiske arbeidsoppgaver som ikke er en del av universitetets ordinære emneportefølje.

Ordning spesialpensum må fange opp i seg kvalifikasjonsrammeverkets krav til læringsmål, læringsutbytte m.m. og dette må fremgå i avtalen. Studiedirektøren foreslår at avtalen om spesialpensum skal underskrives av student og veileder og godkjennes av instituttstyret.

Følgende tilrås:

- I hver grad kan det kun inngå to spesialpenumer
- I en bachelorgrad kan det kun inngå 10 studiepoeng spesialpensum
- I en 2-årig mastergrad kan det kun inngå 20 studiepoeng spesialpensum
- I en 5-årig mastergrad kan det kun inngå 30 studiepoeng spesialpensum
- Unntak gjelder for spesialpensum på ph.d. nivå
- Alle avtaler om spesialpensum skal godkjennes av instituttstyret

Kap. 46 Gradsoppgaver, jf. vedlegg 3

Regelverksgruppa har ved gjennomgang av regelverket for gradsoppgaver funnet å anbefale enkelte tilføyelser i selve forskriften. Prinsipielle endringene er i det alt vesentlige å finne i de utfyllende bestemmelsene.

Regelverksgruppas forslag:

- I tredje avsnitt i § 46-1 anbefales følgende tilføyelse: Ansvarlig institutt fastsetter om en bacheloroppgave skal inngå som en obligatorisk del av programmet.» Setningen tas inn for å synliggjøre at det er instituttene som avgjør om en bacheloroppgave skal være inne som et obligatorisk element i et bachelorprogram.
- § 46-3 opprettes for å synliggjøre forskerlinja ved veterinær- og dyrepleierstudiene.
- Som nevnt tidligere i saksfremlegget, punkt e), anbefaler regelverksgruppa en sammenfallende oppmeldings- og avmeldingsfrist for gradsoppgaven. Studiedirektøren tilrår én frist, kun oppmeldingsfrist. Uansett hva som vil bli vedtatt finner regelverksgruppa det hensiktsmessig å fremheve denne/disse fristen(e) på to steder i forskriften, både sammen med de øvrige oppmeldings- og avmeldingsfrister i kapittel 35, men også under regelverket som spesifikt omhandler gradsoppgaven. Erfaringsmessig leses ikke regelverk fra «perm til perm», og siden gradsoppgaven omfatter et eget og noe omfattende regelverk, er det viktig at også aktuelle frister er listet opp i dette kapitlet.
- I nåværende regelverk, i ad. 47-1, fremgår det at gradsoppgaven skal innleveres i 3 innbundne eksemplarer. I tillegg skal en identisk elektronisk versjon (pdf-format) innleveres via NMBUs åpne institusjonelle arkiv (BRAGE). Det er fremmet forslag om at dagens ordning med krav til 3 trykte eksemplarer fjernes, og at innleveringen gjøres elektronisk. Studieavdelingen har diskutert saken med Universitetsbiblioteket og Arkivet om slike muligheter. Tilbakemeldingene fra begge er at dette vil være en uproblematisk ordning sett med de krav som kreves både biblioteks- og arkivmessig. Det opplyses at en slik ordning er å finne blant annet ved Universitetet i Tromsø. Det opplyses videre at det er noe ulik praksis fakultetene imellom, noen krever trykte eksemplarer i tillegg. Regelverksgruppa anbefaler at det legges til rette for en digital innlevering av gradsoppgaven.
- Når det gjelder innlevering og sensurering, anbefaler regelverksgruppa at det skilles mellom følgende tre alternativer: Utsatt innlevering grunnet sykdom o.a., ikke levert innen fristen, samt stryk på oppgaven.
 - Utsatt innlevering: Sykdom og annet som kan dokumenteres, og med tidsangivelse for lengden på utsettelsen.
 - Ikke levert innen fristen: Her anbefales det at det i slike tilfeller ikke gis muligheter for å kunne melde seg opp på nytt og levere den samme oppgaven i et senere semester. Dette er en endring fra dagens regelverk hvor det gis anledning til å melde seg «av og på».

- Stryk på oppgaven: I slike tilfeller anbefales det at oppgaven kan legges fram til ny sensurering innen angitt tidsfrist, henholdsvis etter 6 uker/3 måneder. Forutsetning: sensorene er enige om at oppgaven lar seg omarbeide. Regelverksgruppa foreslår at det skilles på hvor lang tid som stilles til disposisjon avhengig av om det er en oppgave på 15-, 30- eller 60 studiepoeng. Videre anbefaler regelverksgruppa at en slik omarbeiding kun kan gjøres én gang. Dette er også en betydelig innstramming sett i forhold til dagens regelverk.

Ved å foreslå ovennevnte tre kategorier mener regelverksgruppa at dette vil tydeliggjøre en nødvendig innskjerping av regelverket rundt gradsoppgaven. Gradsoppgaven er ment, og skal være, en oppgave som skal utføres innenfor et angitt tidsrom. Dagens praksis med muligheter for av og påmelding, og på den måten «trekke» gradsoppgavearbeidet ut over flere semestre, er lite ønskelig, både for aktuelle studenter og sett i forhold til KDs krav til NMBU om økt gjennomstrømming.

Ved å innføre ovennevnte endringer finner regelverksgruppa at studienemndas vedtaket i sak 57/2012 imøtekommes. Følgende ble den gang vedtatt: «Innlevering på normert tid vil være en forutsetning for at masteroppgaven blir sensurert.»

- Regelverksgruppa finner også å ville anbefale at intern sensor skal være en annen en studentens veileder for oppgaven. Dette ut fra hensynet til at karakterfastsettelse så langt som mulig skal være uhildet. Regelverksgruppa er kjent med at det er noe ulik praksis på dette området ved andre universiteter. Ved for eksempel Universitetet i Tromsø er det følgende retningslinjer: «Kandidatens veileder skal ikke være sensor men fakultetsstyret kan i spesielle tilfeller gjøre unntak fra denne bestemmelsen. Eksamenskommisjonen kan konferere med veileder før sensurmøtet. Veileder skal ikke delta i sensurmøtet, og heller ikke være med på å fastsette karakteren. Ved behov kan eksamenskommisjonen be veileder om en skriftlig redegjørelse for veiledningsprosessen.» Regelverksgruppa anbefaler at en lignende praksis gjennomføres ved NMBU. Sensorene konferer med veileder(e) i sensurmøtet og veileder(e) forlater lokalet før sensorene fastsetter karakteren.

Studiedirektøren konstanterer at **regelverksgruppa** har fremmet forslag som innebærer prinsipielle endringer i regelverket for gradsoppgaver. Endringer som krever en grundig drøfting i studieutvalget før vedtak fattes:

- Sammenfallende oppmeldings- og avmeldingsfrist (studiedirektøren tilrår å fjerne avmeldingsfristen)
- Elektronisk innlevering – ikke som i dag krav om 3 trykte eksemplarer
- Ved utsatt innlevering grunnet sykdom o.a. – forlenget innleveringsfrist i henhold til angitt dokumentasjon

- Ikke levert innen fristen og det ikke foreligger søknad og bekreftelse på innvilget utsettelse – ikke anledning til å levere inn en omarbeidet versjon
- Stryk på oppgaven – hvis muligheter for omarbeiding – anledning til å levere inn oppgaven på nytt, men kun én gang.
- Veileder skal normalt ikke være intern sensor

Studiedirektøren er av den oppfatning at endringer som kun én frist, oppmeldingsfristen (ikke anledning til avmelding) og kun én forbedringsmulighet hvis stryk på oppgaven, er ordninger som etter all sannsynlighet vil kunne virke inn på gjennomstrømningshastigheten. Med andre ord, kravene til å fullføre innenfor angitt tidsfrist skjerpes.

Kun krav om elektronisk innlevering vil lette studentens arbeidssituasjon ved innleveringstidspunktet. Stresset med å få trykket gradsoppgaven innen tidsfristen, vil ikke være noe som blir savnet. Behovet for papirversjonen av gradsoppgaven kan synes marginal innenfor dagens digitale muligheter. Ett spørsmål som kan stilles er hvordan en slik ordning skal gjennomføres med hensyn på sensurering. Dersom sensorene ønsker en papirutgave av gradsoppgaven, hvem og hvordan skaffer/skaffes disse til veie? Hvis kun digital innlevering vedtas som en fremtidig ordning, må prosedyrer, rutiner og formelle krav til digital innlevering utredes nærmere og innføringstidspunkt fastsettes.

Videre vil en ordning hvor veileder ikke skal være intern sensor medføre en ny praksis for sensurering. Enkelte fagmiljø vil kanskje finne en slik ordning noe uvant og vanskelig å gjennomføre. Argumentet med små miljøer og problemer med også å skaffe til veie en intern sensor, i tillegg til den eksterne, er en relevant problemstilling. Det kan derfor ikke settes et absolutt krav til at den interne sensoren må ha sin spisskompetane innenfor gradsoppgavens problemstillinger. Intern sensor må kjenne til hva som skal kunne kreves av en gradsoppgave for å oppnå aktuelt karakternivå - ikke fortrinnsvis en inngående kjennskap til selve temaet for oppgaven. Studiedirektøren er positiv til den foreslåtte endringen for ny praksis for bruk av intern sensor og støtter regelverksgruppas forslag.

Slik studiedirektøren ser det, er de foreslåtte endringene av en slik karakter at det vil være hensiktsmessig med en totrinns behandling i studieutvalget. Det tilrås at regelverket for gradsoppgaven tas opp til en foreløpig drøfting og at dette kapitlet tas opp til videre behandling på neste møte i studieutvalget.

Ikrafttreden

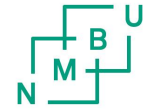
Studiedirektøren tilrår at regelendringene iverksettes umiddelbart etter at endringene er godkjent av rektor på fullmakt.

Unntak: Ikke alle endringer vil kunne innføres umiddelbart. Studiedirektøren tilrår at følgende deler av regelverket trer i kraft fra og med høstsemesteret 2015:

- Jf. punkt c) : fjerning av dagens krav til emnene: *et multiplum av 5 studiepoeng*. Dette kravet er i dag inne som en rettesnor for emneporteføljen for inneværende studieår.

- Frie emner utgår. Begrepet spesialpensum endres/utvides.
- Endret regelverk for gradsoppgaver

Forskrift om opptak, studier og eksamen ved Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU) med utfyllende bestemmelser

Hjemmel: Fastsatt av fellesstyret for Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU)

19. desember 2013 med hjemmel i lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler ([UH-loven](#)) §

3-1, § 3-3, § 3-4, § 3-5, § 3-6, § 3-7, § 3-8, § 3-9, § 3-10, § 4-2, § 4-5, § 4-6, § 4-7,

§ 4-8, § 4-10, § 5-2 og § 5-3. Sist endret på fullmakt 17. mars 2014.

Innhold

<u>Overordnede bestemmelser.....</u>	<u>3</u>
<u>Kap. 1 Forskriftens virkeområder.....</u>	<u>3</u>
<u>Kap. 2 Myndighetsbestemmelser</u>	<u>3</u>
<u>Kap. 3 Informasjonsspråk og rettigheter</u>	<u>3</u>
<u>Opptak.....</u>	<u>4</u>
<u>Kap. 4 Opptaksrammer og regulering.....</u>	<u>4</u>
<u>Kap. 5 Opptakskomiteer</u>	<u>4</u>
<u>Kap. 6 Opptak til grunnstudier</u>	<u>4</u>
<u>Kap. 7 Opptak til høyere årstrinn</u>	<u>5</u>
<u>Kap. 8 Opptak til forskerutdanning (ph.d.) og forskerlinje veterinærstudiet</u>	<u>7</u>
<u>Kap. 9 Opptak til praktisk-pedagogisk utdanning (PPU).....</u>	<u>7</u>
<u>Kap. 10 Opptak til enkeltemner.....</u>	<u>8</u>
<u>Kap. 11 Opptak til etter- og videreutdanning</u>	<u>9</u>
<u>Kap. 12 Opptak til tilleggstudium i veterinær- og dyrepleierutdanningene</u>	<u>9</u>
<u>Kap. 13 Opptak av gjestestudenter.....</u>	<u>9</u>
<u>Kap. 14 Utsettelse av studiestart (reservert studieplass).....</u>	<u>9</u>
<u>Kap. 15 Klage på vedtak om opptak</u>	<u>10</u>
<u>Kap. 16 Falske vitnemål, falske dokumenter og dokumenter utstedt fra falske institusjoner</u>	<u>10</u>

Studier.....	11
Kap. 17 Studieretten.....	11
Kap. 18 Studieåret	13
Kap. 19 Godkjenning studieprogram	14
Kap. 20 Oppretting og nedlegging av studieprogram.....	14
Kap. 21 Godkjenning av emner	15
Kap. 22 Oppretting og nedlegging av emner	15
Kap. 23 Frie emner.....	15
Kap. 24 Utdanningsplaner.....	16
Kap. 25 Delstudium ved annet lærested	17
Kap. 26 Godkjenning av utdanning tatt ved annen institusjon	17
Kap. 27 Studiepermisjoner.....	18
Kap. 28 Reduksjon i studiepoeng.....	19
Kap. 29 Overgang til annet studieprogram	19
Kap. 30 Gjestestudenter og privatister.....	20
Kap. 31 Skikkethetsvurdering i lærerutdanningen	20
Kap. 32 Bortvisning og utestenging.....	20
Vurdering, vurderingsordninger og klage i forbindelse med eksamen.....	20
Kap. 33 Vurderingsordninger, -deler og -former. Obligatoriske aktiviteter....	20
Kap. 34 Rett til å avlegge eksamen.....	23
Kap. 35 Oppmelding og avmelding til eksamen.....	24
Kap. 36 Gjennomføring av eksamen - herunder ny og utsatt eksamen	27
Kap. 37 Hjelpemidler ved eksamen/prøve og bruk av ordbok.....	30
Kap. 38 Tilrettelegging ved eksamen/prøve	31
Kap. 39 Fravær i forbindelse med eksamen/prøve	32
Kap. 40 Fusk – annullering av eksamen/prøve - utestenging	32
Kap. 41 Sensorer og sensur.....	33
Kap. 42 Bekjentgjøring av sensur.....	35
Kap. 43 Klage på karakter eller formelle feil ved eksamen/prøve.....	36
Kap. 44 Adgang til å framstille seg til eksamen i samme emnet flere ganger....	38
Kap. 45 Karakterregel/vurdering.....	39
Gradsoppgaver	40
Kap. 46 Gradsoppgaver.....	40
Karakterutskrift og vitnemål.....	46
Kap. 47 Karakterutskrift og vitnemål.....	46
Ikrafttreden	46
Kap. 48 Sluttbestemmelser.....	46

Overordnede bestemmelser

Kap. 1 Forskriftens virkeområder

§ 1-1 Forskriften gjelder for opptak, studier og eksamener ved Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU), herunder også eksamener utenfor NMBU som NMBU er eksamensansvarlig for.

§ 1-2 Forskriften gjelder også for eksaminander som ikke er tatt opp som studenter ved NMBU, når disse er gitt rett til å avlegge eksamen.

Kap. 2 Myndighetsbestemmelser

§ 2-1 I saker der beslutningsmyndighet er lagt til universitetet, treffes avgjørelser av rektor eller den rektor gir fullmakt til. Det fremgår av forskriften hvilken fullmakt som er gitt. Der beslutningsmyndighet er lagt til universitetsstyret selv, fakultetsstyret selv eller instituttstyret selv, kan myndigheten ikke delegeres.

§ 2-2 Universitetsstyret fastsetter instruks for sensorer og for universitetsstyrets klagenemnd.

§ 2-3 Studieutvalget kan vedta utfyllende bestemmelser og instruks innenfor rammen av denne forskriften.

Kap. 3 Informasjonsspråk og rettigheter

§ 3-1 NMBU forplikter seg til å gi informasjon om reglement, studier og emner på norsk og engelsk.

§ 3-2 Universitetet kan benytte alle innleverte eksamensarbeider til undervisnings- og forskningsformål.

Utfyllende bestemmelser til kapittel 3

Ad. 3-1

Denne informasjonen skal være tilgjengelig på NMBUs nettsider. Ved tolkingsspørsmål og tvil legges den norske teksten til grunn for vurderingen.

Ad. 3-2

Arbeidene kan ikke utgis eller brukes til andre formål uten særskilt avtale mellom institutt og student.

Opptak

Kap. 4 Opptaksrammer og regulering

§ 4-1 Opptaksrammen for det enkelte studieprogram fastsettes av universitetsstyret.

Kap. 5 Opptakskomiteer

§ 5-1 Det nedsettes en sentral opptakskomite og opptakskomiteer for masterprogram og høyere årstrinn.

Utfyllende bestemmelser til kapittel 5

Ad. 5-1

Studiedirektør oppnevner sentral opptakskomite. Den sentrale opptakskomiteen skal foreta vedtak om opptak i henhold til denne forskriften og rangere søkere som det ikke kan regnes poeng for. Opptakskomiteen skal bestå av én representant fra hvert av fakultetene ved NMBU, én representant fra studieutvalget og to studentrepresentanter. Medlemmene i komiteen oppnevnes slik at de samlet sett, og i størst mulig grad, representerer universitetets totale utdanningstilbud. Studieavdelingen (ved opptakskontoret) er saksbehandlende organ for den sentrale opptakskomiteen.

Ved opptak til **veterinærstudiet** reserveres en studieplass for kvalifiserte søkere fra Island. Vedkommende kan tas opp utenom rangeringsreglene som ligger til grunn for poengberegning.

Ved opptak til **veterinærstudiet** kan opptakskomiteen gjøre unntak fra rangeringsreglene for en samisk søker som er kvalifisert for opptak.

Ved opptak til 2-årige masterprogram og høyere årstrinn skal instituttet som har ansvaret for programmet nedsette en opptakskomite med minst fire medlemmer, hvorav to studenter. Komiteen skal vurdere om søkerne er faglig kvalifisert og foreta en rangering. For programmer hvor ansvaret er delt mellom flere institutter, skal opptakskomiteen bestå av en representant fra hvert av de involverte instituttene og minst to studenter.

Kap. 6 Opptak til grunnstudier

§ 6-1 Regler for opptak til grunnstudier gjennom Samordna opptak (SO) fastsettes av departementet.

§ 6-2 Ved søknad gjennom SO gjelder de nasjonale frister fastsatt av departementet for søknad, ettersending av dokumentasjon og svarfrist ved tilbud om studieplass.

§ 6-3 Regler for opptak til grunnutdanninger utenom **SO** fastsettes av universitetsstyret etter tilråding fra studieutvalget.

§ 6-4 Rektor kan fastsette nærmere retningslinjer for realkompetansevurdering innen de rammer departementet har fastsatt.

Kap. 7 Opptak til høyere årstrinn

§ 7-1 Studenter med relevant utdanning fra annet lærested kan søke opptak til høyere årstrinn i studiet.

Utfyllende bestemmelser til kapittel 7

Ad. 7-1

For **veterinærstudiet** gjelder følgende:

Dersom det blir ledige studieplasser på veterinærstudiet på et senere trinn kan det foretas suppleringsopptak. Studieplassene reserveres norske veterinærstudenter som dokumenterer at de ved studier ved andre veterinære læresteder har ervervet seg tilstrekkelige kunnskaper til å tre inn i studiet på det aktuelle trinn.

Lokal opptakskomiteé foretar en samlet vurdering av søkerens eksamensresultater på veterinærstudiet og avgjør hvem som tildeles ledig studieplass. Er det flere søkere enn ledige studieplasser og søkerens kvalifikasjoner anses jevn gode, avgjøres opptaket ved loddtrekning.

For **2-årige masterprogram** og **5-årige masterprogram** gjelder følgende:

For opptak til 2-årig masterprogram og høyere årstrinn av 5-årig masterprogram kreves at søkeren har bachelorgrad, cand.mag. -grad eller har gjennomført tilsvarende studieløp av minst 180 studiepoengs omfang. Studieutvalget kan, etter nærmere regler, gjøre unntak fra denne bestemmelsen. Unntak gjøres i spesielle tilfeller på grunnlag av dokumentert søknad. Søknaden skal inneholde årsaken(e) til manglende gjennomført opptaksgrunnlag. For erfaringsbaserte masterstudier av 90 eller 120 studiepoengs omfang kreves i tillegg minst **tre** års yrkespraksis som er relevant for emneporteføljen i studiet.

Betinget opptak:

Søkere som mangler maksimum 10 studiepoeng fra å oppnå en bachelorgrad ved NMBU, kan gis betinget opptak dersom søkeren kan dokumentere oppnådd bachelorgrad i løpet av ett år etter opptaket. Søkere med eventuelt opptaksgrunnlag fra annen utdanningsinstitusjon enn NMBU kan også gis betinget opptak, dersom de kan fremlegge skriftlig dokumentasjon fra utdanningsinstitusjonen om at søkeren mangler maksimum 10 studiepoeng fra å oppnå bachelorgrad eller annet gyldig opptaksgrunnlag ved institusjonen. Studenter som har blitt innvilget betinget opptak, men som ikke oppfyller betingelsene for opptaket innen

fastsatt frist, mister studieretten. Avgjørelsen kan påklages. NMBUs klagenemnd er klageinstans.

Det fastsettes i studieplanen for det enkelte masterprogrammet hvilke fagkrav som gjelder for opptak. Fagkravet til 2-årige masterstudier må inneholde 80 studiepoeng fordypning. I tillegg kan det settes andre fagkrav, for eksempel matematikk, statistikk eller relevant praksis. Nedre karaktergrense er C (tallverdi 2.50) ved opptak til høyere årstrinn og 2-årige masterstudier.

Ved opptak rangeres søkerne etter vektning og relevans fra tidligere utdanning. Dersom søkerens vitnemål ikke er i tråd med ECTS-skalaen, plikter søkeren selv å legge ved informasjon som gjør konvertering til ECTS-skalaen mulig. Alle karakterer på karakterutskrifter/vitnemål som er nødvendige for å fylle opptakskravet, regnes med i snittkarakteren. Ved blanding av bokstaver og tall omregnes bokstavkarakterene til sammenlignbare tallstørrelser før snittberegning. Ved gjennomsnitt av bare bokstavkarakterer benyttes følgende tallverdier: A=5, B=4, C=3, D=2 og E=1.

Det kreves dokumentert kunnskap i engelsk for opptak på alle masterprogram. For norskspråklige masterprogram kreves i tillegg dokumentert kunnskap i norsk.

Krav til kunnskap i norsk:

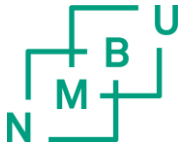
For søkere fra land utenfor Norden må det dokumenteres tilstrekkelig kunnskap i norsk. Dette kravet kan dekkes med én av følgende prøver:

- bestått eksamen i norsk på Vg3-nivå (Kunnskapsløftet) / norsk som andrespråk på VKII-nivå
- bestått eksamen fra trinn 3 i norsk for utenlandske studenter ved universitetene
- bestått eksamen fra 1-årig høgskolestudium i norsk språk og samfunnskunnskap for utenlandske studenter
- test i norsk - høyere nivå, skriftlig ("Bergenstesten") med minimum 450 poeng eller karakteren Bestått (ny karakterskala fra og med oktober 2009)

For opptak til engelskspråklige masterprogram gjelder et av følgende spesielle opptakskrav i engelsk:

- engelsk grunnkurs i videregående skole, (fem uketimer) med karakteren 4 eller bedre (eventuelt bestått engelsk videregående kurs I og/eller II)
- Test of English as a Foreign Language (TOEFL) med minst 550 (580*) poeng for Paper-based test (PBT) eller 80 (92*) poeng for Internet-based test (IBT)
- International English Language Testing Service (IELTS) med minst 6,0 (7,0*) poeng
- annen godkjent dokumentasjon etter individuell vurdering

* Fra og med opptaket høsten 2016

Opptak til masterprogram samordnes. Det kan søkes på inntil tre program i prioritert rekkefølge. Søknader til engelskspråklige og norskspråklige masterprogram vurderes i samme opptak. Opptak til masterstudier spesielt tilrettelagt som videreutdanningstilbud foretas som et separat lokalt opptak.

Studenter som kommer fra andre institusjoner konkurrerer på lik linje med NMBUs egne studenter ved opptak. Også studenter som kommer gjennom samarbeidsprogram, for eksempel Norwegian Programme for Capacity Building in Higher Education and Research for Development (Norhed), konkurrerer på lik linje med NMBUs egne studenter ved opptak. Dette reguleres gjennom tildeling fra Senter for internasjonalisering av utdanning (SIU).

Studieutvalget kan unntaksvis innføre kvoteregulering av opptak.

Frister for søknad, ettersending av dokumentasjon og svarfrist ved tilbud om studieplass fastsettes av studieutvalget.

Søknadsfristen til 2-årige masterprogram og høyere årstrinn er 1. juni. Dersom NMBUs totalramme for opptak tilsier det, avgjør rektoratet om det skal være opptak to ganger i året. I slike tilfeller fastsetter instituttene selv om det skal gjennomføres et ekstra opptak, med søknadsfrist 1. desember.

Det gis mulighet for forhåndsoptak til høyere grads studier. Alle som søker forhåndsoptak må være studiekvalifisert innen søknadsfristen 15. april. Søkerne må dokumentere behov for forhåndsoptak, og må ha en poengsum over medianen til fjorårets søkere, for å kunne gis tilbud i forhåndsoptaket.

Det gis muligheter for bruk av intervju av søkere til høyere grads studier, for å plukke ut de beste blant søkere med tilnærmet lik poengsum. Utgifter ved bruk av intervju dekkes av instituttene.

Kap. 8 Opptak til forskerutdanning (ph.d.) og forskerlinje veterinærstudiet

§ 8-1 Regler for opptak til forskerutdanning (ph.d.) fastsettes av universitetsstyret.

§ 8-2 Regler for opptak til forskerlinje for veterinærstudenter fastsettes av faglig leder i veterinær- og dyrepleierstudiene.

Kap. 9 Opptak til praktisk-pedagogisk utdanning (PPU)

§ 9-1 For å bli tatt opp til PPU må søkeren dokumentere kompetanse som kvalifiserer for undervisning og formidling innen realfag eller naturbruk, eller en kombinasjon av disse.

Utfyllende bestemmelser til kapittel 9

Ad. 9-1

Studieutvalget fastsetter krav til kompetanse som kvalifiserer for undervisning i realfag og/eller naturbruk, jf. rammeplan for praktisk-pedagogisk utdanning.

Frister for søknad, ettersending av dokumentasjon og svarfrist ved tilbud om studieplass fastsettes av studieutvalget. Fordeling av studieplasser i ulike søkergrupper og rangeringsordninger av søkere fastsettes av instituttet som er ansvarlig for utdanningen.

Ved opptak til PPU skal ansvarlig institutt nedsette en opptakskomite med minst fire medlemmer, minst to av disse skal være studenter.

Søkere til PPU må legge frem politiattest i forbindelse med opptak tilsvarende politiattesten som kreves for yrkesutøvelse, jf. forskrift om opptak til høyere utdanning.

Kap. 10 Opptak til enkeltemner

§ 10-1 Ved opptak til enkeltemner gjelder de generelle krav for opptak til det programmet emnet tilhører.

§ 10-2 Studieutvalget kan fastsette tilleggskrav etter tilråding fra undervisningsutvalget ved emneansvarlig institutt.

Utfyllende bestemmelser til kapittel 10

Ad. 10-1

Vurderingen av generell studiekompetanse, eventuelle spesielle opptakskrav og tildeling av studierett gjøres av studieavdelingen (ved opptakskontoret). Vurdering av opptak til emne(r) med antallsbegrensning eller med 300- eller 400-kode avgjøres av emneansvarlig institutt. Ved opptak til enkeltemner som undervises på engelsk stilles det ikke krav til kunnskaper i norsk.

Frister for søknad om opptak til enkeltemner er 1. juni for emner i høstsemesteret og 1. november for emner i vårsemesteret.

Veterinær- og dyrepleierutdanningene har ikke opptak til enkeltemner.

Ad. 10-2

Det er ikke tillatt å gjennomføre gradsoppgave(r) uten å være tatt opp til et studieprogram

Kap. 11 Opptak til etter- og videreutdanning

§ 11-1 Ved opptak til videreutdanning gjelder de generelle krav for opptak til grunnstudier.

§ 11-2 Frister for søknad, ettersending av dokumentasjon og svarfrist ved tilbud om studieplass fastsettes av Senter for etter- og videreutdanning (SEVU).

§ 11-3 Det gjelder ingen særskilte krav for opptak til etterutdanningskurs.

Utfyllende bestemmelser til kapittel 11

Ad. 11-1

Vurderingen av studiekompetanse og tildeling av studierett gjøres av SEVU. Påmelding til etter- og videreutdanning sendes til SEVU.

Kap. 12 Opptak til tilleggsutdanning i veterinær- og dyrepleierutdanningene

§ 12-1 For opptak og rangering av studenter til tilleggsutdanning; dvs. utdanning for veterinærer og dyrepleiere med utdanning fra utlandet og som ikke får autorisasjon i Norge, gjelder egne retningslinjer.

Kap. 13 Opptak av gjestestudenter

§ 13-1 Kravene ved opptak av gjestestudenter bestemmes gjennom avtaler mellom samarbeidende institusjoner og NMBU.

Utfyllende bestemmelser til kapittel 13

Ad. 13-1

Søknadsfrist for høstsemesteret: 1. mars for gjestestudenter uten avtale med NMBU (free movers) og søkere utenfor Europa og 1. juni for Erasmusstudenter. Søknadsfrist for vårsemesteret for alle nevnte kategorier: 1. oktober.

Kap. 14 Utsettelse av studiestart (reservert studieplass)

§ 14-1 Søkere som er tatt opp som studenter ved NMBU kan få **ett** års utsettelse av studiestart ved sykdom, svangerskap, verneplikt eller spesielle velferdsgrunner.

Utfyllende bestemmelser til kapittel 14

Ad. 14-1

Søknad om utsatt studiestart må dokumenteres. Arbeid, utdanning eller ferie gir ikke grunnlag for reservert studieplass. Søknad sendes til og avgjøres av studieavdelingen.

Kap. 15 Klage på vedtak om opptak

§ 15-1 Søkere har klagerett på vedtak om opptak til studium i henhold til forvaltningslovens § 28 flg. Klagefristen er 3 uker, jf. forvaltningslovens § 29.

Utfyllende bestemmelser til kapittel 15

Ad. 15-1

Klage over enkeltvedtak om opptak i nasjonal opptaksmodell (NOM) for grunnutdanninger ved universiteter og høyskoler, sendes Nasjonal klagenemnd for opptak via [SQ](#).

Klage på enkeltvedtak om opptak på grunnlag av:

- lokalt opptak
- realkompetanse
- erstatningsopptak
- tilleggsutdanning
- spesiell vurdering
- unntak fra krav om generell studiekompetanse
- vurdering av spesielle opptakskrav som omfatter ferdigheter eller opptaksprøver etter nærmere regler fastsatt av NMBU

sendes til det organ ved NMBU som har fattet vedtak i saken som første instans. Det organ som mottar klagen skal behandle innkommet klage. Dersom vedtaket opprettholdes sendes klagen videre til NMBUs klagenemnd.

Kap. 16 Falske vitnemål, falske dokumenter og dokumenter utstedt fra falske institusjoner

§16-1 Bruk av falske vitnemål eller andre falske dokumenter er forbudt. Tilsvarende gjelder for dokumenter utstedt fra falske institusjoner.

Utfyllende bestemmelser til kapittel 16

Ad. 16-1

Et vitnemål eller dokument er falskt dersom vitnemålet eller dokumentet inneholder skriftlig eller digital dokumentasjon som ikke er sannferdig, eller manipulasjon eller endringer i et opprinnelig, skriftlig eller digitalt, vitnemåls eller dokumentets innhold.

Med dokumenter utstedt fra falske utdanningsinstitusjoner menes dokumenter som er utstedt fra ikke-eksisterende utdanningsinstitusjoner, eller fra utdanningsinstitusjoner som gir uriktig uttrykk for å ha en akkreditering etter [UH-lovens](#) § 3-1 eller etter tilsvarende utenlandsk regelverk.

Bruk av falske vitnemål eller andre falske dokumenter og dokumenter utstedt fra falske institusjoner vil bli politianmeldt.

Studier

Kap. 17 Studieretten

§ 17-1 Den som har akseptert tilbud om studieplass, tildeles studierett ved NMBU. Rettigheter tilknyttet et studieprogram er for eksempel rett til undervisning, eksamen, praksis, obligatoriske aktiviteter i studier, tilgang til nødvendige hjelpemidler, laboratoriekurs, organisert veiledning og andre nødvendige ressurser universitetet tilbyr.

§ 17-2 Studenter med studierett ved NMBU plikter å registrere seg hvert semester innen kunngjorte frister fastsatt av studieutvalget.

For studenter som har inngått en utdanningsplan, skal registreringen fastsette og bekrefte opplysningene i utdanningsplanen for inneværende semester.

For andre studenter gjelder en tilsvarende plikt til å registrere seg.

§ 17-3 Studenter som er tatt opp til et studium ved NMBU, campus Ås, gis en studierett på ett år utover normert tid for programmet. Studenter som er tatt opp til veterinærstudiet gis en studierett på inntil åtte år. Studenter som er tatt opp til dyrepleierstudiet gis en studierett på inntil tre år.

Ved campus Ås vil studieretten til det studieprogram studenten er tatt opp til, termineres:

- a) når studenten oppfyller kravene for tildeling av vitnemål for fullført grad
- b) dersom studenten ikke har betalt semesteravgift samt ikke har bekreftet sin utdanningsplan innen gjeldende frister
- c) dersom det i løpet av ett år ikke har funnet sted aktivitet i form av avlagte studiepoeng eller delstudier i utlandet (I studier med særskilte krav til studiepoengsproduksjon gjelder regler beskrevet i studieplanen.)
- d) når studenten er 60 studiepoeng etter normert studieprogresjon (I studier med særskilte krav til studieprogresjon gjelder regler beskrevet i studieplanen.)
- e) dersom studenten ikke består eksamen for tredje gang i et obligatorisk emne (ev. fjerde gangs prøve etter innvilget søknad)
- f) når studenten selv skriftlig bekrefter at han/hun trekker seg fra studieprogrammet før det er fullført
- g) når studenten får opptak til et annet studium på samme nivå ved NMBU
- g)h) dersom studenten har fått betinget opptak og ikke oppfyller betingelsene for opptak innen fastsatt frist

Studenter som er tatt opp til enkeltemner får en begrenset studierett i opptil ett år utover normert tid for emnene.

Den som har mistet studieretten, kan søke om nytt opptak.

For **veterinær- og dyrepleierstudiene** er det egne retningslinjer. Studieretten termineres dersom studenten uten tillatelse avbryter studiet for lengre tid enn tre måneder.

Utfyllende bestemmelser til kapittel 17

Ad. 17-1

Studenter med studierett ved NMBU tildeles e-postadresse. Informasjon via e-post fra NMBU til studenten(e) sendes på denne adressen.

Ad. 17-3

Eventuelle andre unntak fra termineringsregelen om studierett avgjøres av ansvarlig institutt i samråd med studiedirektør i de tilfeller hvor studenten har hatt en inndratt studierett i inntil ett år. På veterinær- og dyrepleierutdanningene avgjøres dette i samråd med faglig leder. Ved terminert studierett utover ett år må det eventuelt søkes om nytt ordinært opptak via SO eller Søknadsweb og konkurreres om ledig studieplass på lik linje med de øvrige søkerne til studieprogrammet.

For **veterinær- og dyrepleierutdanningene** gjelder spesielle krav til studiepoengsproduksjon for hvert enkelt studieår. Disse kravene framgår av studieplanen.

For **veterinær- og dyrepleierutdanningene** gjelder følgende tilleggsbestemmelser:

- a) Etter maksimal registrert studietid (henholdsvis åtte- og tre år) mister studenten de rettigheter som følger med opptaket. Permisjoner blir ikke regnet som del av registrert studietid.
- b) Ved fravær fra obligatorisk undervisning som overstiger det som kan godkjennes for emnet, må forsømt undervisning tas igjen. Bestemmelser om hva som overstiger kravet til godkjenning innen hvert enkelt emne, skal framgå av studieplanen.
- c) Dersom en student unnlater å gjennomføre pålagt erstatningsundervisning, eller dersom en student har vært så mye borte fra obligatorisk undervisning at forsømt undervisning ikke kan gjennomføres på samme årskull, kan faglig leder bestemme at vedkommende skal flyttes ned til et lavere årskull. Hvis vilkårene for nedflytting er til stede, og vedkommende student allerede er blitt nedflyttet én gang, kan faglig leder for veterinær- og dyrepleierutdanningen beslutte å frata studenten studieplassen.
- d) En student som uten tillatelse avbryter studiet for lengre tid enn tre måneder, mister studieretten.

Kap. 18 Studieåret

§ 18-1 Høstsemesteret begynner medio august og avsluttes ultimo desember. Vårsemesteret begynner primo januar og avsluttes ultimo juni. I denne perioden skal undervisning og eksamen normalt være gjennomført.

§ 18-2 Forventet studiearbeidsmengde er 60 studiepoeng pr. år.

Utfyllende bestemmelser til kapittel 18

Ad. 18-1

Det gis ikke undervisning fra og med mandag etter palmesøndag til og med 2. påskedag.

For veterinær- og dyrepleierstudiene gjelder følgende bestemmelser:

Høstsemesteret starter første mandag etter 14. august (14. august medregnet når dette er en mandag). Vårsemesteret starter første mandag etter 4. januar (4. januar medregnet når dette er en mandag).

Undervisning i klinikken kan foregå hele kalenderåret, men den enkelte student skal allikevel ikke ha mer enn 40 studieuker totalt.

Obligatorisk praksis og ny og utsatt eksamen (kontinuasjonseksamen) for veterinær- og dyrepleierstudentene kan legges utenfor ordinært studieår.

For øvrige studier gjelder:

Semesterinndeling:

Høstsemester	
Semesterstart	ca. uke 33, mandag
Augustblokk	ca. uke 33, 34, 35
Blokkeksamen	ca. mandag i uke 36
Høstparallel	ca. f.o.m. tirsdag i uke 36 t.o.m. fredag i uke 49
Eksamensperiode	ca. uke 50 - 51
Semesterslutt	ca. uke 51
Vårsemester	
Ny prøve/utsatt eksamen	ca. uke 1
Semesterstart	ca. uke 2, mandag
Januarblokk	ca. uke 2, 3, 4
Blokkeksamen	ca. fredag i uke 4 og mandag i uke 5
Vårparallel	ca. f.o.m. tirsdag i uke 5 t.o.m. fredag i uke 19
Eksamensperiode	ca. uke 20-21
Ny prøve/utsatt eksamen	ca. uke 22

Juniblokk	ca. uke 23, 24, 25 og 26
Blokkeksamen	ca. fredag i uke 24, 25 og 26
Semesterslutt	ca. fredag uke 26

Dersom helligdag(er) inntreffer i eksamensperioden utvides eksamensperioden med tilsvarende antall dager (undervisningsperiodene utvides derimot ikke).

Tidspunkt for blokkeksamen gjelder avsluttende prøver som er sentralt organisert. Dersom det er behov for mer enn 1 eksamensdag for avsluttende prøver, legges slike eksamener normalt til kl. 14 på fredag(er) i blokka.

Ved **campus Ås** er onsdager fra kl. 12-14 i parallellperiodene avsatt til demokratitimer. I særskilte tilfeller vil studiedirektør etter anbefaling av emneansvarlig institutt kunne innvilge unntak for feltkurs, utferder, laboratorieøvelser eller seminarer.

Ad. 18-2

Omregnet til studentarbeidstimer vil 60 studiepoeng i året normalt måtte kreve om lag 30 studentarbeidstimer pr. studiepoeng og om lag 1800 studentarbeidstimer pr. år.

Kap. 19 Godkjenning studieprogram

§ 19-1 Det skal være godkjente studieplaner for alle studieprogram som blir tilbudt ved NMBU.

Alle studieprogram skal være godkjent i tråd med NMBUs kvalitetssikringsrutiner for godkjenning av studieprogram. Kvalitetssikringsrutinene skal bygge på forskrift om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning (studietilsynsforskriften) fra Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (NOKUT).

Utfyllende bestemmelser til kapittel 19

Ad. 19-1

Det skal framgå av programbeskrivelsen for det enkelte studieprogram om inntil 10 studiepoeng med emner på 100-nivå kan inngå som en del av den 2-årige mastergraden. I slike tilfeller skal emnekode og emnenavn oppgis.

Studieplaner og studieprogrambeskrivelser skal revideres årlig.

Kap. 20 Oppretting og nedlegging av studieprogram

§20-1 Universitetsstyret selv vedtar oppretting og nedlegging av studieprogram etter forslag fra ansvarlig institutt og tilråding fra studieutvalget.

Kap. 21 Godkjenning av emner

§21-1 Alle emner skal være godkjent i tråd med NMBUs kvalitetssikringsrutiner for godkjenning av emner og beskrevet i tråd med retningslinjer utarbeidet av studieutvalget.

Utfyllende bestemmelser til kapittel 21

Ad. 21-1

Hvert emne skal ha et unikt og beskrivende navn på norsk (bokmål og nynorsk) og engelsk.

Emner skal være utførlig beskrevet og gi informasjon om læringsutbytte i form av generell kompetanse, kunnskaper og ferdigheter. I tillegg skal studiepoeng, forutsatte kunnskaper, obligatoriske aktiviteter, forventet arbeidsmengde for studentene på ulike aktiviteter og undervisnings- og vurderingsformer være beskrevet. Nettversjonen av emnebeskrivelsene vil alltid være den gjeldende.

Ekskursjoner kan settes opp som et selvstendig studiepoenggivende emne i tråd med ovennevnte beskrivelse.

*Alle emner skal være på minimum 5 studiepoeng. Unntak gjelder emner på **veterinær- og dyrepleierstudiene**.*

Emnene skal ha emnekoder etter følgende modell:

- en kombinasjon av 3 eller 4 bokstaver og 3 tall
- første siffer viser nivå på emnet
- bokstavene bestemmes av instituttene, og bør være logiske i forhold til faglig innhold

Undervisningen i et emne kan avlyses, hvis færre studenter er oppmeldt til et emne enn det som er oppgitt som krav i emnebeskrivelsen.

Kap. 22 Oppretting og nedlegging av emner

§22-1 Instituttstyret selv oppretter og nedlegger emner etter tilråding fra instituttets undervisningsutvalg.

Kap. 23 Frie emner

§ 23-1 Frie emner må ligge klart innenfor instituttets kompetanseområde og undervisningskapasitet. To eller flere institutter kan samarbeide om et fritt emne. Det er veileders ansvar å kontrollere at studentene har tilfredsstillende faglig bakgrunn.

Frie emner kan utføres av en enkelt student eller av en gruppe studenter (maks. 4 studenter).

Før oppstart skal det utformes en avtale mellom studenten(e) og emneansvarlig institutt. Avtalen skal blant annet inneholde nivå, vurderingsordning, omfang, og ansvarsforhold i forhold til veiledning.

Utfyllende bestemmelser til kapittel 23

Ad. 23-1

Det er instituttets ansvar å påse at arbeidsmengden avpasses etter det antall studiepoeng avtalen forutsetter. Når flere studenter skriver en oppgave sammen, skal arbeidsomfanget av oppgaven økes tilsvarende. Øking av antall studiepoeng underveis skal ikke godkjennes.

Tittelen på det frie emnet skal foreligge på bokmål eller nynorsk og på engelsk.

Det frie emnet skal være avsluttet innen siste undervisningsdag i undervisningsperioden. Med "avsluttet" menes at alt arbeid og alle aktiviteter som hører til emnet skal være ferdig, at eventuell avsluttende oppgave/rapport skal være innlevert, og en eventuell eksamen gjennomført.

Studentene kan ta frie emner på både bachelor-, master- og ph.d.-nivå.

Studentene kan få godkjent 5 studiepoeng eller et multiplum av 5 studiepoeng for et fritt emne. Unntak gjelder for frie emner på ph.d. nivå.

I de tilfeller hvor en utvekslingsstudent tar et fritt emne ved NMBU og dette emnet skal danne grunnlag for gradsoppgave ved studentens hjemmeuniversitet, skal dette fremgå av «learning agreement» eller studentens opptaksbrev.

Kap. 24 Utdanningsplaner

§ 24-1 Studenter som blir tatt opp til studier av 60 studiepoengs omfang eller mer, skal i løpet av første semester inngå en individuell utdanningsplan i samarbeid med ansvarlig institutt.

§ 24-2 Utdanningsplanen kan revideres og skal bekreftes av studenten hvert semester innen frister fastsatt av studieutvalget.

Utfyllende bestemmelser til kapittel 24

Ad. 24-1

En student kan søke om spesiell tilrettelegging av studiesituasjonen. Behovet må dokumenteres med attest fra lege eller annen sakkyndig. Det forutsettes at tilrettelegging er praktisk mulig for NMBU og ikke går ut over faglig kvalitet.

Den enkelte student må underskrive en taushetsplikterklæring som gjelder for taushetsbelagte forhold studenten er blitt kjent med den tiden vedkommende studerer ved NMBU (jf. UH-loven § 4-6).

Den enkelte student må underskrive en erklæring vedrørende deltakelse i undervisning der anvendelse av forsøksdyr forekommer.

Særlig bestemmelser om regler og spesialinstrukser som måtte gjelde ved de enkelte institutter, avdelinger, lokaler og utearealer, kan nedfelles i egne retningslinjer.

Ad. 24-2

Det er studentens ansvar i samarbeid med instituttet/instituttene å sette opp, endre og få godkjent utdanningsplanen.

En student med opptak til studium med omfang 60 poeng eller mer må bekrefte utdanningsplanen sin for det aktuelle semesteret og semesterregistrere seg innen følgende frister:

- 1. september i høstsemesteret*
- 1. februar i vårsemesteret.*

Kap. 25 Delstudium ved annet lærested

§ 25-1 I det ordinære studiet ved NMBU har studenten mulighet for å ta et delstudium ved et annet lærested i inn- og utland. Delstudium vil si ett eller flere emner som inngår i utdanningsplanen, herunder også praksis, frie emner og gradsoppgaver som sensureres ved NMBU. Studieoppholdet må være forhåndsgodkjent før utreise.

Etter tilbakekomst til NMBU skal studenten søke om en endelig godkjenning av emner tatt under studieoppholdet.

§ 25-2 NMBU skal legge forholdene til rette for delstudier i utlandet gjennom å gi generell veiledning om samarbeidsavtaler, finansieringsmuligheter og forsikringsordninger.

Utfyllende bestemmelser til kapittel 25

Ad. 25-1

Instituttet/instituttene avgjør hvor stor del av et delstudium som kan inngå i studentenes utdanningsplan og grad ved NMBU, og instituttet skal forhåndsgodkjenne studieopphold ved annet lærested.

Kap. 26 Godkjenning av utdanning tatt ved annen institusjon

§ 26-1 Grad, emne eller emnegruppe fra en annen institusjon som etter vurdering kan erstatte tilsvarende emne eller emnegruppe ved NMBU, skal

godskrives studenten med samme antall studiepoeng med de begrensninger som er nedfelt i NMBUs gradsforskrifter.

NMBU skal påse at det ikke gis dobbel uttelling for samme faginnhold.

Utfyllende bestemmelser til kapittel 26

Ad. 26-1

Hvis et emne inngår i opptaksgrunnlaget til et studieprogram kan emnet ikke inngå i den aktuelle graden.

For at NMBU skal kunne tildele en grad eller utstede vitnemål for fullført utdanning, må minst 60 av studiepoengene som skal inngå i beregningsgrunnlaget, være avlagt ved institusjonen.

Ved godskriving av utdanning som tidligere har inngått i beregningsgrunnlaget for en grad eller som del av en grad eller yrkesutdanning, må en student i tillegg ha avlagt minst 60 nye studiepoeng før det kan utstedes et nytt vitnemål eller tildeles en ny grad.

Kap. 27 Studiepermisjoner

§ 27-1 Studenter som er tatt opp til et studieprogram ved NMBU kan søke permisjon fra studiene for en avgrenset periode.

§ 27-2 En student som har fått innvilget studiepermisjon gis muligheter til å avlegge eksamen på NMBU under permisjonstiden gitt at følgende forutsetninger er oppfylt:

- andre NMBU-studenter er oppmeldt i emnet/emnene
- studenten må være meldt opp i emnet/emnene
- studenten må ha betalt semesteravgift innen angitte tidsfrister

Studenter som har permisjonen fra NMBU har ikke rett til å følge undervisningen eller ha krav på en studentarbeidsplass ved NMBU.

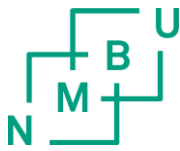
Utfyllende bestemmelser til kapittel 27

Ad. 27-1

Studenter kan søke permisjon fra studiet for en periode på inntil to år.

Fødsel og omsorg for barn gir rett til permisjon, jf. UH-loven § 4-5. Permisjon kan også gis på grunn av andre omsorgsoppgaver, sykdom, verneplikt, krevende verv i studentorganisasjoner og andre spesielle forhold. Det blir ikke gitt permisjon for å ta annen utdanning eller for å gå over i arbeid.

*På 1-årige og 2-årige studier, bachelor- og masterprogram kan permisjon innvilges forutsatt at studenten har oppnådd minst 15 studiepoeng innenfor sitt studieprogram. Dette studiepoengskravet gjelder ikke for studenter som søker permisjon fra **veterinær- og dyrepleierutdanningene**.*

Studenter som innvilges permisjon ut over tre måneder på **veterinærutdanningen** flyttes ned et kull. På dette studiet kommer permisjonstiden i tillegg til retten som studenten har til utvidet studietid.

For de som tar permisjon etter at de har inngått avtale om gradsoppgave, forutsettes det at gradsoppgaveavtalen revideres i forkant av permisjonsperioden.

Søknad om permisjon sendes til og innvilges av instituttet /instituttene som har ansvar for studieprogrammet studenten er registrert ved.

Kap. 28 Reduksjon i studiepoeng

§ 28-1 Studenter som avlegger eksamen i emner ved NMBU som faglig overlapper hverandre helt eller delvis, får redusert sin samlede studiepoengsum for de aktuelle emnene. Omfanget av reduksjonen vedtas av instituttene etter forslag fra emneansvarlig(e) institutt, og skal framgå av emnebeskrivelsen.

Kap. 29 Overgang til annet studieprogram

§ 29-1 Studenter kan søke overgang til annet studieprogram.

Utfyllende bestemmelser til kapittel 29

Ad. 29-1

Søknad om overgang til annet studieprogram skal stiles til det institutt som administrerer dette programmet. Søknadsfrist: 1. november med virkning fra og med 1. januar, og 1. juni med virkning fra og med 1. august.

Ved overgang til annet studieprogram forutsettes det at studenten tar alle obligatoriske emner på det studieprogrammet studenten får overgang til. Studenter som trenger individuell tilpassing, må utarbeide en revidert utdanningsplan som må godkjennes av studieveileder eller undervisningsutvalg.

Hovedkriterier for overgang:

- Ved overgang fra et studieprogram til et annet må det være plass på aktuelt studieprogram det søkes overgang til. Studieprogrammets krav ved opptak må være oppfylt.
- Studenter som søker overgang i løpet av det første halvåret de studerer ved NMBU, rangeres etter konkurransepoengsum ved opptak. Studenter som søker overgang senere i studiet, rangeres av undervisningsutvalget etter utvalgets retningslinjer.

Kap. 30 Gjestestudenter og privatister

§ 30-1 Gjestestudenter som er på NMBU ifølge en avtale, har samme rett som ordinære studenter til å følge undervisning og ta eksamen.

§ 30-2 Privatistenes rettigheter ved NMBU er begrenset til deltakelse i offentlige forelesninger og adgang til å gå opp til eksamen i samsvar med [UH-loven](#).

Kap. 31 Skikkethetsvurdering i lærerutdanningen

§ 31-1 En student som utgjør en mulig fare for elevs rettigheter, sikkerhet og psykiske og fysiske helse, er ikke skikket for læreryrket, jf. forskrift om skikkethetsvurdering i høyere utdanning.

§ 31-2 Saker som behandles i NMBUs skikkethetsnemnd skal påføres innstilling og oversendes NMBUs klagenemnd til avgjørelse etter reglene i [UH-loven](#) § 4-10. Det skal ikke utstedes lærervitnemål til en student som er funnet ikke skikket. Studenten kan utestenges fra lærerutdanningen i inntil [tre](#) år. Ved kortere utestenging kan [universitets](#)styret stille vilkår som må være oppfylt før lærerutdanningen gjenopptas.

§ 31-3 Vedtak om utestenging fra lærerutdanningen sendes til Samordna opptak. Opplysningene skal inngå i et sentralt register. Vedtak om utestenging skal opplyse studenten om at studenten ikke kan søke eller ta imot plass ved andre lærerutdanninger i utestengingsperioden.

Kap. 32 Bortvisning og utestenging

§ 32-1 En student som tross skriftlig advarsel fra universitetsstyret, gjentatte ganger opptrer på en måte som virker grovt forstyrrende for medstudenters arbeid eller for virksomheten ved institusjonen ellers, kan etter vedtak av NMBUs klagenemnd bortvises fra nærmere bestemte områder ved institusjonen for inntil ett år. Hvis en student etter skriftlig advarsel fra universitetsstyret fortsatt ikke respekterer slik bortvisning, kan NMBUs klagenemnd utestenge han eller henne fra studiet i inntil ett år.

§ 32-2 Vedtak om bortvisning eller utestenging treffes med minst to tredelers flertall. Vedtak om slik reaksjon kan påklages av studenten etter reglene i [forvaltningsloven](#). Departementet eller særskilt klageorgan oppnevnt av dette, er klageinstans.

Vurdering, vurderingsordninger og klage i forbindelse med eksamen

Kap. 33 Vurderingsordninger, -deler og -former. Obligatoriske aktiviteter.

§ 33-1 I tråd med NMBUs kvalitetssikringssystem skal emnene ha en beskrivelse av de kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse en student skal ha tilegnet

seg ved å gjennomføre emnet/emnene. I hvert emne skal studentene dokumentere kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse slik det framgår av emnets læringsutbyttebeskrivelser.

§ 33-2 Vurderingsformen kan være avsluttende prøve, langsgående vurdering eller en kombinasjon av disse, og skal fremgå av studieplanen eller emnebeskrivelsen. Emneansvarlig institutt/institutter godkjenner gjeldende vurderingsordning for det enkelte emnet etter forslag fra emneansvarlig lærer. Vurderingsordningen for det enkelte emnet skal gå fram av emnebeskrivelsen.

§ 33-3 Emneansvarlig har hovedansvaret for å utforme oppgaver til avsluttende prøve. Avsluttende prøve arrangeres og vurderes etter at undervisningen i emnet er over. Studieavdelingen har ansvaret for å organisere avsluttende skriftlig prøve.

§ 33-4 Dersom vurderingsordningen inneholder en muntlig prøve skal denne være offentlig, med mindre hensynet til gjennomføringen av eksamenen eller prøven tilsier noe annet. Universitetsstyret kan gjøre unntak fra regelen om offentlig eksamen i det enkelte tilfellet etter ønske fra vedkommende eksamenskandidat, når tungtveiende hensyn taler for det.

§ 33-5 Langsgående vurdering er en vurdering av arbeider som er utført av studenten. Delelementer i en langsgående vurdering kan evalueres underveis i undervisningsperioden eller etter at undervisningen i emnet er over.

Studieutvalget kan vedta instruks for gjennomføring av forskjellige former for langsgående vurdering.

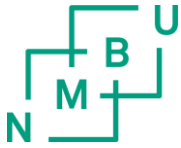
§ 33-6 Obligatoriske aktiviteter er arbeider som skal godkjennes og som er utført av studenten i løpet av undervisningsperioden for et emne.

Utfyllende bestemmelser til kapittel 33

Ad. 33-2

Omfang av og vekting mellom ulike eksamener eller deleksamener som danner grunnlag for sluttvurdering med fastsetting av endelig karakter, skal gå fram av emnebeskrivelsen.

Eksamen skal normalt skje i form av individuell prøving. Gruppeeksamen kan benyttes for mindre deler av et studium.

Emneansvarlig skal være tilsatt på NMBU og normalt inneha vitenskapelig kompetanse på minimum amanuensisnivå.

Ad. 33-3

Avsluttende prøve kan være:

- skriftlig prøve
- muntlig prøve (omfatter også praktisk prøve)
- praktisk/klinisk eksamen
- gradsoppgave (inkludert ev. muntlig diskusjon)

Ad. 33-5

Langsgående vurdering kan omfatte en eller flere deler:

- skriftlig/muntlig prøve i undervisningsperioden
- skriftlig/muntlig prøve i eksamensperioden
- hjemmeeksamen*
- praktisk prøve
- prosjekt-/semesteroppgave*
- obligatorisk innleveringsoppgave*
- laboratorieøvelse*
- muntlige presentasjoner*
- objektsamling*
- ekskursjonsdeltakelse og ev. rapport*
- praksis og ev. rapport*

* Arbeidet må leveres, og en eventuell framlegging må finne sted innen siste undervisningsdag i undervisningsperioden.

Emneansvarlig institutt har ansvaret for å organisere den langsgående vurderingen.

Ved godkjenning av emner med langsgående vurdering skal emneansvarlig institutt/institutter fastsette hvordan delprøven(e)/delaktiviteten(e) skal evalueres, om de må være bestått, og hvor mye de skal vektlegges i den endelige slutt karakteren for emnet. Dette skal framgå av emnebeskrivelsen. Vurderingsmåten, og eventuell tid og måte for bekjentgjøring av delprøvene/delaktivitetene, skal framgå av emnebeskrivelsen for det enkelte emnet.

Delvurderingen(e) skal meddeles studentene av faglærer ved emneansvarlig institutt/institutter. Kvantitative tilbakemeldinger på delprøver/delaktiviteter som teller på bokstav karakter skal gis underveis i emnet.

Ved vurdering av delprøver/delaktiviteter i en langsgående vurdering skal anonymitet knyttes til skriftlige delprøver og studentnummer eller kandidatnummer brukes. Semesteroppgaver, hjemmeeksamen, muntlige

prøver, flervalgsprøver, laboratoriejournaler og lignende er unntatt fra denne regelen.

Ad. 33-6

Obligatoriske aktiviteter kan omfatte en eller flere deler, og kan eksempelvis være ekskursjonsdeltakelse og ev. rapporter, laboratorieøvelser, objektsamlinger, frammøte, innleveringsoppgaver, praksis og ev. praksisrapporter, prosjektoppgaver og skriftlige eller muntlige prøver arrangert lokalt.

Obligatorisk praksis må registreres som eget emne i utdanningsplanen. Hovedregelen er at NMBU har ansvaret for å finne relevant praksisplass hvis praksisen er obligatorisk. Unntak kan gjelde enkelte typer praksis på **veterinær- og dyrepleierutdanningene**. I alle studier/emner med praksis skal studieplanen ha kriterier for gjennomføring og vurdering av praksis.

I studier organisert i blokkperioder, skal ekskursjoner av flere dagers varighet normalt legges til disse periodene. Studenter som har obligatoriske utferder skal få dekket merkostnader til transport og overnatting av emneansvarlig institutt.

Obligatoriske aktiviteter er normalt gyldig i to semestre, det semesteret aktiviteten godkjennes samt det påfølgende semester. Emneansvarlig avgjør om de obligatoriske aktivitetene må gjentas ved fornyet prøve. **For veterinær- og dyrepleierstudiene er det angitt i studieplanen om obligatoriske aktiviteter må gjentas ved fornyet prøve.**

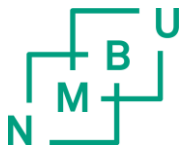
Ved sykdom eller andre sterke velferdsgrunner kan instituttleder eller den han/hun bemyndiger avgjøre at det skal gjennomføres alternative obligatoriske aktiviteter dersom dette er praktisk mulig og faglig forsvarlig.

Kap. 34 Rett til å avlegge eksamen

§ 34-1 Alle som har betalt semesteravgift og er semesterregistrert ved NMBU, har oppfylt eventuelle krav til obligatorisk undervisning og er vurderingsmeldt (oppmeldt til eksamen) innen fastsatte tidsfrister, har rett til å avlegge eksamen ved NMBU.

§ 34-2 Før en student kan ta en gitt eksamen kan det stilles krav om at obligatoriske aktiviteter skal være godkjente. Krav om obligatoriske aktiviteter/studiekrav skal gå fram av emnebeskrivelsen.

§ 34-3 Dersom et emne opphører eller legges om, har en student rett til å ta eksamen i samme versjon av emnet, i inntil ett år etter siste ordinære eksamen i

emnet. Slik eksamen avholdes normalt ved første tidspunkt for utsatt eksamen /ny prøve (konte), i den påfølgende høst-/vårparallellen.

Utfyllende bestemmelser til kapittel 34

Ad. 34-2

Emneansvarlig skal oversende instituttet/instituttene liste over studenter som har fått godkjent obligatoriske aktiviteter i ett emne. Emneansvarlig institutt registrerer de obligatoriske aktivitetene i det studieadministrative systemet (FS) før vurderingsprotokoll leveres studieavdelingen. For **veterinær- og dyrepleierstudiene** mottar studieavdelingens enhet på campus Adamstuen slike lister og registrerer aktivitetene i FS.

En student som ikke har fått godkjent obligatoriske aktiviteter inkludert obligatorisk undervisning eller har større fravær enn det som kan godkjennes, kan, der studieplanen åpner for det, likevel få gjennomføre eksamen. Eksamen vil i slike tilfeller ikke bli endelig godkjent før all pålagt obligatorisk undervisning er gjennomført.

Obligatoriske aktiviteter må, som hovedregel, være godkjent senest ett år etter avlagt eksamen/prøve for at karakteren i emnet skal kunne frigis og studiepoeng kunne gis.

Det kan i visse tilfeller gis fritak fra obligatoriske aktiviteter på grunnlag av utdanning fra annen institusjon, på grunnlag av tidligere gjennomført eksamen eller prøve eller på grunnlag av dokumentert realkompetanse.

Ad. 34-3

Dersom en student har godkjent sykefravær når slik eksamen blir arrangert, og vedkommende ikke har bestått den aktuelle eksamenen, kan det etter søknad arrangeres en ny eksamen etter gammel ordning. Studiedirektøren avgjør slike søknader.

Kap. 35 Oppmelding og avmelding til eksamen

§ 35-1 For å kunne avlegge eksamen ved NMBU må studentene være oppmeldt til eksamen i emnet. En eventuell avmelding må skje innen angitte frister.

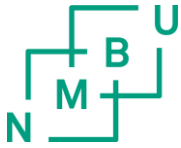
Utfyllende bestemmelser til kapittel 35

Ad.35-1

Studieutvalget fastsetter frister for oppmelding og avmelding.

1) Oppmelding:

Studenten har selv ansvar for å kontrollere at han/hun er oppmeldt til eksamen, korrigere eventuelle feil og til å holde seg orientert om tid og sted for eksamen.

Studenter på **veterinær- og dyrepleierstudiene** er normalt automatisk oppmeldt til ordinær eksamen og til ny eller utsatt eksamen.

Øvrige studenter er selv ansvarlig for å melde seg opp til eksamen via StudentWeb innen fastsatte frister.

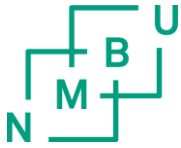
Følgende oppmeldingsfrister gjelder:

- Første onsdag i augustblokka er oppmeldingsfrist for emner som starter i augustblokka
- 1. september er oppmeldingsfrist for:
 - emner som starter i høstparallellell
 - bachelor-/masteroppgaver
- 1. november er oppmeldingsfrist for:
 - emner med ny eksamen/utsatt prøve i januar
- 1. desember er oppmeldingsfrist for:
 - emner som starter i januarblokka
- 1. februar er oppmeldingsfrist for:
 - emner som starter i vårparallellell
 - bachelor-/masteroppgaver
- 1. mars er oppmeldingsfrist for:
 - emner med ny eksamen/utsatt prøve i mai
- 1. april er oppmeldingsfrist for:
 - emner som starter i juniblokka

Studenter som ikke melder seg opp innen fristen får ikke gå opp til eksamen.

For oppmelding til ~~spesialpensumfritt emne og oppmelding til utsatt eksamen eller ny prøve~~ skal studenten kontakte Studentenes informasjonstorg (SiT). Oppmelding til utsatt eksamen eller ny prøve gjøres på Studweb eller ved henvendelse til Studentenes informasjonstorg (SiT).

Studenter som har gyldig forfall til avsluttende prøve ved ordinært tidspunkt kan melde seg opp til ny eksamen i emnet, i perioden for utsatt eksamen og ny prøve, i den påfølgende høst-/vårparallellell. Det samme gjelder studenter som har møtt til avsluttende prøve og ikke har bestått.

For emner med langsgående vurdering kan en student melde seg opp kun ved ordinært tidspunkt for eksamen i emnet.

Unntak:

Studenter som har gyldig forfall til en skriftlig delprøve i en ordinær eksamensperiode kan melde seg opp til ny delprøve i førstkommende periode for utsatt eksamen og ny prøve. Det samme gjelder studenter som har møtt til en slik delprøve og ikke har bestått.

Studenter som har rett til å gå opp til ny eksamen i et emne med "gammel" emnekode har ikke automatisk rett til å gå opp til ny eksamen i "samme" emne med ny emnekode. I slike tilfeller er det studentens ansvar å avklare dette med emneansvarlig før oppmeldingsfristen.

2) Avmelding:

Studenten er selv ansvarlig for å melde seg av via StudentWeb.

For studenter på **veterinær- og dyrepleierstudiene** gjelder følgende avmeldingsfrist:

- En student kan trekke seg fra eksamen senest fire uker før eksamen tar til.

For **øvrige studenter** ved gjelder følgende avmeldingsfrister:

- Første onsdag i augustblokka er avmeldingsfrist for emner som starter i augustblokka.
- 1. november er avmeldingsfrist for:
 - emner som avsluttes i høstparallellen
 - emner med ny eksamen/utsatt prøve i januar
- Første onsdag i januarblokka er avmeldingsfrist for emner som avsluttes i januarblokka
- 1. april er avmeldingsfrist for:
 - emner som avsluttes i vårparallellen
 - emner med ny eksamen/utsatt prøve i mai
- 1.mai er avmeldingsfrist for:
 - emner som avsluttes i juniblokka

Studenter som er oppmeldt og som ikke har trukket seg fra eksamen innen avmeldingsfristen / ikke avlegger eksamen, vil få tellende forsøk i aktuelt emne hvis ikke dokumentert sykdom fra medisinsk sakkyndig eller andre særskilte grunner foreligger. Slik bekreftelse skal være levert/sendt Arkivet ved NMBU, postboks 5003, 1432 Ås, senest fem virkedager etter eksamensdatoen for emnet.

Kap. 36 Gjennomføring av eksamen - herunder ny og utsatt eksamen

§ 36-1 Eksamen(er) gjennomføres i henhold til de utfyllende bestemmelsene i denne paragrafen.

Utfyllende bestemmelser til kapittel 36

Ad.36-1

1) Eksamensplan:

For **veterinær- og dyrepleierstudiene** fastsettes eksamensplan senest semesteret før den aktuelle eksamenen. Justeringer i fastsatt eksamensplan skal være bekjentgjort senest en måned før eksamen blir arrangert. Eksamen kan arrangeres gjennom hele studieåret.

For øvrige studier gir semesterinndelingen oversikt over eksamensperiodene jf. utfyllende bestemmelser til § 18.

2) Eksamenstidspunkt:

Tidspunkt for skriftlig eksamen kunngjøres via time- og eksamensplan og Student Web, senest før semesterstart.

Tidspunkt for muntlig prøve ved **campus Ås** fastsettes og kunngjøres av emneansvarlig institutt, senest **fire** uker før eksamen.

For **veterinær- og dyrepleierstudiene** skal frister for innlevering av oppgaver og tidspunkt for gjennomføring av praktiske prøver/framføringer som inngår i sluttvurdering framgå av semesterplanen. Studenter som følger ordinær studieplan og normert studieprogresjon, skal ha minst en dag mellom hver eksamensdag.

3) Eksamenssted:

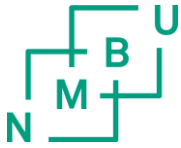
Sted for eksamen, herunder muntlig prøve, kunngjøres senest **tre** dager før eksamen via Student Web.

4) Eksamensomfang:

For **veterinær- og dyrepleierstudiene** starter skriftlig eksamen under tilsyn normalt kl. 09.00 med frammøte **kl. 08.45**, og har til vanlig et omfang på inntil 6 timer inkludert matpause. For **øvrige studenter** skal eksamenens varighet i det enkelte emnet framgå av emnebeskrivelsen. Skriftlig prøve skal ikke overstige **3,5** timer. Varigheten av skriftlig prøve regnes fra det tidspunkt oppgavene er delt ut til alle.

Skriftlig prøve starter:

- Formiddag kl. 09.00 **med frammøte senest kl. 08.45**
- Ettermiddag kl. 14.00 **med frammøte senest kl. 13.45**

NMBUs studenter får i tillegg til oppsatt eksamenstid 15 minutter til å ferdigstille eksamenssvaret for innlevering.

5) Eksamensoppgaver /-besvarelser – målform:

Eksamensoppgaver skal foreligge på nynorsk og bokmål, dersom det er studenter som bruker begge målformer. Eksamensoppgaver kan også utformes på engelsk dersom emnebeskrivelsen legger dette til grunn.

Eksamenssvar kan leveres på nynorsk, bokmål, svensk, dansk eller engelsk. Etter søknad kan eksamensbesvarelser leveres på andre språk. Instituttleder ved emneansvarlig institutt, eller den han/hun bemyndiger, avgjør slike søknader.

Dersom det settes krav til at eksamen i et engelskspråklig emne kun kan besvares på engelsk, skal dette framgå av emnebeskrivelsen. Eventuelle søknader om unntak fra kravet, stiles til og avgjøres av emneansvarlig institutt. Slike søknader skal sendes i begynnelsen av aktuelt semester, og avgjørelsen skal foreligge før fristen for oppmelding til eksamen.

6) Studentens ansvar og plikter – oppmøte:

Studentene er selv ansvarlig for å holde seg orientert om tid og sted for eksamen

Studentene skal vise gyldig legitimasjon med bilde, for eksempel studiekort.

Studenter som kommer for sent, kan få adgang til eksamen dersom det kan bringes på det rene at ingen studenter i det aktuelle eksamensemnet har forlatt eksamenslokalet og dersom hensynet til forsvarlig gjennomføring av eksamen ikke taler i mot.

7) Studentens ansvar og plikter – under eksamen:

En student som opptrer uverdig, støyende eller er til sjenanse for øvrige studenter, kan bortvises fra eksamenslokalet.

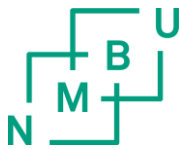
Under eksamen kan studenten forlate eksamenslokalet ved behov, i følge med en eksamensinspektør.

Studenter som trenger ammepauser under eksamen skal, innen fristen for oppmelding til eksamen, søke om dette til studieavdelingen. Ammetiden legges til eksamenstiden.

8) Studentens ansvar og plikter – besvarelser:

Studenter som leverer blank besvarelse til eksamen skal levere utfyllt omslagsark. Innleveringen kan tidligst skje 30 minutter etter at eksamen er startet.

Kladdeark kan normalt ikke leveres inn som del av besvarelsen.

9) Fravær fra eksamen:

Eventuelt fraværsgrunnlag skal være dokumentert og skriftlig bekreftet, og skal leveres/sendes Arkivet ved NMBU, Postboks 5003, 1432 Ås så raskt som mulig og senest fem virkedager etter at eksamen/sluttvurdering har funnet sted. Studenter som har godkjent grunn for fravær, blir regnet som ikke å ha framstilt seg til eksamen.

10) Gjennomføring av praktisk/klinisk eksamen på veterinær- og dyrepleierutdanningene:

Studenten må selv melde seg opp til praktisk/klinisk eksamen. Praktisk/klinisk eksamen avvikles i løpet av en periode og studentene fordeles på aktuelle eksamenstidspunkt innen perioden.

Under praktiske/kliniske eksamener avgjør instituttleder eller den han/hun bemyndiger i samråd med sensor hvordan eksamen skal gjennomføres.

11) Andre bestemmelser:

Ansvarlig faglærer eller dennes stedfortreder skal være tilgjengelig under eksamen.

Studieutvalget vedtar instruks for eksamensinspektører ved sentralt avviklet skriftlig prøve ved NMBU.

12) Ny og utsatt eksamen:

NMBU arrangerer ny og utsatt eksamen når det er studenter som strøk ved siste ordinære eksamen eller som har godkjent grunn for fravær ved ordinær eksamen. Ved slik eksamen skal studenten prøves i samme pensum og vurderingsformen skal til vanlig være lik den som ble brukt ved ordinær eksamen.

For studenter på **veterinær- og dyrepleierstudiene** arrangeres ny og utsatt eksamen normalt før påfølgende semester. Hvilke emner dette gjelder beskrives i studieplanen.

Dersom ny eksamen arrangeres til andre tider enn før påfølgende semester, skal det normalt gå minimum fire uker fra sensuren er falt til ny eksamen i slike emner holdes. Student som ikke består ved ny eksamen, må vente til første ordinære eksamen i emnet før vedkommende får anledning til å gå opp på ny.

13) Ny og utsatt praktisk/klinisk eksamen (særregler):

Studenten må selv melde seg opp til ny eller utsatt eksamen.

Studenter kan ta utsatt eksamen i samme eksamensperiode ved ledig kapasitet. Dersom det ikke er ledig kapasitet, må studenten vente til neste eksamensperiode.

Dersom praktisk/klinisk eksamen avvikles ordinært i to eksamensperioder per år, skal ny prøve avlegges ved neste ordinære eksamensperiode. Det gjennomføres egen kontinuasjonseksamen når eksamen avvikles ordinært én gang per år.

Student som har strøket i en praktisk/klinisk eksamen, skal ha klinisk trening før ny eksamen kan avlegges.

Særregler for å gå videre i studiet ved ikke avlagte/beståtte praktisk/kliniske eksamener skal fremgå av studieplanen.

Kap. 37 Hjelpemidler ved eksamen/prøve og bruk av ordbok

§ 37-1 Emneansvarlig /instituttet avgjør hvilke hjelpemidler som skal tillates under eksamen. Hjelpemidler som ikke har vært i vanlig bruk blant studentene i aktuelt emne, og som ikke kan stilles til disposisjon for alle under eksamen, skal ikke tillates under eksamen.

§ 37-2 Tillatte hjelpemidler for det enkelte emnet er angitt i emnebeskrivelsen.

§ 37-3 Studentene må selv ta med seg tillatte hjelpemidler til eksamenslokalet. Dette gjelder ikke der NMBU stiller hjelpemidler til disposisjon. Tillatte hjelpemidler skal være angitt på eksamensoppgavene. Det er ikke lov å ha med andre hjelpemidler enn det som er tillatt til den aktuelle eksamenen.

Studentene er ansvarlig for at medbrakte hjelpemidler ikke inneholder ulovlige notater. Lån av tillatte hjelpemidler fra en student til en annen under eksamen er ikke tillatt.

§ 37-4 Brudd på hjelpemiddelbestemmelsene betraktes som fusk.

Utfyllende bestemmelser til kapittel 37

Ad. 37-1

Alle medbrakte hjelpemidler skal enkeltvis kontrolleres av eksamensinspektørene

Ad. 37-2

Tillatte hjelpemidler skal være i samsvar med følgende koder:

A1: ingen kalkulator, ingen andre hjelpemidler

A2: ingen kalkulator, spesifiserte andre hjelpemidler

B1: utdelt kalkulator, ingen andre hjelpemidler

B2: utdelt kalkulator, spesifiserte andre hjelpemidler
C3: alle typer kalkulatorer, alle andre hjelpemidler.

Ad. 37-3

All bruk av mobiltelefon eller elektroniske hjelpemidler som inneholder kommunikasjonsutstyr, i eller utenfor eksamenslokalet, betraktes som fusk.

Med alle typer kalkulatorer menes en lommekalkulator som ikke er knyttet til internett, strømmettet eller skriver, ikke kommuniserer med andre enheter, ikke støyer og som bare består av en enkelt gjenstand.

Fremmedspråklige studenter har anledning til å ha med ordbok, fra morsmål til norsk og norsk til morsmål. Ordboka skal være fri for notater. Tilsvarende regel gjelder dersom eksamen holdes på engelsk (gjelder også for studenter med norsk som morsmål på et engelskspråklig emne).

Kap. 38 Tilrettelegging ved eksamen/prøve

§ 38-1 Studenter med behov for tilrettelegging ved eksamen må søke studieavdelingen innen gitte frister. Behovet skal dokumenteres med attest fra medisinsk sakkyndig eller annet som dokumenterer behovet for tilrettelagt eksamen.

Utfyllende bestemmelser til kapittel 38

Ad. 38-1

Studenter som av medisinske eller andre grunner har behov for tilrettelegging i forbindelse med skriftlig eksamen, skal kontakte studieavdelingen senest innen frist fastsatt av studieutvalget. Ved behov for tilrettelegging til eksamen som følge av en akutt situasjon må studieavdelingen kontaktes umiddelbart.

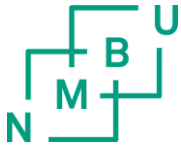
Dersom grunnlaget for tilrettelegging er av permanent karakter, kan det gjøres vedtak for en lengre periode. Studieavdelingen avgjør søknader om tilrettelegging ved eksamen.

Tilrettelegging kan bl.a. gis til studenter som har kroniske eller akutte lidelser, funksjonsnedsettelse, gravide som har behov for hvile, mødre som ammer o.a.

Tilrettelegging kan være spesiell fysisk tilrettelegging, spesielle hjelpemidler, utvidet tid til eksamen m.m.

Tilrettelegging av eksamen skal ikke medføre at studenten(e) blir prøvd på kvalitativt ulike måter og skal ikke medføre at faglige krav svekkes.

Forlenget tid ved eksamen:

- For skriftlig eksamen som varer mellom 45 min og inntil 1,5 time gis 10 minutter forlenget tid.
- For skriftlig eksamen som varer mellom 1,5 time og inntil 4 timer gis 30 minutter ekstra tid.
- For skriftlig eksamen som varer ut over 4 timer gis 1 time ekstra tid.

Ved hjemmeeksamen gis følgende forlengelse:

- Eksamen på 24 timer eller mer: 3 timer tilleggstid
- Eksamen på 36 timer eller mer: 5 timer tilleggstid
- Eksamen på 48 timer eller mer: 7 timer tilleggstid

Den enkelte student har selv ansvar for å gi emneansvarlig beskjed om at han/hun er innvilget tilleggstid på hjemmeeksamen.

Kap. 39 Fravær i forbindelse med eksamen/prøve

§ 39-1 Studenter som ikke kan møte til eksamen på grunn av sykdom som er oppstått etter at avmeldingsfristen er utløpt, skal levere attest fra medisinsk sakkyndig. Attesten skal være levert/poststemplet senest 5 arbeidsdager etter eksamensdato, og skal inneholde opplysninger om tidsrommet for fraværet.

§ 39-2 Studenter som på grunn av andre særskilte forhold omkring egen person er forhindret fra å gjennomføre eksamen, skal dokumentere dette på tilsvarende måte som ved sykdom.

§ 39-3 Ved dokumentert og godkjent fravær teller ikke den aktuelle eksamenen som forsøk.

Utfyllende bestemmelser til kapittel 39

Ad. 39-1

Attesten leveres / sendes til Arkivet ved NMBU, postboks 5003, 1432 Ås.

Kap. 40 Fusk – annullering av eksamen/prøve - utestenging

§ 40-1 Fusk eller forsøk på fusk kan føre til at eksamen eller prøve for vedkommende student blir annullert. Fusk eller forsøk på fusk kan også føre til utestenging, jf. §§ 4-7 og 4-8 i UH-loven.

§ 40-2 NMBUs klagenemnd kan annullere eksamen, prøve eller godkjenning av emne.

Utfyllende bestemmelser til kapittel 40

Ad 40-1

Universitetsstyret gir retningslinjer om rutiner ved mistanke om fusk.

Kap. 41 Sensorer og sensur

§ 41-1 Enhver evaluering skal resultere i et vurderingsuttrykk (en karakter). For alle emner som omfattes av denne forskriftens kapittel 1, skal det være to sensorer.

Emneansvarlig eller hovedveileder vil normalt være intern sensor.

§ 41-2 Den som påtar seg eller er pålagt et sensoroppdrag, har plikt til å overholde bestemmelser i UH-loven, og bestemmelsene i denne forskrift.

Utfyllende bestemmelser til kapittel 41

Ad. 41-1

Bruk av sensorer:

A) I følgende tilfeller skal minst en av sensorene være ekstern:

- a) ved bedømmelse av bachelor- og masteroppgave
- b) ved muntlig eksamen eller prøve som ikke lar seg etterprøve
- c) ved ny sensurering som følge av klage over formelle feil ved eksamen, jf. UH-lovens § 5-2 nr. 2.
- d) ved klage over karakterfastsettelse, jf. UH-lovens § 5-3 nr. 4.
- e) ved sensur av fritt emne

For **dyrepleier- og veterinærutdanningen** gjelder at alle eksamener/sluttvurderinger i et emne som skal inngå på vitnemål eller karakterutskrift skal være sensurert av minst to sensorer. For minimum 1/3 av eksamenene skal en av de to sensorene være ekstern.

B) I øvrige tilfeller skal det være ekstern evaluering av
___ vurderingsordningene og/eller de deler som inngår i
___ karakterfastsettingen, det vil si:

- ekstern vurdering av selve opplegget for vurdering i et emne eller
- ekstern sensor skal sammen med intern sensor delta ved utformingen av eksamensoppgavene og sensorveiledningen

I tillegg kan det være:

- ekstern kontroll av intern sensors vurdering av et tilfeldig utvalg kandidater som en kalibrering av den totale sensuren i emnet

Med bakgrunn i retningslinjene i punkt B), fastsetter eksamensansvarlig enhet (institutt) selv for hvert enkelt emne hvordan ekstern deltakelse i vurderingen skal gjennomføres.

1) Krav til ekstern sensor:

Ekstern sensor skal være tilsatt i vitenskapelig stilling ved universitet, høgskole eller annen forskningsinstitusjon, eller på annen måte ha dokumentert vitenskapelig kompetanse innen vedkommende fagområde.

Som unntak kan fagperson, som gjennom yrkespraksis dokumenterer at han/hun er særlig kvalifisert innen vedkommende fag, oppnevnes som ekstern sensor.

Ekstern sensor kan ikke være tilsatt ved NMBU i hel- eller deltidsstilling eller ha hatt undervisningsoppgaver av vesentlig omfang i samme semester eller studieår som eksamenen finner sted.

For gradsoppgaver hvor studentens praktiske arbeid med oppgaven er gjennomført utenfor NMBU, kan ekstern sensor ikke være tilsatt ved den samme institusjonen.

2) Oppnevning av eksterne sensorer:

Eksamensansvarlig enhet oppnevner sensorer.

Den som tar på seg sensoroppdrag, tar samtidig på seg å være sensor ved eventuell utsatt prøve/ny eksamen (kontinuasjonseksamen).

Det skal skrives kontrakt mellom ekstern sensor og examensansvarlig enhet.

Ved forfall skal examensansvarlig enhet oppnevne annen/andre kvalifisert(e) sensor(er) i tråd med emnets opprinnelige krav til sensurering.

For studier med eksamen lagt til fastsatte eksamensperioder gjelder følgende frister:

- 15. april: Frist for oppnevning av eksterne sensorer, både for ordinær eksamen og for eventuell klage på karakter, for vårparallellen, juniblokka og augustblokka.
- 15. november: Frist for oppnevning av eksterne sensorer, både for ordinær eksamen og for eventuell klage på karakter, for høstparallellen og januarblokka.

For studier med eksamener fordelt over hele studieåret (veterinær- og dyrepleierutdanningene) oppnevnes eksterne sensorer innen tre uker før aktuell eksamen.

3) Gjennomføring av sensur:

Sensur skal gjennomføres anonymt så langt dette er praktisk mulig.

Ved bytte av sensor som følge av uforutsett forfall, regnes sensurfristen fra det tidspunktet besvarelsen er oversendt den nye sensoren.

4) Uenighet om karakterfastsetting:

Dersom de to sensorene ikke blir enige om karakterfastsettingen, skal sensureringen suppleres med en tredje sensor. Denne sensoren skal være ekstern.

Karakteren fastsettes av sensorgruppen i fellesskap.

Den nye sensoren skal ikke være kjent med de første sensorene sin vurdering og eventuelle begrunnelse.

5) Særskilte forhold

- Ved avsluttende muntlig prøve for en studentgruppe skal sensorene foreta en individuell vurdering av studentene.
- Ved muntlig diskusjon av gradsoppgave utført av en studentgruppe kan sensorene foreta en individuell evaluering av studentene.

Kap. 42 Bekjentgjøring av sensur

§ 42-1 Sensuren skal foreligge innen **tre** uker (15 arbeidsdager) etter avlagt eksamen med mindre universitetsstyret selv har godkjent en lengre frist.

Sensurfristen for gradsoppgaver er **seks** uker (30 arbeidsdager) fra fastsatt innleveringsfrist med mindre universitetsstyret selv har godkjent en lengre frist.

§ 42-2 Studentene er selv ansvarlige for å gjøre seg kjent med sensuren.

Utfyllende bestemmelser til kapittel 42

Ad. 42-1

Sensur som følge av klage skal avgjøres uten ugrunnet opphold, jf. **forvaltningslovens § 11a**. Dersom klagen ikke kan behandles innen en måned etter klagefristens utløp, skal det sendes ut et foreløpig svar til studenten der det gjøres rede for årsaken til dette. Om mulig oppgis det når man regner med å kunne behandle klagen.

For studier ved **campus Ås** gjelder følgende:

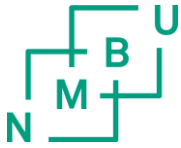
For emner med langsgående vurdering hvor emnet avsluttes med en skriftlig delprøve i den ordinære eksamensperioden er sensurfristen **tre** uker (15 arbeidsdager) etter datoen for denne prøven. For emner med langsgående vurdering uten avsluttende skriftlig delprøve i den ordinære eksamensperioden, settes sensurfristen til **tre** uker (15 arbeidsdager) etter siste undervisningsdag i parallellen/blokkperioden.

For frie emner er sensurfristen **tre** uker (15 arbeidsdager) etter siste undervisningsdag i parallellen/blokkperioden.

1) Vurderingsprotokoller:

Utfylt sensurskjema skal følge alle vurderingsprotokoller unntatt ved sensurering av gradsoppgaver.

Dersom to sensorer har deltatt i sensureringen av alle eksamensbesvarelsene i et emne, skal begge sensorenes underskrift være påført vurderingsprotokollen for emnet før vurderingsprotokollen leveres studieavdelingen. Dersom den ene sensoren kun har deltatt i sensureringen

av eksamensbesvarelser fra et tilfeldig utvalg, er det tilstrekkelig at denne sensoren skriver under på sensurskjemaet.

Alle karakterer i vurderingsprotokollen skal skrives fullt ut. Det er ikke tillatt med gjentakelsestegn i vurderingsprotokollen.

2) Forsinket sensur:

For sensur forsinket med mer enn 1 uke, iverksettes økonomiske sanksjoner overfor emneansvarlig institutt. For emner hvor utsatt sensurfrist er innvilget av universitetsstyret, iverksettes økonomiske sanksjoner fra og med første arbeidsdag etter dato for utsatt sensurfrist.

Ad 42-2

Sensur skal bekjentgjøres via elektronisk offentliggjøring. Sensurlistene skal være anonyme.

Kap. 43 Klage på karakter eller formelle feil ved eksamen/prøve

§ 43-1 En student kan klage skriftlig over karakteren for egen prestasjon ved skriftlig eksamen innen tre uker etter at eksamensresultatet er kunngjort, jf. § 5-3 i UH-loven.

Ved langsgående vurderinger er det klagerett når endelig karakter i emnet er kunngjort. Det kan bare klages på endelig karakter i emnet.

Bedømmelse av muntlig prestasjon eller muntlig/praktisk eksamen eller lignende som etter sin art ikke lar seg etterprøve, kan ikke påklages.

Karakterfastsetting etter bruk av flervalgstest kan ikke påklages.

§ 43-2 Studentene har rett til å kreve begrunnelse for karakteren etter bestemmelsene i UH-lovens § 5-3. Begrunnelse gis muntlig eller skriftlig etter sensors valg, og det skal gjøres rede for de generelle prinsipper som er lagt til grunn for bedømmelse og for bedømmelsen av kandidatens prestasjon.

§ 43-3 En student som har vært oppe til eksamen eller prøve, kan klage over formelle feil som vedkommende mener er begått ved oppgavegiving, eksamensavvikling eller gjennomføring av sensur. Slik klage må framsettes skriftlig og innen tre uker etter at han/hun er eller burde være kjent med forhold som begrunner klagen. Slik klager stiles og sendes til NMBUs klagenemnd. Klagenemndas sekretariat videresender alle klager til vedkommende institutt og eventuelle andre enheter som har vært involvert i saksbehandlingen for uttalelse før nemnda behandler klagen, jf. retningslinjer for klagenemnda ved NMBU.

Utfyllende bestemmelser til kapittel 43

Ad. 43-1

Klage på karakter sendes på eget skjema til NMBUs Arkiv, Boks 5003, 1432 Ås. (Skjemaet er å finne på nettsiden til Studentenes informasjons**st**org, Si**T**.)

Ved klage på karakter foretas ny sensur med nye sensorer. Nye sensorer oppnevnes av instituttet/instituttene. De nye sensorene skal ikke ha informasjon om karakter, de opprinnelige sensorenes begrunnelse for karakter eller studentens klage. Instruks for sensorer ved NMBU og utarbeidet sensorveiledning oversendes de nye sensorene sammen med besvarelsen. Ny karakterfastsetting kan skje til gunst eller ugunst for klager. Karakterfastsettingen ved den nye sensureringen kan ikke påklages.

Ved klage på karakter på masteroppgaven bedømmes den innleverte oppgaven på nytt av nye sensorer. Dersom ny sensur av den skriftlige oppgaven fører til endret karakter, gjennomføres en ny muntlig prøve til fastsetting av endelig karakter ([jf. UH-lovens § 3-9](#)).

For gruppearbeider der bare en del av gruppemedlemmene klager, skal et positivt utfall av ny sensur komme hele gruppen til gode. Et negativt utfall får kun gyldighet for klageren.

Ved klage på karakter ved langsgående vurdering skal de nye sensorene, både den eksterne og den interne, evaluere de samme delene som ved den opprinnelige sensureringen i emnet. I de tilfeller hvor muntlig delprøve(r) inngår som en del av vurderingen kan denne/disse ikke påklages. Hvis den endelige karakteren er fastsatt på grunnlag av både skriftlig og muntlig prøve, og klager får medhold i klage på sensur over den skriftlige delen av eksamen, gjennomføres ny muntlig prøve til fastsetting av endelig karakter.

Ad. 43-2

Studenter som ønsker begrunnelse for karakteren må etterspørre den innen oppsatt klagefrist for emnet. Ved muntlig eksamen eller bedømmelse av praktiske ferdigheter må krav om slik begrunnelse framsettes umiddelbart etter at karakteren er meddelt. Ved annen bedømmelse må krav om begrunnelse framsettes innen [en](#) uke fra studenten fikk kjennskap til karakteren, likevel ikke mer enn [tre](#) uker fra karakteren ble kunngjort.

Krav om begrunnelse rettes til emneansvarlig lærer, alternativt til emneansvarlig institutt hvis læreren ikke er tilgjengelig.

Hvis sensorene i forbindelse med krav om begrunnelse finner at det kan være grunn til å endre den fastsatte karakteren, skal de gi uttrykk for dette i skriftlig begrunnelse for karakterfastsettelsen. Sensorene kan på dette tidspunkt opprettholde karakteren eller endre den opprinnelige karakterfastsettelsen til gunst for studenten.

Ad. 43-3

Finner klagenemnda at det er begått formelle feil som kan ha hatt betydning for studentens prestasjon eller bedømmelse av denne, skal sensurvedtaket oppheves. Hvis feilen kan rettes opp ved ny sensur av innleverte arbeider, foretas ny sensurering. I motsatt fall holdes ny eksamen eller prøve med nye

sensorer. Karakterfastsetting ved ny sensurering etter denne bestemmelsen kan påklages.

Finner klagenemnda at det er begått formelle feil, og det er rimelig å anta at dette kan ha hatt betydning for én eller flere studenters prestasjon eller bedømmelse av denne, kan det bestemmes at det skal foretas ny sensurering eller holdes ny eksamen eller prøve.

Blir en klage over formelle feil ved en skriftlig eksamen eller prøve avvist, eller den blir realitetsbehandlet og ikke tatt til følge, kan studenten likevel klage over karakterfastsettingen.

Kap. 44 Adgang til å framstille seg til eksamen i samme emnet flere ganger

§ 44-1 Det er adgang til å framstille seg til eksamen i samme emne inntil tre ganger, forutsatt at det aktuelle emnet/eksamen eksisterer og at studenten ikke allerede har oppnådd en ståkarakter i emnet. Dersom emnet/eksamen er bestått, har han/hun mulighet til å framstille seg til samme eksamen på nytt, men bare én gang i hvert enkelt emne. Dette gjelder ikke for studenter på **veterinær- og dyrepleierutdanningene** som ikke gis anledning til å avlegge den aktuelle eksamen på nytt dersom den er bestått.

Utfyllende bestemmelser til kapittel 44

Ad. 44-1

Dersom en student er gitt anledning til og har avlagt eksamen i samme emnet mer enn en gang, skal beste karakter gjelde, og bare denne skal fremgå av karakterutskrift og vitnemål.

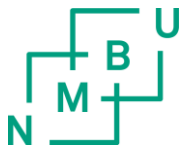
Studenter som melder seg opp til ny eksamen i et emne som tidligere er bestått, har ikke krav på å kunne følge undervisningen i emner med begrenset kapasitet, selv om det gis tillatelse til å gå opp til ny eksamen.

Studenter som har oppnådd stryk /ikke bestått i et emne, har rett til å framstille seg til eksamen i samme emne tre ganger så lenge det aktuelle emnet/eksamen eksisterer.

Studenter som etter tre forsøk ikke har bestått eksamen, kan etter begrunnet søknad til studieavdelingen, gis dispensasjon til å framstille seg for eksamen en fjerde gang.

Ett av følgende vilkår må foreligge:

- ved å bestå eksamen i emnet vil søkeren oppnå en godkjent fordypning nødvendig for gradsoppnåelse
- ved å bestå eksamen i emnet vil søkeren kunne oppnå en grad ved NMBU

- søkeren kan dokumentere sosiale eller personlige grunner til at eksamen i emnet ikke er oppnådd innen fastsatt tid (tre forsøk)

Studenter som trekker seg senere enn angitt frist for avmelding til vurdering/eksamen får "ikke møtt", og oppmeldingen regnes som ett forsøk.

Kap. 45 Karakterregel/vurdering

§ 45-1 I emnebeskrivelsen skal det framgå hvilken karakterregel som skal benyttes, "bestått"/"ikke bestått" eller bokstavkarakter.

§ 45-2 Bokstavkarakterene går fra A-F, der A er beste ståkarakter og E dårligste ståkarakter, mens F gis ved ikke bestått. Karakterbetegnelser og generelle vurderingskriterier er vedlagt, se vedlegg 1.

§ 45-3 Ved vurderingsuttrykket (karakterregel) "bestått"- "ikke bestått" skal grensen for bestått fastsettes av intern sensor og ekstern sensor i fellesskap, og gi uttrykk for at besvarelsen har et tilfredsstillende kunnskapsnivå i emnet.

Bedømmelsen "bestått" skal bare gis når emneansvarlig og sensor er enig om det, i de tilfellene ekstern sensor deltar i bedømmelsen. Dersom en av dem mener at besvarelsen ikke har et tilfredsstillende nivå, gis "ikke bestått".

§ 45-4 Alle 400-emner som gis ved NMBU skal bedømmes med "bestått"/"ikke bestått".

Utfyllende bestemmelser til kapittel 45

Ad. 45-1

Gradsoppgaver bedømmes med bokstavkarakter.

Ad. 45-2

Karaktersetting på masteroppgaver innenfor matematikk, naturvitenskapelige fag og teknologi ("MNT-fagene") følger et nasjonalt system likt for alle MNT-studier ved universitetene i Norge, se vedlegg 2. Dette gjelder for masteroppgaver avlagt ved Institutt for husdyr- og akvakulturvitenskap (IHA), Institutt for kjemi, bioteknologi og matvitenskap (IKBM), Institutt for matematiske realfag og teknologi (IMT), Institutt for naturforvaltning (INA), Institutt for miljøvitenskap (IMV) og Institutt for plantevitenskap (IPV).

Ad. 45-3

Et tilfredsstillende kunnskapsnivå vil si en prestasjon som er tilfredsstillende og akseptabel på de fleste områder. Studenten viser vurderingsevne og selvstendighet på de viktigste områdene.

Gradsoppgaver

Kap. 46 Gradsoppgaver

§ 46-1 I bachelorgraden *kan* det inngå et selvstendig arbeid av 15 studiepoengs omfang (bacheloroppgave). I mastergrad av 120 og 300 studiepoengs omfang *skal* det inngå selvstendig arbeid (masteroppgave). I erfaringsbasert mastergrad av 90 eller 120 studiepoengs omfang *skal* det inngå selvstendig arbeid (masteroppgave).

Det selvstendige arbeidet kan være ett av følgende:

- Bacheloroppgave: 15 studiepoengs omfang
- Masteroppgave: 30 studiepoengs omfang
- Masteroppgave: 60 studiepoengs omfang

Gradsoppgaven på bachelornivå skal vise forståelse, selvstendighet og være en faglig fordypning innen gradens fagområde.

Gradsoppgaven på masternivå skal vise forståelse, refleksjon, modenhet og analytisk evne. Oppgaven skal være en opplæring i å kunne identifisere problemer innenfor et fagområde i studiet og analysere og behandle disse på en vitenskaplig måte, samt å kunne produsere en skriftlig vitenskaplig oppgave om dette.

Omfanget av gradsoppgaven på masternivå fastsettes i studieplanen for det enkelte studieprogram.

Ansvarlig institutt oppnevner hovedveileder og eventuelle tilleggsveiledere til gradsoppgaven. Veilederne forplikter seg til å gi studentene faglig og metodisk veiledning og kritikk av arbeidet.

§ 46-2 Masteroppgaven skal diskuteres ved muntlig eksamen. Eksamen kan i tillegg inneholde et spesialpensum.

Utfyllende bestemmelser til kapittel 46

Ad. 46-1

Studieutvalget bestemmer etter forslag fra ansvarlig institutt for aktuelt studieprogram omfanget av gradsoppgaven på masternivå ut ifra følgende muligheter:

- 30 studiepoengs omfang
- 60 studiepoengs omfang
- Student og veileder fastsetter i fellesskap omfanget av gradsoppgaven (30 eller 60 studiepoeng) ved starten av studiet.

Instituttet plikter å gi studenten korrekt og tilstrekkelig informasjon om arbeidet med gradsoppgaven før arbeidet starter, i henhold til egne

retningslinjer om veiledning i gjennomføring av gradsoppgaver på masternivå.

NMBU skal tilby veiledere innføring i veiledningsarbeid.

Veiledning for arbeidet med gradsoppgavene:

Hovedveileder skal være tilsatt i vitenskapelig stilling, i professor II-stilling eller i førsteamanuensis II-stilling ved NMBU. I de tilfeller hvor det er flere veiledere, skal det gå fram av avtalen hva slags ansvar hver enkelt veileder har.

Veileder plikter normalt å gi studenten:

- 20 timers veiledning inklusive sensurering av bacheloroppgaven.
- 40 timers veiledning inklusive sensurering av masteroppgaven – 30 studiepoeng.
- 80 timers veiledning inklusive sensurering av masteroppgaven – 60 studiepoeng.

Instituttet skal godkjenne valg av emne og veileder(e) for den enkelte student, og ha ansvar for å informere aktuelt undervisningsutvalg. Ansvarlig institutt har ansvaret for at den enkelte veileder overholder sin veiledningsplikt. Instituttet har ansvaret for straks å utpeke ny(e) veileder(e) ved langvarig sykdom, permisjon eller lignende.

Kontrakt og prosjektplan:

Veileder(e) og studenten(e) skal i samarbeid sette opp en kontrakt og utarbeide en hensiktsmessig prosjektplan (fremdrifts- og kostnadsplan) for gjennomføringen av gradsoppgaven. Kontrakten godkjennes av ansvarlig institutt før arbeidet med gradsoppgaven starter. Kontrakt og prosjektplan utformes som ett dokument.

Samarbeid om gradsoppgavene:

Er det to eller flere studenter som ønsker å utføre gradsoppgaven sammen (helt eller delvis), må dette godkjennes av instituttet/undervisningsutvalget. Et eventuelt samarbeid om masteroppgaven skal utdypes i kontrakten for masteroppgaven, og det skal gå fram av kontrakten hvilke rettigheter den enkelte student har dersom samarbeidet opphører underveis.

Bruk av språk:

Gradsoppgavens hovedspråk skal være norsk, svensk, dansk eller engelsk. Annet hovedspråk kan godtas dersom det på forhånd er godkjent av veileder(e) og sensor. Er hovedspråket norsk, svensk eller dansk, skal oppgaven ha et sammendrag (abstract) både på hovedspråket og på engelsk.

Konfidensielle oppgaver:

I særlige tilfeller kan offentliggjøring av gradsoppgaven båndlegges (utsettes) for en periode på inntil 5 år. Det skal i slike tilfeller inngås en egen avtale, på et eget fastsatt skjema utarbeidet av studieavdelingen. Avtalen

underskrives av alle parter. En eventuell båndlegging utover en periode på 5 år, avgjøres av universitetsstyret etter begrunnet søknad. NMBU forbeholder seg retten til å benytte gradsoppgavens tittel ved karakterutskrift/vitnemål.

Innlevering og sensurering:

Innleveringsfristen for gradsoppgavene er 15. mai innen kl. 15.00.

Alternativt 15. desember innen kl. 15.45. Oppgaven skal innleveres i 3 trykte innbundne eksemplarer til Studentenes InformasjonsTorg (SiT). I tillegg leveres en identisk elektronisk versjon (pdf-format) via NMBUs åpne institusjonelle arkiv (BRAGE). NMBUs offisielle forsidemal skal benyttes og det skal framgå at oppgaven er utført som en gradsoppgave ved NMBU med påføring av grad, NMBUs logo og instituttets navn.

Muntlig diskusjon, som er obligatorisk for masteroppgavene, skal skje innen sensurfristen på 6 uker (30 arbeidsdager) fra innleveringsfristen. Det samme gjelder for oppgaver med utsatt innlevering, muntlig diskusjon skal skje innen sensurfristen på 6 uker (30 arbeidsdager) fra innleveringsfristen.

Sensurfristen på 6 uker (30 arbeidsdager) regnes fra ovennevnte innleveringsfrister.

Hvis aktuell dato faller på lørdag, søndag eller annen fridag, er fristen påfølgende arbeidsdag.

Hvis gradsoppgaven ikke leveres innen fristens utløp, og det ikke foreligger en skriftlig bekreftelse på innvilget utsettelse, har studenten(e) brukt ett av tre mulige forsøk (tregangersregelen). Forsøket registreres i vurderingsprotokollen. Ved oppmelding i et senere semester skal ny kontrakt og revidert prosjektplan utarbeides.

Studenten har ikke rett til 40 nye timer veiledning dersom gradsoppgave ikke leveres innen fristens utløp og studenten velger å melde seg opp til gradsoppgave ved et senere semester.

Utsatt innleveringsfrist:

Instituttet som studenten(e) er tilknyttet under sitt arbeid med gradsoppgaven, kan unntaksvis etter begrunnet søknad, forlenge innleveringsfristen.

For oppgaver med opprinnelig innleveringsfrist 15. mai er utsatt innleveringsfrist senest 15. august.

For oppgaver med opprinnelig innleveringsfrist 15. desember er utsatt innleveringsfrist senest 15. mars.

Ut over nevnte frister gjelder regelen for avmelding av gradsoppgave og oppmelding i senere semester.

Ved sykdom som oppstår under arbeidet med gradsoppgaven, må erklæring fra medisinsk sakkyndig innhentes, og den må være innlevert/poststemplet senest 5 arbeidsdager etter at sykdommen oppsto. Erklæringen skal inneholde opplysninger om tidsrommet for fraværet og leveres/sendes til det instituttet hvor kontrakten om gradsoppgavearbeidet er inngått.

Sensurfristen på 6 uker (30 arbeidsdager) regnes fra innvilget innleveringsfrist.

Studenten(e) skal søke om utsatt innleveringsfrist til det instituttet studenten(e) er tilknyttet under sitt arbeid med gradsoppgaven. Søknaden skal inneholde en anbefaling fra veileder. Grunner som studenten(e)/veileder burde ha forutsett, kan ikke godtas. Søknader uten kopi av forslag til revidert framdriftsplan og kopi av forslag til fornyet kontrakt mellom studenten(e), veileder og institutt skal automatisk avvises.

Søknad om utsatt innleveringsfrist skal være mottatt av instituttet senest 1-måned før den opprinnelige innleveringsfristen. Studenten(e) gis skriftlig beskjed om utfallet av søknaden. Kopi av brevet sendes veileder.

Søknader om utsatt frist for innlevering framlagt etter fristen, vil ikke bli godkjent med mindre det eksempelvis foreligger attest fra en medisinsk sakkyndig for aktuelt tidsrom.

Forny et prøve:

Dersom gradsoppgaven er bedømt med strykkarakter, kan oppgaven i revidert form legges fram til ny sensurering tidligst 3 måneder etter sensurdato.

Gjentak av bestått gradsoppgave tillates ikke.

Ad. 4-2 Spesialpensum og muntlig diskusjon av gradsoppgaver på masternivå.

Spesialpensum:

Som et tillegg til masteroppgaven, kan student og veileder legge opp et teoretisk spesialpensum på 5, 10 eller 15 studiepoeng utenom NMBUs ordinære emnetilbud.

Spesialpensumet skal være på mastergradsnivå. Spesialpensumet fastsettes ved oppstart av arbeidet med oppgaven, og leses parallelt. Eksamen i spesialpensumet skal avlegges samtidig med den muntlige drøftingen av masteroppgaven.

Spesialpensumet skal gi en faglig tilleggskompetanse for arbeidet med gradsoppgaven. Dette kan utgjøre en større fordypning i et tema eller gi en større bredde i faget enn universitetets emner kan gi. Hvis spesialpensumet inngår i referanselitteraturen til masteroppgaven, må arbeidet med dette

pensumet innebære en vesentlig utvidelse i forhold til hva som bør forventes av arbeid med referanselitteraturen. Hovedveileder eller tilleggsveileder skal normalt være veileder for studenten i spesialpensumet.

Avtale om spesialpensum skal godkjennes ved det instituttet oppgaven er tilknyttet. Avtalen skal underskrives av studenten, instituttet og veilederen.

Spesialpensumet evalueres med bokstavkarakter og føres på vitnemålet med angivelse av tittel på pensumet og studiepoeng. Tittelen på spesialpensumet skal foreligge på bokmål eller nynorsk og på engelsk.

Avslutning av gradsoppgaver:

Undervisningsutvalget ved det instituttet studenten er tilknyttet, har ansvaret for å offentliggjøre dato og sted for muntlig diskusjon av gradsoppgaven. Ved konfidensielle oppgaver skal dato og sted for muntlig diskusjon ikke offentliggjøres.

Dersom studenten kun gjenstår med gradsoppgaven, og innlevering skjer før 1. august/1. februar, settes det ikke krav til at studenten må registrere seg for et nytt semester.

En bacheloroppgave kan ha en offentlig framlegging eller en avsluttende muntlig diskusjon med intern og ekstern sensor som en del av vurderingen.

En masteroppgave avsluttes med en muntlig gradseksamen, som normalt skal avholdes på NMBU. Eventuell søknad om unntak behandles av studiedirektøren.

Den muntlige gradseksamenen skal innledes med en presentasjon av oppgaven av ca. 20 til 30 minutters varighet, hvor studenten selv gir en oversikt over oppgaven. Etter presentasjonen følger en muntlig diskusjon med sensorene. Diskusjonen er en del av vurderingen av masteroppgaven. Som en del av gradseksamen kan det samme dag avholdes muntlig prøve i et spesialpensum på 5, 10 eller 15 studiepoeng, i tillegg til de studiepoengene masteroppgaven omfatter.

- 1. Ekstern sensor og intern sensor skal være til stede under presentasjonen av oppgaven. Alle veiledere bør også være til stede.*
- 2. Hensikten med diskusjonen er å gi studenten en tilbakemelding om masteroppgaven som er mer utfyllende enn karakteren, samt gi sensor en utvidet bakgrunn for karakterfastsettingen.*
 - Sensor gir en generell vurdering av de positive og negative sidene ved gradsoppgaven*
 - Sensor stiller studenten mer spesifikke spørsmål til deler av gradsoppgaven for å kunne kartlegge studentens vurderingsevne,*

forståelse, egeninnsats og selvstendighet. Veileder har her anledning til å komme med utfyllende kommentarer. Det gis ikke separat karakter for denne diskusjonen.

Diskusjonen kan være justerende på den endelige karakteren på oppgaven. Det er den endelige karakteren som gjøres kjent for studenten og som kommer fram på karakterutskriften.

- *Studenter som ikke møter til muntlig diskusjon av masteroppgaven vil få registrert "ikke møtt" på oppgaven, og må levere en ny og/eller omarbeidet masteroppgave. Denne oppgaven kan legges fram til sensurering tidligst 3 – tre - måneder etter sensurfristen. Ny kontrakt og prosjektplan skal utarbeides.*
- *Dersom studenten(e) ikke møter til muntlig diskusjon, og det ikke foreligger en skriftlig bekreftelse på innvilget utsettelse, har studenten(e) brukt ett av tre mulige forsøk (tregangersregelen). Forsøket registreres i vurderingsprotokollen.*
- *Studenter som skriver (utarbeider) en masteroppgave sammen, skal gjennom samarbeidsavtalen/kontrakten forplikte seg til å møte fram til muntlig diskusjon av oppgaven.*
- *Studenter som leverer en felles masteroppgave, kan unntaksvis gjennomføre separate diskusjoner av oppgaven. Søknad om dette må grunngis, og stiles til det instituttet studentene er tilknyttet under arbeidet med gradsoppgaven. I slike tilfeller skal sluttkarakteren for den enkelte student fastsettes separat, uavhengig av medstudenten(e).*
- *Dersom en masteroppgave er bedømt til F (stryk), skal sensorene i samråd med studenten(e), vurdere grunnlaget og hensiktsmessigheten av at det gjennomføres en muntlig diskusjon.*
- *For eventuell klage på karakter eller formelle feil følges prosedyrene beskrevet i denne forskrifts kapittel 45.*

Publisering, institutttilhørighet:

Masteroppgaven publiseres elektronisk i BRAGE etter at den er bedømt med ståkarakter (A-E). Før publiseringen i BRAGE, eller annen offentliggjøring av masteroppgaven/deler av denne, skal studenten varsles og krediteres i offentliggjøringen. Både studenten og ansvarlig institutt har rettigheter til oppgaven. Annen mangfoldiggjøring og distribusjon enn via BRAGE skal godkjennes av begge parter.

Karakterutskrift og vitnemål

Kap. 47 Karakterutskrift og vitnemål

§ 47-1 En student kan, etter anmodning, få karakterutskrift over samtlige beståtte eksamener ved NMBU. Vitnemål og Diploma Supplement (DS) blir skrevet ut når aktuell grad er oppnådd.

Utfyllende bestemmelser til kapittel 47

Ad. 47-1

Karakterutskriften kan utstedes på bokmål, nynorsk eller engelsk.

Vitnemålet skrives ut på bokmål eller nynorsk, med mindre studiet i sin helhet er engelskspråklig, og det utstedes bare én gang. Sammen med vitnemålet vil det følge en karakterutskrift over eventuelle emner ut over de som har inngått i oppnådd grad.

I særlige tilfeller kan det etter en skriftlig begrunnet søknad skrives ut et nytt vitnemål. Utskriften vil i slike tilfeller få påskriften «duplikat» og både dato for oppnådd grad og dagens dato skal fremgå. Nytt vitnemål utstedes ikke ved ønske om endring av utdanningsplan eller ved forbedring av karakter på emner som inngår i graden.

Utsendelse/utdeling av vitnemål kan utsettes inntil klagefristene har utløpt.

Ved campus Ås kan utstedt vitnemål holdes tilbake ved ønske om å ta opp igjen eksamen(er). Kandidaten må selv gi beskjed om dette til studieveileder. Vitnemålet etter oppnådd grad kan ikke holdes tilbake mer enn ett år utover normert tid for studieprogrammet.

Diploma Supplement (DS) er et internasjonalt vitnemålstillegg som skal følge vitnemålet. Det erstatter ikke vitnemålet, men supplerer dette. DS blir sendt ut sammen med vitnemålet.

Vitnemål skal utskrives i universitetet sitt navn. Vitnemål skal underskrives av rektor og studiedirektør

Ikrafttreden

Kap. 48 Sluttbestemmelser

§ 48-1 Iverksetting

Forskriften trer i kraft 01.01.2014.

Fra samme dato oppheves Forskrift om opptak og studier ved Universitetet for miljø- og biovitenskap (UMB) av 01. juni 2012, Forskrift om opptak, studium og vurdering i mastergradsstudier ved Noregs veterinærhøgskole av 01. juli 2008 og

Forskrift om opptak, studium og eksamen ved Norges veterinærhøgskole av 15. juni 2006.

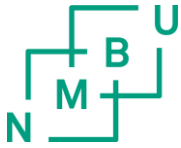
Vedlegg 1 Karakterbetegnelser og vurderingskriterier

Bokmål:

Symbol	Betegnelse	Generell, kvalitativ, ikke fagspesifikk beskrivelse av vurderingskriterier
A	Fremragende	Fremragende prestasjon som klart utmerker seg. Kandidaten viser svært god vurderingsevne og stor grad av selvstendighet.
B	Meget god	Meget god prestasjon. Kandidaten viser meget god vurderingsevne og selvstendighet.
C	God	Jevnt god prestasjon som er tilfredsstillende på de fleste områder. Kandidaten viser god vurderingsevne og selvstendighet på de viktigste områdene.
D	Nokså god	En akseptabel prestasjon med noen vesentlige mangler. Kandidaten viser en viss grad av vurderingsevne og selvstendighet.
E	Tilstrekkelig	Prestasjonen tilfredsstiller minimumskravene, men heller ikke mer. Kandidaten viser liten vurderingsevne og selvstendighet.
F	Ikke bestått	Prestasjon som ikke tilfredsstiller de faglige minimumskravene. Kandidaten viser både manglende vurderingsevne og selvstendighet.

Nynorsk:

Symbol	Nemning	Generell, kvalitativ, ikkje fagspesifikk omtale av vurderingskriterium
A	Framifrå	Framifrå prestasjon som skil seg klart ut. Kandidaten syner særst god vurderingsevne og stor grad av sjølvstende.
B	Mykje god	Mykje god prestasjon. Kandidaten syner mykje god vurderingsevne og sjølvstende.

Vedlegg 1 Karakterbetegnelser og vurderingskriterier

C	God	Jamt god prestasjon som er tilfredsstillande på dei fleste områda. Kandidaten syner god vurderingsevne og sjølstende på dei viktigaste områda.
D	Nokså god	Akseptabel prestasjon med nokre vesentlege manglar. Kandidaten syner ein viss grad av vurderingsevne og sjølstende.
E	Tilstrekkeleg	Prestasjonen tilfredsstiller minimumskrava, men heller ikkje meir. Kandidaten syner lita vurderingsevne og lite sjølstende.
F	Ikkje greidd	Prestasjon som ikkje tilfredsstiller dei faglege minimumskrava. Kandidaten syner både manglande vurderingsevne og sjølstende.

Vedlegg 2. Karakterbeskrivelse for masteroppgaver (MNT-fagene)

For studenter som får opptak til masterstudier i realfag fra og med høsten 2012, gjelder følgende karakterbeskrivelsene for sensur av masteroppgaven:

Hver enkelt karakter er beskrevet rundt disse punktene: generell kommentar, teoretisk oversikt, innsikt og metodevalg, gjennomføring - nivå, tekniske ferdigheter, omfang, forskning og utvikling, fremstilling.

Karakter/ betegnelse	Beskrivelse
A Frem- ragende	Fremragende prestasjon som klart utmerker seg og viser et i nasjonal sammenheng åpenbart forskertalent og/eller originalitet. Kandidaten har meget god innsikt i fagområdets vitenskapelige teori og metoder og viser fagkunnskap på svært høyt nivå. Målene med oppgaven er klart definert og lette å forstå. Kandidaten kan velge ut og benytte relevante faglige metoder på en overbevisende måte, innehar alle tekniske ferdigheter for oppgaven, kan planlegge og gjennomføre meget avanserte forsøk eller beregninger på egen hånd og arbeider svært selvstendig. Arbeidet fremstår som svært omfattende og/eller nyskapende. Analyse og diskusjon er faglig svært godt fundert og begrunnet og er tydelig koblet til problemstillingen. Kandidaten viser svært god evne til kritisk refleksjon og skiller tydelig mellom eget og andres bidrag. Oppgavens form, struktur og språk ligger på et svært høyt nivå.
B Meget god	Meget god prestasjon som klart skiller seg ut. Kandidaten har meget god fagkunnskap og innsikt i fagområdets vitenskapelige teori og metoder. Målene med oppgaven er klart definert og lette å forstå. Kandidaten kan velge ut og benytte relevante faglige metoder på en solid måte, innehar de aller fleste tekniske ferdigheter for oppgaven, kan planlegge og gjennomføre avanserte forsøk eller beregninger på egen hånd og arbeider meget selvstendig. Arbeidet fremstår som omfattende og/eller nyskapende. Analyse og diskusjon er faglig meget godt fundert og begrunnet og er tydelig koblet til problemstillingen. Kandidaten viser meget god evne til kritisk refleksjon og skiller tydelig mellom eget og andres bidrag. Oppgavens form, struktur og språk ligger på et meget høyt nivå.

Vedlegg 2. Karakterbeskrivelse for masteroppgaver (MNT-fagene)

Karakter/ betegnelse	Beskrivelse
C God	God prestasjon. Kandidaten har god fagkunnskap og innsikt i fagområdets vitenskapelige teori og metoder. Målene med oppgaven er hovedsakelig godt definert, men kan inneholde uklare formuleringer. Kandidaten benytter relevante faglige metoder på en god måte, innehar de fleste relevante tekniske ferdigheter for oppgaven, kan planlegge og gjennomføre ganske avanserte forsøk eller beregninger på egen hånd og arbeider selvstendig. Arbeidet fremstår som godt med innslag av kreativitet. Analyse og diskusjon er faglig godt fundert og begrunnet og er koblet til problemstillingen. Kandidaten viser god evne til kritisk refleksjon og skiller vanligvis tydelig mellom eget og andres bidrag. Opgavens form, struktur og språk ligger på et godt nivå.
D Nokså god	Klart akseptabel prestasjon Kandidaten har nokså god fagkunnskap og innsikt i fagområdets vitenskapelige teori og metoder. Målene med oppgaven kan være noe uklart definert. Kandidaten kan stort sett benytte relevante faglige metoder, innehar de viktigste tekniske ferdigheter for oppgaven og kan gjennomføre forsøk eller beregninger på egen hånd. Kandidaten arbeider noe selvstendig, men er avhengig av relativt tett oppfølging for å ha god faglig progresjon og kan ha problemer med å utnytte forskningsmiljøets kompetanse i eget arbeid. Arbeidet fremstår som nokså godt. Analyse og diskusjon er faglig fundert og begrunnet og koblet til problemstillingen, men med potensial for forbedring. Kandidaten viser evne til kritisk refleksjon, men kan ha problemer med å skille klart mellom eget og andres bidrag Opgavens form, struktur og språk ligger på et akseptabelt nivå.

Vedlegg 2. Karakterbeskrivelse for masteroppgaver (MNT-fagene)

E Tilstrekkelig	Prestasjon som er akseptabel ved at den tilfredsstiller minimumskravene. Kandidaten har tilstrekkelig fagkunnskap og innsikt i fagområdets vitenskapelige teori og metoder. Målene med oppgaven er beskrevet, men kan være uklare. Kandidaten kan benytte noen relevante faglige metoder, innehar et minimum av tekniske ferdigheter for oppgaven og kan gjennomføre enkle forsøk eller beregninger på egen hånd, men viser begrenset faglig progresjon uten tett oppfølging og har noe problemer med å utnytte forskningsmiljøets kompetanse i eget arbeid. Arbeidet fremstår som relativt beskjedent og noe fragmentarisk. Analyse og diskusjon er tilstrekkelig faglig fundert, men burde vært bedre koblet til problemstillingen. Kandidaten viser nødvendig evne til kritisk refleksjon, men kan ha problemer med å skille mellom eget og andres bidrag. Fremstillingen er stort sett akseptabel, men har merkbare mangler mht. form, struktur og språk.
F Ikke bestått	Prestasjon som ikke tilfredsstiller minimumskravene. Kandidaten har ikke nødvendig fagkunnskap og innsikt i fagområdets vitenskapelige teori og metoder. Målene med oppgaven er uklart definert eller er ikke beskrevet. Kandidaten viser manglende kompetanse mht. bruk av fagområdets metoder, innehar ikke de ønskede tekniske ferdigheter og selvstendighet for oppgaven og har i liten grad utnyttet forskningsmiljøets kompetanse i eget arbeid. Arbeidet fremstår som beskjedent og fragmentarisk. Analyse og diskusjon er ikke i tilstrekkelig grad faglig fundert og er løst koblet til problemstillingen. Kandidaten viser ikke nødvendig evne til kritisk refleksjon og skiller lite mellom eget og andres bidrag. Fremstillingen har vesentlige mangler mht. form, struktur og språk.

Kap. 23 Spesialpensum

§ 23-1 Et spesialpensum er en teoretisk arbeidsoppgave som ikke er spesifisert som et eget emne eller som en del av et emne i utdanningsplanen. Spesialpensum kan tas i tilknytning til gradsoppgaven, jf. spesifikke retningslinjer i ad. 46-2.

Et spesialpensum må ligge klart innenfor instituttets kompetanseområde og undervisningskapasitet. To eller flere institutter kan samarbeide om et spesialpensum, og det er veilederen(e) for spesialpensumet som har ansvar et for å kontrollere at studenten(e) har tilfredsstillende faglig bakgrunn.

- Spesialpensum kan utføres av en enkelt student eller av en gruppe studenter.
- I hver grad kan det kun inngå to spesialpensumer.
- I en bachelorgrad kan det kun inngå 10 studiepoeng spesialpensum.
- I en 2-årig mastergrad kan det kun inngå 20 studiepoeng spesialpensum.
- I en 5-årig mastergrad kan det kun inngå 30 studiepoeng spesialpensum.
- Unntak gjelder for spesialpensum på ph.d. nivå.

Før oppstart skal det utformes en skriftlig avtale mellom studenten(e), veilederen(e) og avtalen skal godkjennes av instituttstyret. Avtalen skal blant annet inneholde læringsmål, læringsutbytte, nivå, vurderingsordning, omfang, og ansvarsforhold i forhold til veiledning.

Utfyllende bestemmelser til kapittel 23

Ad. 23-1

Studentene kan ta spesialpensum på både 200,- 300,- og 400- nivå. Spesialpensum i tilknytning til masteroppgaven skal være på masternivå, jf. ad. 46-2, punkt 2.

Et spesialpensum må være på minimum 5 studiepoeng. Unntak gjelder for spesialpensum på ph.d. nivå.

Det er instituttets ansvar å påse at arbeidsmengden avpasses etter det antall studiepoeng avtalen forutsetter. Antall studiepoeng kan/skal ikke endres underveis. Når flere studenter skriver en oppgave sammen, skal arbeidsomfanget av oppgaven økes tilsvarende.

Med unntak av et spesialpensum som er tilknyttet en masteroppgave eller på ph.d. nivå, skal pensumet være avsluttet innen siste undervisningsdag i undervisningsperioden.

Med "avsluttet" menes at alt arbeid og alle aktiviteter skal være ferdige, at eventuell avsluttende oppgave/rapport skal være innlevert, og en eventuell eksamen gjennomført.

Spesialpensum evalueres med bokstavkarakter og føres på vitnemålet med angivelse av tittel på pensumet og studiepoeng. Tittelen på spesialpensumet skal foreligge på bokmål eller nynorsk og på engelsk.

I de tilfeller hvor en utvekslingsstudent tar et spesialpensum ved NMBU, og dette emnet skal danne grunnlag for gradsoppgave ved studentens hjemmeuniversitet, skal dette fremgå av «learning agreement» eller studentens optaksbrev.

Kap. 46 Gradsoppgaver

§ 46-1 I bachelorgraden *kan* det inngå et selvstendig arbeid (bacheloroppgave). I mastergrad av 120 og 300 studiepoengs omfang *skal* det inngå selvstendig arbeid (masteroppgave). I erfaringsbasert mastergrad av 90 eller 120 studiepoengs omfang *skal* det inngå selvstendig arbeid (masteroppgave).

Det selvstendige arbeidet kan være ett av følgende:

- bacheloroppgave: 15 studiepoengs omfang
- masteroppgave: 30 studiepoengs omfang
- masteroppgave: 60 studiepoengs omfang

Gradsoppgaven på bachelornivå skal vise forståelse, selvstendighet og være en faglig fordypning innen gradens fagområde. Ansvarlig institutt fastsetter om en bacheloroppgave skal inngå som en obligatorisk del av programmet.

Gradsoppgaven på masternivå skal vise forståelse, refleksjon, modenhet og analytisk evne. Oppgaven skal være en opplæring i å kunne identifisere problemer innenfor et fagområde i studiet og analysere og behandle disse på en vitenskapelig måte, samt å kunne produsere en skriftlig vitenskapelig oppgave om dette.

Omfanget av gradsoppgaven på masternivå fastsettes i studieplanen for det enkelte studieprogram.

Ansvarlig institutt oppnevner hovedveileder og eventuelle tilleggsveileder(e) til gradsoppgaven. Veilederne forplikter seg til å gi studentene faglig og metodisk veiledning og kritikk av arbeidet.

§ 46-2 Masteroppgaven skal diskuteres ved muntlig eksamen. Eksamen kan i tillegg inneholde et spesialpensum. En bacheloroppgave kan ha en offentlig framlegging eller en avsluttende muntlig diskusjon som en del av vurderingen.

§ 46-3 Veterinærstudiet har en forskerlinje med en gradsoppgave på 90 studiepoeng og en opplæringsdel på 30 studiepoeng. Nærmere regler for gjennomføring av forskerlinja nedsettes av faglig leder for veterinær- og dyrepleierstudiene.

Forskriftens regler for veterinærstudenter gjelder også for forskerlinjestudenter.

Utfyllende bestemmelser til kapittel 46

Ad. 46-1

1) Oppmelding

Tidspunktet for oppmelding av gradsoppgaven 1. september eller 1. februar, jf. kap. 35.

Studieutvalget bestemmer etter forslag fra ansvarlig institutt for aktuelt studieprogram omfanget av gradsoppgaven på masternivå ut ifra følgende muligheter:

Vedlegg 3

- 30 studiepoengs omfang
- 60 studiepoengs omfang
- student og veileder fastsetter i fellesskap omfanget av gradsoppgaven (30 eller 60 studiepoeng) ved starten av studiet.

Instituttet plikter å gi studenten korrekt og tilstrekkelig informasjon om arbeidet med gradsoppgaven før arbeidet starter, i henhold til egne retningslinjer om veiledning i gjennomføring av gradsoppgaver på masternivå.

2)2) Veiledning for arbeidet med gradsoppgaven:

Hovedveileder skal være tilsatt i vitenskapelig stilling, i professor II-stilling eller i førsteamanuensis II-stilling ved NMBU. I de tilfeller hvor det er flere veiledere, skal det gå fram av avtalen hva slags ansvar hver enkelt veileder har.

Veileder plikter normalt å gi studenten:

- 20 timers veiledning inklusive sensurering av bacheloroppgaven
- 40 timers veiledning inklusive sensurering av masteroppgaven – 30 studiepoeng
- 80 timers veiledning inklusive sensurering av masteroppgaven – 60 studiepoeng

NMBU skal tilby veiledere innføring i veiledningsarbeid

Instituttet skal godkjenne valg av emne og veileder(e) for den enkelte student, og ha ansvar for å informere aktuelt undervisningsutvalg. Ansvarlig institutt har ansvaret for at den enkelte veileder overholder sin veiledningsplikt. Instituttet har ansvaret for straks å utpeke ny(e) veileder(e) ved langvarig sykdom, permisjon eller lignende.

2)3) Kontrakt og prosjektplan:

Veileder(e) og studenten(e) skal i samarbeid sette opp en kontrakt og utarbeide en hensiktsmessig prosjektplan (fremdrifts- og kostnadsplan) for gjennomføringen av gradsoppgaven. Kontrakt og prosjektplan utformes som ett dokument og godkjennes av ansvarlig institutt før arbeidet med gradsoppgaven starter. Det er ikke anledning til å innlevere en gradsoppgave uten godkjent kontrakt og gjennomføringsplan.

3)4) Samarbeid om gradsoppgavene:

Er det to eller flere studenter som ønsker å utføre gradsoppgaven sammen (helt eller delvis), må dette godkjennes av instituttet/undervisningsutvalget. Et eventuelt samarbeid om masteroppgaven skal utdypes i kontrakten for masteroppgaven, og det skal gå fram av kontrakten hvilke rettigheter den enkelte student har dersom samarbeidet opphører underveis.

4)5) Bruk av språk:

Gradsoppgavens hovedspråk skal være norsk, svensk, dansk eller engelsk. Annet hovedspråk kan godtas dersom det på forhånd er godkjent av veileder(e) og sensor. Er hovedspråket norsk, svensk eller dansk, skal oppgaven ha et sammendrag (abstract) både på hovedspråket og på engelsk.

5)6) Konfidensielle oppgaver:

I særlige tilfeller kan offentliggjøring av gradsoppgaven båndlegges (utsettes) for en periode på inntil fem år. Det skal i slike tilfeller inngås en egen avtale, på et eget fastsatt skjema utarbeidet av studieavdelingen. Avtalen underskrives av alle parter. En eventuell båndlegging utover en periode på fem år, avgjøres av universitetsstyret etter begrunnet søknad. NMBU forbeholder seg retten til å benytte gradsoppgavens tittel ved karakterutskrift/vitnemål.

6)7) Innlevering og sensurering:

Innleveringsfristen for gradsoppgavene er 15. mai innen kl. 15.00. Alternativt 15. desember innen kl. 15.45. Oppgaven skal innleveres elektronisk (pdf-format) via NMBUs åpne institusjonelle arkiv (BRAGE). NMBUs offisielle forsidemal skal benyttes og det skal framgå at oppgaven er utført som en gradsoppgave ved NMBU med påføring av grad, NMBUs logo og instituttets navn.

Muntlig diskusjon, som er obligatorisk for masteroppgavene, skal skje innen sensurfristen på seks uker (30 arbeidsdager) fra innleveringsfristen.

Sensurfristen på seks uker (30 arbeidsdager) regnes fra oppgavens innleveringsfrist. Hvis aktuell dato faller på lørdag, søndag eller annen fridag, er fristen påfølgende arbeidsdag.

8) Utsatt innlevering grunnet sykdom o.a.

Ved sykdom og andre gyldige grunner kan det etter søknad innvilges utsatt innlevering av gradsoppgaven. Gyldige grunner for utsettelse (i tillegg til sykdom) kan være undervisningsoppgaver ved NMBU, organiserte studentaktiviteter, omsorgsarbeid og uforskyldte problemer med oppgaven. Det kreves skriftlig dokumentasjon (eksempelvis sykemelding) eller annen redegjørelse, tidsangivelse for behovet for utsettelse, samt ny framdriftsplan for fullføring. Utsatt innleveringsfrist godkjennes i henhold til angitt dokumentasjon og innenfor tilsvarende tidsrom. Søknaden sendes til det instituttet hvor kontrakten om gradsoppgavearbeidet er inngått. Ved sykdom må denne sendes/innleveres sammen med sykemelding senest fem dager etter at sykdommen oppsto.

9) Ikke levert innen fristen

Hvis gradsoppgaven ikke leveres innen fristens utløp og det ikke foreligger en skriftlig søknad og bekreftelse på innvilget utsettelse, gis det ikke anledning til å levere oppgaven inn på nytt i revidert eller supplert form. I slike tilfeller må studenten søke om nytt opptak og en helt ny oppgave må utarbeides. Studenten har i slike tilfeller ikke rett til 20/40/80 nye timers ny veiledning.

10) Stryk på oppgaven

En gradsoppgave som er innlevert innen fristens utløp og bedømt med karakteren F (stryk), kan hvis ekstern og intern sensor er enige om det, gis muligheter til omarbeiding og leveres på nytt innenfor et tidsrom på:

- maksimum tre måneder for masteroppgaver på 60 studiepoeng

- maksimum seks uker for masteroppgaver på 30 studiepoeng
- maksimum seks uker for bacheloroppgaver på 15 studiepoeng

Det må i slike tilfeller utarbeide ny kontrakt og en revidert prosjektplan. Studenten må, hvis ny dato for innlevering faller i et nytt semester, melde seg opp på nytt og betale semesteravgift. Studenten har i slike tilfeller ikke rett til 20/40/80 nye timers ny veiledning.

Gradsoppgaven kan leveres inn på nytt kun én gang.

Gjentak av bestått gradsoppgave tillates ikke.

Ad. 46-2 Sensurering m.m., spesialpensum i tilknytning til gradsoppgaven, muntlig diskusjon, samt publisering

1) Sensurering m.m.:

Gradsoppgaven skal sensureres av minst en ekstern sensor og en intern sensor. Intern sensor skal være en annen en studentens veileder(e) for oppgaven. En eventuell søknad om unntak behandles av studiedirektøren.

Intern og ekstern sensorene skal konferere med veileder(e) i sensurmøtet, der veileder(e)s inntrykk av studentens gjennomføring av gradsoppgaven, grad av selvstendighet, forståelse og modenhet er av særlig betydning. Veileder(e) forlater lokalet før ekstern og intern sensor fastsetter karakteren.

Undervisningsutvalget ved det instituttet studenten er tilknyttet, har ansvaret for å offentliggjøre dato og sted for muntlig diskusjon av gradsoppgaven. Denne muntlige gradseksamen skal avholdes på NMBU. Eventuell søknad om unntak avgjøres av studiedirektøren. Ved konfidensielle oppgaver skal dato og sted for muntlig diskusjon ikke offentligjøres.

2) Spesialpensum

Som et del av gradseksamen kan det samtidig med den muntlige diskusjonen av masteroppgaven avholdes muntlig prøve i et teoretisk spesialpensum på 5, 10 eller 15 studiepoeng. Spesialpensumet skal være på masternivå. Spesialpensumet fastsettes ved oppstart av arbeidet med oppgaven, og leses parallelt. Spesialpensum i tilknytning til masteroppgaven følger øvrige bestemmelser i § 23-1.

Spesialpensumet skal gi en faglig tilleggskompetanse for arbeidet med gradsoppgaven. Dette kan utgjøre en større fordypning i et tema eller gi en større bredde i faget enn universitetets emner kan gi. Hvis spesialpensumet inngår i referanselitteraturen til masteroppgaven, må arbeidet med dette pensumet innebære en vesentlig utvidelse i forhold til hva som bør forventes av arbeid med referanselitteraturen. Hovedveileder eller tilleggsveileder skal normalt være veileder for studenten i spesialpensumet.

2)3) Muntlig diskusjon:

Den muntlige gradseksamenen skal innledes med en presentasjon av oppgaven av ca. 20 til 30 minutters varighet, hvor studenten selv gir en oversikt over oppgaven. Etter presentasjonen følger en muntlig diskusjon med sensorene. Diskusjonen er en del av vurderingen av masteroppgaven.

Ekstern sensor og intern sensor skal være til stede under presentasjonen av oppgaven. Alle veiledere bør også være til stede.

Hensikten med diskusjonen er å gi studenten en tilbakemelding om gradsoppgaven som er mer utfyllende enn karakteren, samt gi sensorene en utvidet bakgrunn for karakterfastsettingen. Sensorene gir en generell vurdering av de positive og negative sidene ved gradsoppgaven. Sensorene stiller studenten mer spesifikke spørsmål til deler av gradsoppgaven for å kunne kartlegge studentens vurderingsevne, forståelse, egeninnsats og selvstendighet. Veileder(e) har her anledning til å komme med utfyllende kommentarer. Det gis ikke separat karakter for denne diskusjonen.

Diskusjonen kan være justerende på den endelige karakteren på oppgaven. Det er den endelige karakteren som gjøres kjent for studenten og som kommer fram på karakterutskriften.

Studenter som skriver (utarbeider) en gradsoppgave sammen, skal gjennom samarbeidsavtalen/kontrakten forplikte seg til å møte fram til muntlig diskusjon av oppgaven. Studenter som leverer en felles masteroppgave, kan unntaksvis gjennomføre separate diskusjoner av oppgaven. Søknad om dette må grunngis, og stiles til det instituttet studentene er tilknyttet under arbeidet med gradsoppgaven. I slike tilfeller skal sluttkarakteren for den enkelte student fastsettes separat, uavhengig av medstudenten(e).

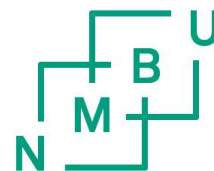
Studenter som ikke møter til muntlig diskusjon av masteroppgaven, og det ikke foreligger en skriftlig bekreftelse på innvilget utsettelse, vil få registrert "ikke møtt" på oppgaven. Forsøket registreres i vurderingsprotokollen. Masteroppgaven kan i slike tilfeller leveres inn på nytt kun én gang. Studenten må levere en ny og/eller omarbeidet masteroppgave som kan legges fram til ny sensurering tidligst tre måneder etter den opprinnelige sensurfristen. Studenten må, hvis ny dato for innlevering faller i et nytt semester, melde seg opp på nytt og betale semesteravgift. Ny kontrakt og prosjektplan må utarbeides. Studenten har i slike tilfeller ikke rett til 40/80 nye timers ny veiledning.

Dersom en masteroppgave er bedømt til F (stryk), skal sensorene i samråd med studenten(e), vurdere grunnlaget og hensiktsmessigheten av at det gjennomføres en muntlig diskusjon.

For eventuell klage på karakter eller formelle feil følges prosedyrene beskrevet i denne forskrifts kapittel 45.

3/4) Publisering, instituttilhørighet:

Masteroppgaven publiseres elektronisk i BRAGE etter at den er bedømt med ståkarakter (A-E). Før publiseringen i BRAGE, eller annen offentliggjøring av masteroppgaven/deler av denne, skal studenten varsles og krediteres i offentliggjøringen. Både studenten og ansvarlig institutt har rettigheter til oppgaven. Annen mangfoldiggjøring og distribusjon enn via BRAGE skal godkjennes av begge parter.

SU-sak 3/2015 Evaluering av Studieutvalget

Stadieutvalget

Saksansvarlig: Ole-Jørgen Torp
Saksbehandler: Bodil Norderval
Arkiv nr:

Vedlegg:

1. Retningslinjer og beslutningsregler for Studieutvalget

Forslag til vedtak:

Utarbeides på grunnlag av innspill i møtet.

Ås, 7. januar 2015

Ole-Jørgen Torp
Studedirektør

Bakgrunn

Retningslinjer for NMBUs utvalg ble vedtatt av Fellesstyret, FS-174/13, og det ble da bedt om at utvalgenes størrelse og sammensetning ble vurdert i løpet av 2014.:

Fellesstyret gav en del innspill til endringer i retningslinjene til Studieutvalget og Forskningsutvalget ved NMBU. Bl.a. må det tydeliggjøres at nemndene er rådgivende utvalg for rektor. De foreslåtte navnene på utvalgene er ikke endelige.

Vedtak:

Fellesstyret gir rektor, i samråd med styreleder, fullmakt til å fastsette retningslinjene i samsvar med de innspill som framkom i møtet. Fellesstyret anbefaler at det i løpet av 2014 gjøres en vurdering av utvalgenes størrelse og sammensetning.

Studietvalget hadde 6 møter i 2014 (derav ett møte som ble avlyst men sakspapirer ble sendt på sirkulasjon), og i tillegg hadde utvalget to seminarer. I siste møte i 2014 ble studieutvalget forelagt en sak om evaluering av utvalget, men saken ble ikke behandlet grunnet for liten tid. Saken legges derfor frem for utvalget på nytt.

Studiedirektøren foreslår at studieutvalget evaluerer året som har gått, og ber om at SU diskuterer følgende spørsmål:

1. Fungerer utvalget etter hensikten?
2. Blir utvalget lyttet til og rådspurt i utdanningspolitiske spørsmål?
3. Fungerer utvalgets sammensetning og møtestruktur?
4. Er møteforberedelser, sakspapirer og møtebok hensiktsmessig?
5. Hvilke typer saker kan utvalget ha mer/mindre av?
6. Bør det gjøres endringer i Retningslinjene?

Retningslinjer og beslutningsregler, Studieutvalget

Hjemmel

Retningslinjene er vedtatt av Fellesstyret 19.12.13 med utgangspunkt i lov -2005-04-01-15 (univl.), og på grunnlag av Fellesstyrets vedtak i sak 09/2013, *Styringsreglement for NMBU – endelig vedtak om utfyllende bestemmelser og fullmaktsfordeling*.

Formål

Hensikten med retningslinjene er å klargjøre USUs rolle, myndighet og ansvarsområder, og gi nærmere regler om USUs arbeid og saksbehandling.

Sammensetning

- Prorektor (Leder)
- **13 faste vitenskapelige tilsatte med personlige vara.** Instituttleder i samråd med dekan foreslår enten leder av instituttenes tilsvarende organer (undervisningsutvalg) eller en fast vitenskapelig ansatt, alle med personlige varamedlemmer. Dekanene i felleskap skal påse at sammensetning av utvalget oppfyller krav i likestillingsloven.
- **1 ph.d.-kandidat med personlig vara oppnevnt av doktorgradskandidatenes organisasjon**
- **5 studenter med personlige vara oppnevnt av Studenttinget**
- 1 medlem fra tilsatte i teknisk og administrativ stilling og personlig varamedlem oppnevnt av administrasjonsdirektøren etter forslag fra enhetene og tjenestemannsorganisasjonene.

Studiedirektør er utvalgets sekretær.

Faglig leder for Programutvalget for veterinær- og dyrepleierutdanningen har møte- og talerett i USU.

Oppnevning og funksjonsperiode

Rektor oppnevner de faste og midlertidige vitenskapelige tilsatte og personlige vara.

USU utpeker selv nestleder blant medlemmene.

USU følger universitetsstyrets funksjonsperiode.

Medlemmene oppnevnes for en periode tilsvarende universitetsstyrets funksjonsperiode med unntak av studenter som oppnevnes for ett år, ph.d.-kandidat og representant for midlertidig vitenskapelige ansatte oppnevnes for to år.

Som hovedregel skal ingen være medlem av USU i mer enn to funksjonsperioder.

Rolle, myndighet, ansvars- og oppgaveområder

Rolle og myndighet

- USU er NMBUs rådgivende utdanningspolitiske organ, og skal gi råd og strategiske innspill til rektor i strategiske saker som gjelder utdanning. Med utdanning forstås emner, programmer, pedagogisk utviklingsarbeid, etter- og videreutdanning.
- USU er et kollegialt organ som skal ivareta helhetsspektivet på NMBUs utdanningsvirksomhet. USU arbeider på delegasjon fra og rapporterer til rektor. USU skal være en møteplass for menings-, erfarings- og idéutvikling.

Ansvars- og oppgaveområder

USU skal

- på oppdrag fra rektor og på eget initiativ bidra i utviklingen av strategier og tiltaksplaner innenfor utdanning
- utvikle, vedlikeholde og gi tilråding om godkjenning av systemer for kvalitetssikring av utdanningsaktivitetene på alle nivå
- påse at NMBUs utdanning utvikles og evalueres i tråd med NMBUs strategiske planer
- påse at NMBU har systemer som gjør at utdanningsressursene ved NMBU brukes effektivt og i samsvar med NMBUs strategiske planer
- medvirke til samordning av utdanningen og styrking av tverrfaglig samarbeid
- gi tilråding overfor universitetsstyret i spørsmål om opprettelse og nedleggelse av studieprogram
- bidra til at NMBU er aktiv i nasjonal og internasjonal utdanningspolitikk
- tilrettelegge for utdanningssamarbeid med NMBUs alliansepartnere
- ha ansvar for samordning av utdanningsavtaler mellom UMB og andre institusjoner
- medvirke til at utdanningsvirksomheten følger etiske normer
- ha ansvar for å rapportere samlet utdanningsaktivitet ved NMBU til rektor og vurdere om den utvikles i tråd med NMBUs strategier
- tilrettelegge for markedsføring av NMBUs utdanningsvirksomhet

Det er utarbeidet styrings- og beslutningsregler for NMBUs Studieutvalg og Forskningsutvalg. Disse skal inngå som vedlegg til retningslinjene for Studieutvalget.

Styrings- og beslutningsregler for Studieutvalget ved NMBU (USU) og Forskningsutvalget ved NMBU (UFU)

Innkalling

Leder av utvalget innkaller til møte i utvalget. Det innkalles til møte dersom rektor eller minst en femtedel av medlemmene krever det.

Utvalget fastsetter årlige møteplaner.

Innkalling til møte i utvalget med saksdokumenter skal være medlemmene i hende senest fem dager før møtet avholdes, med mindre situasjonen tilsier noe annet.

Dersom et medlem av utvalget melder forfall, skal varamedlem innkalles.

Saksliste

Leder av utvalget fastsetter utvalgets saksliste. Rektor skal holdes orientert om saker som skal behandles i utvalget.

Ethvert medlem kan be om å få ført opp en sak på dagsorden. Slik anmodning fremmes overfor leder av utvalget senest 14 dager før møtet i utvalget.

Innstilling

Saker fremmes formelt av sekretær for utvalget. Innstillingen er skriftlig.

Dokumentasjon

Sekretær for utvalget og utvalgets leder har ansvaret for å legge fram nødvendig dokumentasjon slik at utvalget har et tilfredsstillende og saklig grunnlag for sitt vedtak. Dette skal i hovedsak skje skriftlig, men kan om nødvendig suppleres muntlig i møtet.

Medlemmer av utvalget bidrar til å utarbeide sakene som skal legges fram, og utvalget kan sette ned undergrupper (ledet av et av utvalgsmedlemmene), for å utarbeide saksgrunnlag i enkelte saker.

Deltakelse i møte

Medlem av utvalget har plikt til å møte hvis ikke vedkommende har gyldig frafall.

Alle medlemmene har møteplikt.

Et medlem av utvalget kan ikke delta ved behandlingen av saker dersom vedkommende er inhabil (Forvaltningslovens bestemmelser).

Ledelse av møte

Leder av utvalget er møteleder. I leders fravær ledes møtet av nestleder.

Andre praktiske regler

Utvalget treffer sine vedtak i møte.

Møtet holdes for åpne dører. Utvalget kan fastsette at møtene skal holdes for lukkede dører, eller at bestemte saker skal behandles for lukkede dører.

Beslutningsmyndighet

Utvalget er beslutningsdyktig når mer enn halvparten av medlemmene er til stede.

Vedtak treffes med alminnelig flertall av de avgitte stemmer. Ved stemmelikhet har leder av utvalget dobbeltstemme.

Avstemning skjer i hovedregel ved stemmetegn.

Møtebok

Det skal føres møtebok fra møtene utvalget.

Møteboka skal angi:

- Tid og sted for møtet
- Deltakerne i møtet (tilstedeværende, fraværende, funksjon)
- Framlagt dokumentasjon
- Vedtaket

Stemmegivning

Dersom utvalgets vedtak ikke er enstemmig, skal stemmegivningen fremgå av møteboka.

Medlem av utvalget kan kreve sin oppfatning innført i møteboka.

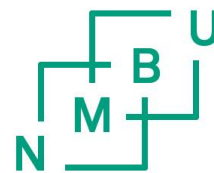
Studieutvalget vedtok i møte den 12.02.14 at det skal være tillatt å stemme blankt ved stemmeavgivning.

Informasjon

Leder av utvalget har ansvar for å informere om utvalgets beslutninger.

Kopi av møtebok sendes Universitetsadministrasjonen.

Møtebok skal gjøres tilgjengelig.

SU-sak 4/2015 Emneevaluering ved NMBU

Studieutvalget

Saksansvarlig: Ole-Jørgen Torp
Saksbehandler: Sylvi Nilsen/Katarina Klarén
Arkiv nr:

Forslag til vedtak:

1. Studieutvalget støtter de hovedprinsippene for emneevaluering ved NMBU som fremgår av dette notatet
2. Studieutvalget tilrår at det nedsettes en arbeidsgruppe som tar del i utformingen av rutiner, sjekkliste og verktøykasse i tråd med saksfremlegget. Arbeidsgruppen skal tilrå hyppighet/form for midtveis- og sluttevalueringen, lage mal for emnerapporten og vurdere publiseringsløsninger. Arbeidsgruppen skal ha representasjon fra begge campus. Det skal videre inngå en student og en administrativ ansatt i gruppen.

Ås, 8. januar 2015

Ole-Jørgen Torp
Studiedirektør

Bakgrunn

Universiteter og høyskoler har selv ansvaret for å sikre kvaliteten i sine studietilbud og er pålagt å ha interne systemer for kvalitetssikring av utdanningen. I forbindelse med fusjonen av UMB og NVH, ble det lagt til grunn at det skulle etableres ett, felles kvalitetssikringssystem for det nye universitetet. I september 2014 behandlet Studieutvalget en sak om retningen for det videre arbeidet med systemet (SU-sak 16/2014).

Studieavdelingen har i ettertid arbeidet videre med utgangspunkt i denne saken, og legger med dette frem et forslag til retning for arbeidet med emneevaluering. Kvalitetssikring på emnenivå er en viktig del av arbeidet med utvikling av studiekvalitet, idet det gir informasjon på sentrale områder innen undervisning og læring, og er del av arbeidet med programutvikling.

Notatet gir en kort presentasjon av nåværende rutiner for emneevaluering, drøfter retningen for arbeidet med å utvikle nye rutiner og setter opp forslag til prinsipper for den fremtidige emneevalueringen ved NMBU. Det foreslås videre at det nedsettes en arbeidsgruppe under studieutvalget som skal utarbeide nye rutiner. Arbeidet med emneevaluering og programevaluering tenkes således å gå parallelt i løpet av våren. Studiedirektøren vil komme tilbake til SU med disse to sakene våren 2015.

Eksisterende rutiner ved NMBU

Emneevaluering Campus Ås:

Alle emner som tilbys ved Campus Ås blir evaluert skriftlig hver gang emnet går. Evalueringen er sentralisert og gjennomføres ved at Studieavdelingen sender ut en generell undersøkelse med syv spørsmål til alle studentene. Spørsmålene blir besvart på en skala fra 1-6. I det siste spørsmålet kan det tilføyes en fritekstkommentar. Verktøy for utsendelse av undersøkelsen er Questback og resultatene publiseres på nett. De aller fleste instituttene drøfter resultatene av emneevalueringene i undervisningsutvalget, hvor studenter er tilstede. Rutiner for øvrig oppfølging av resultater og for tilbakemelding til studentene om endringer i emnene grunnet evalueringene, varierer mellom instituttene.

Nåværende undersøkelse på Campus Ås er generell og svarprosenten er lav. Tilbakemeldinger fra ansatte og studenter tyder på lite eierskap til evalueringen og tilliten til resultatene er varierende. I NOKUTs tilsynsrapport om UMB fra 2010 beskrives systemet for emneevaluering som svært ressurskrevende. Generelle spørsmål gjør at fagmiljøene ikke får aktuell informasjon om det enkelte emnet i tilstrekkelig grad. Dette fører til at flere emneansvarlige lager egne undersøkelser i tillegg til den sentrale. NOKUT påpeker viktigheten av tilbakemelding av resultater til studentene og det anbefales obligatorisk underveisevaluering. UMBs årsrapport om studiekvalitet 2012-2013 viser også til nødvendigheten av endringer i rutinene for emneevaluering, da spesielt med tanke på å få informasjon om sammenhengen mellom læringsaktivitet og læringsutbytte.

Emneevaluering ved Campus Adamstuen

På Campus Adamstuen blir emneevalueringer gjennomført ved at det på eksamenstidspunktet for hver blokk (emne) blir sendt ut en undersøkelse i Questback. Det brukes et kort standardskjema (temperaturmåling), men blokkansvarlig kan få legge til noen spørsmål dersom de ønsker det. Fra 8. semester i veterinærstudiet, slås evalueringen av flere emner sammen. For veterinærstudiet blir skjemaene skreddersydd fra 7.semester når den kliniske undervisningen starter. Resultatene med kommentarer publiseres på Fronter åpent for alle (personkarakteristikker blir fjernet). Etter undersøkelsen gjennomføres det et evalueringsmøte mellom en referansegruppe av studenter og faglærerne i blokken. Referatet fra evalueringsmøtet skrives av studentene i samarbeid med blokkansvarlig, og blokkansvarlig rapporterer kortfattet etter mal til instituttleder.

Emneevalueringen på instituttene på Campus Adamstuen er tilpasset innhold og studentgruppe, og endrer seg med studieforløpet der det er hensiktsmessig. Tilbakemelding på oppfølging blir gitt gjennom studentdemokratiet, studieavdelingens informasjonsmøter og gjennom årlig studiekvalitetsrapporter for veterinær og dyrepleierstudiet som publiseres på Fronter. I følge studieadministrasjonen er dette en rutine som fungerer bra og evalueringene har over tid hatt høy svarprosent. Ordningen blir administrert av studieavdelingen på Adamstuen. Ett av hovedprinsippene bak modellen er at åpenhet og medvirkning fører til en kvalitetskultur hos både undervisere og studenter.

Studiedirektørens vurdering

Utgangspunktet for en endring av NMBUs rutiner for emneevaluering er at evalueringene skal inngå som en sentral del av det løpende arbeidet med å utvikle og heve kvaliteten på NMBUs studieprogrammer.

Formålene med emneevalueringer skal være å:

- Dokumentere og forbedre kvaliteten på det faglige innhold i emnet og få frem et kunnskapsgrunnlag i arbeidet med emneutvikling og programutvikling
- Kartlegge relevante forhold som studentene oppfatter som styrker og svakheter ved undervisning og læring
- Fungere som et beslutningsgrunnlag for både emneansvarlige og instituttledelsen

Dagens løsning ved Campus Ås er sentralstyrt og rigid, og lite hensiktsmessig for å oppnå ovenstående formål. Standardiserte og like spørsmål til alle studenter og i alle emner, bidrar med en temperaturmåling og genererer konkrete og sammenlignbare tall, men kan ikke sies å gi et fullstendig bilde av studentenes opplevelse av læringsutbytte, styrker og svakheter. Resultatene fra evalueringene gir heller ikke et godt grunnlag for emneansvarlig til å gå videre og vurdere behovene for justering eller omlegging. De utgjør dermed også et svakt bidrag inn i programutviklingen. Bruken av slike sentralstyrte/standardiserte emneevalueringer er svært begrenset ved utdanningsinstitusjonene i Norge.

NMBU har en mangfoldig emneportefølje med stort sprik i antall studenter og innhold. Dette krever en mer fleksibel løsning både når det gjelder form og metode for evalueringene enn det vi har i dag. Det må et bedre samsvar mellom undersøkelsens form, innhold og formål og oppmerksomheten bør rettes mot sammenhengen mellom læringsaktivitet og læringsutbytte.

En grunntanke i utviklingen av det nye kvalitetssikringssystemet for NMBU, at er at det kvalitetsarbeidet som foregår på instituttene på emne- og programnivå er grunnsteinene i universitetets arbeid med studiekvalitet. Fagmiljøene forvalter de viktigste kvalitetsstandardene innenfor hvert område, og det er der det løpende utviklingsarbeidet finner sted. Instituttene skal derfor ha frihet til å organisere arbeidet rundt kvalitetssikringen og styre innhold og form i evalueringer og annen kunnskapsinnhenting.

Dette skal gjelde også for emneevalueringen. Det er instituttet som har lokal informasjon om emnet og dets utfordringer og styrker og kunnskap om den aktuelle studentgruppen. Kvalitetsarbeidet vil være tjent med at emneansvarlig selv har en aktiv rolle i utformingen og valg av metode. Dette er avgjørende for å få til en fungerende kvalitetssløyfe på emne/programnivå.

Ved større involvering av instituttet vil spørsmålene bli mer relevante for emnet, tidspunktet og formen være tilpasset studentmassen. Dette kan videre ha en positiv effekt på svarprosenten og oppfølgingen av resultatene. Det unngås at evalueringen oppfattes som rutinepreget. En undersøkelse som i større grad gjenspeiler de faktiske forholdene ved emnet, tenkes også å øke tilliten til undersøkelsen og øker interessen for aktiv involvering.

Studiedirektøren understreker at det likevel bør settes opp noen hovedprinsipper for emneevalueringen, for at universitetet skal ha en helhetlig og systematisk kvalitetssikring også på dette nivået. Det foreslås derfor at det settes noen minstekrav i form av felles rutiner for hyppighet og gjennomføring.

Det er videre av stor viktighet at instituttene har tilgang på bistand i arbeidet med å utvikle gode evalueringer. Studieavdelingen foreslås derfor å ha en aktiv rolle og gi løpende støtte og veiledning til instituttene og forvalte og videreutvikle sjekklister og verktøykasser.

Studiedirektøren peker på at en omlegging til en mer fleksibel emneevaluering reduserer muligheter til standardisert publisering av resultater og sammenligning over tid. Det må derfor tas nøye stilling til mulighetene for likevel å oppnå åpenhet og gjennomsiktighet, for eksempel videreutvikling av publiseringsløsninger i FS, nettside etc.

Forslag til hovedprinsipper for kvalitetssikring av emner

Studiedirektøren foreslår følgende overordnede prinsipper for emneevaluering ved NMBU:

- Ansvar og gjennomføring av emneevalueringer skal tilhøre instituttet.

- Det innføres underveisevaluering av emner. Denne kan gjerne være enkel, og ha stor rom for tilpasning til det enkelte emnet
- Det skal jevnlig gjennomføres en sluttevaluering av alle emner
- Instituttet har ansvaret for å innføre/videreføre egne rutiner for oppfølging av resultater samt muntlig tilbakemelding til studentene
- Studieavdelingen skal ha en aktiv rolle som støttespiller og veileder

For å oppnå en felles minstestandard på kvalitetssikringen, foreslås det at det utformes en rutinebeskrivelse med minimumskrav/sjekkliste for hva en emneevaluering ved NMBU skal inneholde. Dette vil dreie seg om krav til representativitet, hyppighet mv. Den vil være del av systembeskrivelsen for kvalitetssikringssystemet for hele universitetet.

For å sikre at emneevalueringen skal fungere som et bidrag til emne-og programutviklingen, og for å sikre åpenhet og tilbakemelding, foreslås det at emneansvarlig fyller ut en enkel emnerapport. Rapporten synliggjør emneansvarligs *vurdering* av evalueringen. Rapporten skal inngå i kvalitetssløyfen på instituttene og publiseres på fronter som del av tilbakemelding til studentene. Rapporten foreslås å være kortfattet, eies av instituttet, og fungere som et internt grunnlag til instituttets kvalitetsrapport.

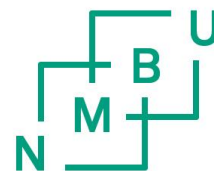
Det legges opp til at studieavdelingen skal være aktiv i å tilby støtte til instituttene i deres arbeid med å utvikle emneevalueringen. Det vil utarbeides en «verktøykasse» med forslag og maler til ulike metoder for evalueringer. Studieavdelingen skal også ha ansvaret for videreutvikling av verktøykassen i dialog med instituttene. Eksempler på metoder kan være; Spørreskjema, muntlige runder, evalueringsmøte med utvalgte studenter, intervjuer, 5-minutters skriftlige lapper, e-post spørsmål, postkasse elektronisk og/eller fysisk. Emneansvarlig bruker verktøykassen til å velge passende form, innhold og metode for evalueringen i sitt emne.

For å komme i gang med arbeidet med ny rutine for emneevaluering anbefaler studiedirektøren at det nedsettes en arbeidsgruppe under Studieutvalget. Arbeidsgruppen foreslås å ha samme type sammensetning som den for programevaluering. Mandatet til arbeidsgruppen vil da være å ta del i utformingen av sjekkliste og verktøykasse, og tilrå hyppighet/form av midtveis- og sluttevalueringen, lage mal for emnerapporten og vurdere publiseringsløsninger.

Forslag til vedtak

1. Studieutvalget støtter de hovedprinsippene for emneevaluering ved NMBU som fremgår av dette notatet
2. Studieutvalget tilrår at det nedsettes en arbeidsgruppe som tar del i utformingen av rutiner, sjekkliste og verktøykasse i tråd med saksfremlegget. Arbeidsgruppen skal tilrå hyppighet/form for midtveis- og sluttevalueringen, lage mal for emnerapporten og vurdere publiseringsløsninger. Arbeidsgruppen skal ha representasjon fra begge campus. Det skal videre inngå en student og en administrativ ansatt i gruppen.

SU-sak 5/2015 Praksisopphold gjennom Erasmus+

Studieutvalget

Saksansvarlig: Ole Jørgen Torp
Saksbehandler: Tonje C. Nore
Arkiv nr:

Forslag til vedtak:

Formuleres i møtet etter innspill fra studieutvalget

Ås, 8. januar 2015

Ole-Jørgen Torp
Studiedirektør

Bakgrunn

Det har kommet enkelte henvendelser fra studenter som ønsker å reise utenlands for å ha et praksisopphold gjennom Erasmus+. NMBU har per i dag ingen slik ordning. Vi ber derfor SU diskutere om det er behov for at universitetet legger til rette for slike poenggivende praksisopphold i utdannelsen.

Litt om ordningen:

Erasmus+ er verdens største utdanningsprogram, og samler EUs tidligere programmer for utdanning, ungdom og idrett i ett integrert program. Programmet har et budsjett på 14,7 milliarder euro for perioden 2014-2020, som er en økning på 40 prosent sammenlignet med forrige periodes programmer. I budsjettet vil 77,5 prosent gå til utdanning og opplæring, 10 prosent til ungdom, 1,8 prosent til sport og 3,5 prosent til en europeisk lånegarantiordning for masterstudenter. En stor del av budsjettet for utdanning og opplæring vil gå til mobilitet og læring utenlands for enkeltpersoner. Samarbeid mellom utdannings- og opplæringsinstitusjoner, ungdomsorganisasjoner, bedrifter, lokale og regionale myndigheter samt tiltak for å modernisere utdanning og opplæring og fremme innovasjon, entreprenørskap og sysselsetting er også prioriterte tiltak.

Gjennom Erasmus+ vil mer enn fire millioner personer motta støtte til utdanning, opplæring, praksis eller frivillig arbeid i utlandet. En målsetting er å fordoble antall personer som årlig får støtte gjennom programmet innen 2020.

Intensjonen med Erasmus+

Som følge av den økonomiske situasjonen i Europa, har EU-landene hatt rekordhøy arbeidsledighet de siste årene. Erasmus+ er utformet med mål om å bekjempe arbeidsledigheten, som spesielt har rammet unge – ikke minst i Spania og Hellas. Europakommisjonen rapporterer at nærmere seks millioner unge i EUs medlemsland er uten arbeid. Samtidig er over to millioner stillinger ubesatte. Dette vitner om et betydelig gap mellom utdanning og opplæring og hvilke ferdigheter som etterspørres i arbeidsmarkedet.

Erasmus+ skal bidra til at flere unge, gjennom studier og opplæring i andre land, opparbeider seg den kompetansen det faktisk er behov for. Dette skal gjøre dem mer attraktive på arbeidsmarkedet i sitt eget hjemland, men skal også bidra til arbeidsmobilitet mellom de europeiske landene.

Erasmus+ bygger på prioriteringene i EUs 10-årige strategi for vekst og sysselsetting, Europa 2020. I tråd med disse, er noen av de mest sentrale satsingsområdene i Erasmus+ kvalitet i undervisning og opplæring, innovasjon og koblingen mellom utdanning og arbeidsliv.

Sammenlignet med de foregående programmene har Erasmus+ en mer tverrsektoriell tilnærming på tvers av utdanningsnivå, men også mellom utdanning og andre sektorer. I Erasmus+ blir alle programaktivitetene organisert under tre hovedtiltak:

- Mobilitet
- Samarbeid
- Policy

Erasmus+ støtter mobilitet blant elever, studenter, nyutdannede og ansatte ved utdannings- og opplæringsinstitusjoner, og åpner også for mobilitet til partnerland utenfor Europa. Hva gjelder institusjonelt samarbeid, er strategiske partnerskap, kunnskapsallianser og kapasitetsbyggingsprosjekt blant mulighetene som finnes i Erasmus+. Policy er et sentralisert tiltak under Erasmus+, med formål å legge til rette for og forsterke utdannings- og innovasjonssatsingen i EU

Studieopphold gjennom Erasmus+

Målet med studieopphold gjennom Erasmus+ er å gi læringsopplevelser på flere plan, både språklig og faglig, kulturelt og personlig. Oppholdet godkjennes på forhånd og blir en del av graden fra Norge. Man skal altså ikke tape verken tid eller studiepoeng på å ta et utenlandsopphold gjennom Erasmus+.

Studieoppholdet skal ha en varighet på mellom tre og tolv måneder, og studenten må ha avlagt 60 studiepoeng før utenlandsoppholdet. Studentens hjemmeinstitusjon må godkjenne utvekslingsoppholdet på forhånd, og en læringsavtale mellom studenten, hjemmeinstitusjon og vertsinstitusjon må signeres. Studenten kan være av hvilken som helst nasjonalitet.

Studentene kan få støtte til inntil 12 måneder på hvert studienivå (bachelor, master og PhD), og en student på studieopphold gjennom Erasmus+ mottar enten 350 eller 400 euro i stipend per måned, avhengig av hvor man reiser. Under et studieopphold gjennom Erasmus+ beholder man retten til lån og stipend i Statens Lånekaske for utdanning. Erasmus+-studenter betaler ikke skolepenger, og kan få hjelp til å finne bolig.

Også studenter med funksjonsnedsettelser har mulighet til å reise på studieopphold gjennom Erasmus+. Alle utdanningsinstitusjoner som deltar har forpliktet seg til å legge til rette for at studenter som har behov for spesiell tilrettelegging skal kunne reise på utenlandsopphold gjennom Erasmus+.

NMBU sender rundt 40 studenter på studieopphold gjennom Erasmus+ hvert år, og jobber aktivt for å heve dette tallet. I 2014/2015 mottar NMBU 104 innreisende studenter gjennom Erasmus+. Våren 2014 produserte innvekslingsstudentene fra Erasmus+ programmet ca. 1100 studiepoeng.

Sampublisering av forskningsresultater

NMBU har mye sampublisering med flere samarbeidsinstitusjoner i Europa, men samarbeidet er konsentrert rundt få partnere i spesielt Nord- og mellomeuropa: Sveriges Landbruksuniversitet (SLU), University of Bodenkultur (BOKU) i Wien, University of East Finland, University of Helsinki, Københavns Universitet, Uppsala Universitet, Århus Universitet, Stockholm Universitet, Gøteborgs Universitet, Aberystwyth University i Wales, Wageningen University, Institut National de la Recherche Agronomique (INRA) Frankrike, Danmarks Tekniske Universitet. Eksempler på sampubliseringspartnere hvor det ikke foreligger en formell samarbeidsavtale er f.eks University of London, University of Manchester og Karolinska Institutet. De fleste andre samarbeidsinstitusjoner skjer det lite eller ingen sampublisering med.

Hvor kan man dra på Erasmus+ studieopphold?

Hvor studentene kan dra avhenger av hvilke avtaler det norske lærestedet har. NMBU har per i dag ca 100 utvekslingsavtaler gjennom Erasmus+, fordelt på over 20 europeiske land. Avtalene gjelder ett eller flere avgrensede fagområder. De koordineres av Studieavdelingen, men eies av de ulike instituttene avhengig av fagområde.

Av de europeiske landene anses spesielt Tyskland og Frankrike som viktige samarbeidspartnere for Norge. De to folkerike statene er begge blant Norges viktigste handelspartnere og inngående kunnskap om dem, i kombinasjon med gode språkkunnskaper, er sårt etterspurt blant norske bedrifter. Med solide utdanningstilbud og et mangfold av natur- og kulturopplevelser har disse landene alt man kan ønske seg av et studieland.

Ansattutveksling gjennom Erasmus+

Ansatte ved høyere utdanningsinstitusjoner kan gis muligheter til undervisnings- eller opplæringsopphold gjennom Erasmus+. Alle ansatte, også stipendiater og teknisk-administrativt ansatte, kan søke. Målet med oppholdet er å gi de ansatte nye kunnskaper og ferdigheter gjennom møter med andres erfaringer, motivere til internasjonal mobilitet og bidra til økt samarbeid mellom NMBU og utdanningsinstitusjoner og organisasjoner. Oppholdet kan ha karakter som utplassering, workshop og tilsvarende. Deltakelse på konferanser støttes ikke.

Eksempler på opphold kan være:

- Administrativt ansatte som reiser til et universitet for å lære av deres erfaringer, som gjennom deltakelse på en 'staff training week' eller workshop hos en av våre partnerinstitusjoner.
- Vitenskapelig ansatte og PhD-kandidater som reiser til en partnerinstitusjon for å få opplæring i lab eller et metodekurs.
- Opphold i en bedrift for opplæring eller observasjon
- Språkkurs

Man kan reise til ett av programlandene i Erasmus+, og mellom programland er varigheten fra to dager inntil to måneder (utenom reise). For undervisningsopphold er det krav om minimum åtte undervisningstimer per uke.

Praksisopphold gjennom Erasmus+

Praksisopphold gjennom Erasmus+ er utveksling til en bedrift eller organisasjon i Europa. Målet er at studenten skal tilegne seg praktiske ferdigheter og få bedre forståelse for de økonomiske og kulturelle forholdene i vertslandet.

NMBU har eksempelvis en praksisordning per i dag gjennom Gründerskolen. Gründerskolen er et samarbeidsprosjekt mellom mange utdanningsinstitusjoner i Norge, og ordningen koordineres ved Universitetet i Oslo. Den gir i alt 30 studiepoeng, der første delen består av et introduksjonskurs ved NMBU. Deretter følger et tre måneders opphold i et annet land, hvor man er utplassert ved en bedrift samtidig som man følger undervisningen ved universitetet. Det å utarbeide en forretningsplan hører også med. Vel tilbake i gamlelandet er det en siste oppsummerende kursdel, blant annet med avsluttende oppgave. Gründerskolestudentene kan velge mellom Houston, Singapore, Cape Town Boston og San Francisco. Hovedmålet med Gründerskolen er at studentene tar med seg "store tanker" tilbake til Norge, som igjen skal bidra til å skape nye bedrifter i Norge.

Noragric er også i ferd med å inngå avtale med Utenriksdepartementet om praksisopphold for sine studenter ved norske utenriksstasjoner.

Et praksisopphold gjennom Erasmus+ må ha en varighet på to til tolv måneder. Det er også mulig å reise ut som praksisstudent det første året etter endt utdanning. Om studenten ønsker å reise ut etter endt utdanning vil dette trekkes fra kvoten for støtte for det studienivået studenten er på når det søkes.

Studentene kan få støtte til inntil 12 måneder per studienivå. De kan reise til ett av program- eller partnerlandene. Programlandene omfatter de 28 EU-landene, de tre EFTA/EØS-landene samt Makedonia og Tyrkia. Partnerland er øvrige land. Sveits kommer inn under kategorien partnerland.

Vurdering

Utfordringer og muligheter som ordningen kan innebære for NMBU

Hvordan kan denne ordningen brukes til å fremme gode utdanninger?

Et praksisopphold kan gi studentene en god mulighet for å tilegne seg praktisk og internasjonal erfaring. Det vil kunne bidra til å styrke deres muligheter på arbeidsmarkedet, samtidig som det kan markedsføre NMBUs kandidater mer internasjonalt. Studentene får også muligheten til å skaffe seg et internasjonalt nettverk.

Studentene vil få bedre forståelse for kulturelle og økonomiske forhold i vertslandet, og ordningen vil kunne gi mulighet for en tettere kontakt mellom arbeidsliv og studier.

Per i dag har NMBU et tilbud til alle programstudenter om studieopphold i utlandet. Kan det tenkes at et praksisopphold kan utnyttes for å oppnå ytterligere internasjonalisering?

Per i dag mottar NMBU stadige forespørsler fra partneruniversitet som ønsker å sende studenter på praksisopphold til NMBU eller bedrifter/organisasjoner i nærheten. Hvordan ønsker NMBU å forholde seg til disse? Skal det legges til rette for å ta imot og være vertskap for utenlandske studenter i praksis? Innenfor hvilke områder er det i så tilfelle relevant og interessant å være vertskap?

Et praksisopphold gjennom Erasmus+ må ha en varighet på minimum 2 måneder. Slik studieåret er inndelt ved NMBU gis det lite rom for et slikt opphold per i dag. Skal det legges til rette tidsmessig for praksisopphold i de ulike studieprogrammene?

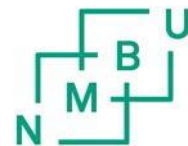
En slik ordning vil også kreve kvalitetssikring og administrasjon av de ulike praksisoppholdene.

Hva skal diskuteres?

Studiedirektøren ber SU diskutere nytteverdien av en praksisordning gjennom Erasmus+, og hvordan den eventuelt kan bidra til å heve kvaliteten på utdanningene. Hvordan kan en slik ordning eventuelt utnyttes i tillegg til studieoppholdene vi tilbyr studentene i dag?

Studiedirektøren ønsker også at det diskuteres hvorvidt og hvordan NMBU skal legge til rette for å være vertskap for innreisende praksisstudenter?

UTKAST

Program for seminar – Studieutvalget 24. og 25. februar 2015

Sted: Sørmarka konferansesenter

Transport: Privatbiler

Tirsdag

- 11.30-12.30 Lunsj
- 12.30-13.30 Utdanningsledelse og studiekvalitet; erfaringer fra NTNU – v. Inge Fottland, NTNU
- 13.30-13.40 Pause
- 13.40-14.40 Utdanningsledelse og studiekvalitet på NMBU – v. Rektor Mari Sundli Tveit
- 14.40-15.00 Pause med kaffe og kake/frukt
- 15.00-16.00 Gruppearbeid – Utdanningsledelse og SUs rolle i studiekvalitetsarbeidet ved NMBU
- 16.00-17.00 Presentasjon og diskusjon
- 17.00-17.30 Avsluttende kommentarer fra Sundli Tveit og Fottland
- 19.30 Middag

Onsdag

- 09.00-10.00 Hva er studiekvalitet? – v. Tone Cecilie Carlsten, NIFU
- 10.00-10.15 Pause
- 10.15-11.15 Gruppearbeid – Studiekvalitet ved NMBU; definisjon og innhold
- 11.15-12.00 Presentasjon og diskusjon
- 12.00-13.00 Lunsj